

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İŞLETİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ BİLİMLERİN BİLİMİNE
ALGILARI VE BİLİMLERİN BİLİMİNE DERS PERFORMANSLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin BALTA

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK**

**BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ANABİLİM DALI
EYLÜL 2009**

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

**CATEPE ÜN VERS TES
FEN B L MLER ENST TÜSÜ**

YÜKSEK L SANS TEZ

**AFYON KOCATEPE ÜN VERS TES NE YEN BA LAYAN Ö RENC LER N
B LG SAYAR ÖZ-YETERL K ALGILARI VE B LG SAYAR DERS
PERFORMANSLARI ARASINDAK İ L K**

Yasemin BALTA

DANI MAN

Yrd. Doç. Dr. Levent ÇEL İ K

B LG SAYAR ANAB L M DALI

EYLÜL 2009

Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK dan, manl, ,nda,

Yasemin BALTA taraf,ndan haz,rlanan

öAfyon Kocatepe Üniversitesi'ne Yeni Ba layan Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik
Alg,lar, ve Bilgisayar Ders Performanslar, Aras,ndaki li kiö ba l,kl, bu çal, ma,
lisansüstü e itim ve ö retim yönetmeli inin ilgili maddeleri uyar,nca
23/09/2009

tarihinde a a ,daki jüri taraf,ndan Bilgisayar Anabilim Dal,nda
Yüksek Lisans tezi olarak oybirli i / oy çoklu u ile kabul edilmi tir.

Ünvan,, Ad,, Soyad,

mza

Ba kan Yrd. Doç. Dr. Smail NAKİÇ O LU

Üye Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK

Üye Yrd. Doç. Dr. Uçman ERGÜN

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun

í í /í í /í í tarih ve
í í say,l, karar,yla onaylanm, t,r.

Doç. Dr. R,dvan ÜNAL
Enstitü Müdürü

ÖZET	i
Ç NDEK LER	ii
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TE EKKÜR	vii
S MGELER VE KISALTMALAR D Z N	viii
EK LLER D Z N	ix
Ç ZELGELER D Z N	x
1. G R	1
1.1. Ara t,rman,n Amac,	3
1.2. Ara t,rman,n Önemi	4
1.3. S,n,r,l,l,klar	5
1.4. Tan,mlar	6
2. E T M VE B LG SAYAR	7
2.1. E itim	7
2.2. Bilgisayarlar,n E itim Alan,nda Kullan,lmas,	7
2.3. Bilgisayarlar,n Ö retim Alan,nda Kullan,lmas,	10
2.3.1. Bilgisayar için E itim	10
2.3.2. E itim için Bilgisayar	13
2.4. Türkiye'de Bilgisayarlar,n E itimde Kullan,m,	14
3. ÖZ-YETERL K ALGISI	19
3.1. Öz-yeterlik Alg,s,	19
3.2. Öz-yeterlik Kavram,n,n Do u u	24
3.3. Öz-yeterlik Belirleyicileri	25
3.3.1. Deneyimler	27
3.3.2. Dolayl, Ya ant,lar	27
3.3.3. Sözel kna	28
3.3.4. Psikolojik Durum	28
3.4. Öz-yeterli i Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri	29
3.5. Öz-yeterli i Dü ük Olan Bireylerin Özellikleri	30

	31
3.6.1. Bili sel Süreçler	31
3.6.2. Motivasyonel Süreçler	31
3.6.3. Duyu sal Süreçler	32
3.6.4. Seçimsel Süreçler	33
3.7. Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,	33
3.8. Öz-yeterlik nanc,n,n Ölçülmesi	38
3.9. Bilgisayar Öz-yeterlik nanc,n,n Ölçülmesi	40
3.10. Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar,na li kin Ara t,rmalar	41
3.10.1. Yurt çinde Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, ile lgili Yap,lm, Çal, malar	42
3.10.2. Yurt D, nda Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, ile lgili Yap,lm, Çal, malar	47
4. MATERYAL VE METOT	53
4.1. Ara t,rman,n Yöntemi	53
4.2. Evren ve Örneklem	53
4.3. Veri Toplama Araçlar,	53
4.4. Verilerin Toplanması,	55
4.5. Verilerin Analizi	56
5. BULGULAR	57
5.1. Ö rencilerin Demografik Özelliklerine li kin Bulgular	57
5.2. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Cinsiyetleri Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	62
5.3. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Ya lar, Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	63
5.4. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Üniversitede Kazand, , Bölüm Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	64
5.5. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Mezun Olduklar, Okul Türü Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	65
5.6. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Anne E itim Durumu Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	66
5.7. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Baba E itim Durumu Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	68

	yeterlik Alg,lar, ile Ya ad,klar, Yer Aras,ndaki	
	li kiye Yönelik Bulgular	69
5.9.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Kullanma Süresi Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	70
5.10.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Kullan,m,n, Ö renme ekli Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	73
5.11.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Okuryazarl,k Durumlar, Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	74
5.12.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Ders Performanslar, Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular	75
5.13.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,na li kin Bulgular	76
5.14.	Ö rencilerin Bilgisayar Okuryazarl,k Durumlar,na li kin Bulgular	77
5.15.	Ö rencilerin Bilgisayar Ders Performans Durumlar,na li kin Bulgular	79
5.16.	Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar,-Bilgisayar Okuryazarl,k Seviyeleri-Bilgisayar Ders Performans Durumlar,na li kin Bulgular	80
6.	TARTI MA VE SONUÇ	81
7.	KAYNAKLAR	84
8.	EKLER	92
9.	ÖZGEÇM	99

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Afyon Kocatepe Üniversitesine Yeni Ba layan Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ve Bilgisayar Ders Performanslar, Aras,ndaki İli ki

Yasemin BALTA

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Anabilim Dal,

Dan, man : Yrd. Doç. Dr. Levent ÇEL K

Bu ara t,rman,n amac,, üniversite e itimine yeni ba layan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,na ili kin görü lerini belirlemek; çe itli de i kenlere göre bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n,n etkileri ve bu alg,lar,yla bilgisayar ders performanslar, aras,ndaki ili kiyi incelemektir.

Bu çal, ma 2008-2009 e itim-ö retim y,l,nda Afyon Kocatepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi ni kazanan 269 ö rencinin kat,l,m, ile gerçekleştirilmi tir. Tez çal, mas,n,n birinci bölümünde, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n, belirlemek için A kar ve Umay (2001) taraf,ndan geli tirilen Bilgisayara İli kin Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe i, bilgisayar okuryazarl,k seviyelerini belirlemek için de Yrd.Doç.Dr. Levent ÇEL K taraf,ndan haz,rlanan Bilgisayar Okur Yazarl,k Ölçe i kullan,lm, t,r. Çal, man,n ikinci bölümünde ise ö renciler 2008-2009 bahar döneminde Yüksekö retim Kurumu nun tan,mlad, , Bilgisayar I dersi e itimi alm, lar ve bu e itim sonunda Bilgisayar Okuryazarl,k Ölçe i ndeki sorulara paralel Bilgisayar Ders Performans Ölçe i uygulanm, t,r. Ara t,rma sonucunda ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda ö ya aö ba l, anlaml, farklıl,klar bulunmazken, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, öcinsiyete, kazand, , bölüme, mezun oldu u lise türüne, anne ve baba e itim durumuna, ya ad, , yere, bilgisayar kullanma süresine, bilgisayar, ö renme ekline ve bilgisayar okuryazarl,k seviyelerineö ba l, anlaml, farklıl,klar göstermi tir.

2009, 112

Anahtar Kelimeler: Öz-yeterlik alg,s,, bilgisayar öz-yeterlik alg,s,, bilgisayar okuryazarl, ,, performans göstergeleri

The Relationship Between Computer Self-Efficacy Perceptions and Computer Course Performances of First Year Students at Afyon Kocatepe University

Yasemin BALTA

Afyon Kocatepe University
Graduate School of Natural and Applied Science
Department of Computer

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Levent ÇELİK

The aim of this study is to determine the views of university first year students on computer self-efficacy perceptions; to inspect the effects of computer self-efficacy depending on different variables and the relationship between course performances and these perceptions.

This study has been conducted in 2008-2009 education year with the participation of 269 first year students at Afyon Kocatepe University Faculty of Engineering and Faculty of Science and Letters. In the first part of this thesis, Computer Self-Efficacy Perception Scale developed by Akar and Umay (2001) have been used for determining computer self-efficacy perceptions and Computer Literacy Scale prepared by Assist.Prof.Dr. Levent ÇELİK have been used for determining computer literacy levels of students. In the second part, these scales have been applied on the students who have taken Computer I course defined by the Council of Higher Education in the spring semester of 2008-2009 education year. While the results of the research have shown no meaningful difference between the self-efficacy perceptions and "age", meaningful differences have been found between computer self-efficacy perceptions of the students in relation to "sex, department, high school type, paternal education level, hometown, computer acquaintance periods, computer learning styles and computer literacy levels".

2009, 112

Keywords: Self-efficacy, Computer Self-efficacy, Computer Literacy, Performance Indicators

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

TE EKKÜR

Çal, malar,m boyunca ilgi ve bilimsel katkı,larla beni yönlendiren tez dan, man,m Yrd. Doç. Dr. Levent ÇEL Kœ, çal, malar,mda bana destek veren, bilgilerini benimle paylaarak bana yol gösteren Ö r.Grv. Mahmut KANTARœa te ekkürlerimi sunar,m. Aynı zamanda tez çal, malar,m süresince desteklerini esirgemeyen Bilgi İlem Daire Başkanl, ındaki de erli mesai arkadaş lar,ma, e ime ve aileme te ekkür ederim.

Yasemin BALTA
AFYONKARH SAR, Eylül 2009

%	Yüzde
F	Frekans
\bar{X}	Ortalama
S	Standart Sapma
Sd	Serbestlik Derecesi
p	Anlamlı, k Düzeyi
N	Örneklem Büyüklü ü
vb	ve benzeri
BDÖ	Bilgisayar Destekli Ö retim
BT	Bili im Teknolojileri
MEB	Milli E itim Bakanl ,
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
CSE	Computer Self Efficacy
NÖ	Normal Ö retim
Ö	kinici Ö retim

ekil 3.1	Öz-yeterlik Alg,s,n, Belirleyen Faktörlerin Davran, ile Performans Aras,ndaki İlişki	26
ekil 3.2	Öz-yeterlik İnançlar,n, Etkileyen Bilgi Kaynaklar,	29
ekil 3.3	Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,n,n Teknolojinin Kabulü Modelindeki Yeri	34
ekil 3.4	Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,, Deneyim ve Bilgisayar Endişesi Aras,ndaki İlişki	36
ekil 3.5	Bilgisayar Korkusu ile Öz-yeterlik Aras,ndaki İlişki	38

	Sayfa No
Çizelge 3.1 Öz-yeterlik Kaynaklar,	26
Çizelge 5.1 Ö rencilerin Cinsiyetlerine Göre Da ı, m,	57
Çizelge 5.2 Ö rencilerin Ya lar, na Göre Da ı, m,	57
Çizelge 5.3 Ö rencilerin Kazand, klar, Programlara Göre Da ı, m,	58
Çizelge 5.4 Ö rencilerin Mezun Olduklar, Okullara Göre Da ı, m,	58
Çizelge 5.5 Ö rencilerin Annelerinin E itim Durumlar, na Göre Da ı, m,	59
Çizelge 5.6 Ö rencilerin Babalar, n, n E itim Durumlar, na Göre Da ı, m,	59
Çizelge 5.7 Ö rencilerin Ya ad, klar, Yerlere Göre Da ı, m,	60
Çizelge 5.8 Ö rencilerin Bilgisayar Kullanma Sürelerine Göre Da ı, m,	60
Çizelge 5.9 Ö rencilerin Bilgisayar Kullanmay, Ö renme ekillerine Göre Da ı, m,	61
Çizelge 5.10 Ö rencilerin Sahip Oldu u Bilgisayar ve nternet Teknolojilerine Göre Da ı, m,	61
Çizelge 5.11 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, ile Cinsiyetleri Aras, ndaki li kiye Yönelik T Testi Sonuçlar,	62
Çizelge 5.12 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, ile Ya lar, na li kin Betimsel statistikler	63
Çizelge 5.13 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, ile Üniversitede Kazand, , Bölüme li kin Betimsel statistikler	64
Çizelge 5.14 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, ile Üniversitede Kazand, , Bölüm Aras, ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,	64
Çizelge 5.15 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, le Mezun Olduklar, Okul Türüne li kin Betimsel statistikler	65
Çizelge 5.16 Ö rencilerin Öz-yeterlik Alg, lar, le Mezun Olduklar, Okul Türü Aras, ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,	65
Çizelge 5.17 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, le Anne E itim Durumuna li kin Betimsel statistikler	66
Çizelge 5.18 Ö rencilerin Öz-yeterlik Alg, lar, le Anne E itim Durumu Aras, ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,	66
Çizelge 5.19 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, le Baba E itim Durumuna li kin Betimsel statistikler	68
Çizelge 5.20 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg, lar, le Baba E itim Durumu Aras, ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,	68

	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Yaşadıkları, Yer Arasındaki Anova Sonuçları, İstatistiksel Analizler	69
Çizelge 5.22	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Yaşadıkları, Yer Arasındaki Anova Sonuçları,	69
Çizelge 5.23	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Kullanma Sürelerine İlişkin Betimsel İstatistikler	70
Çizelge 5.24	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Kullanma Süreleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,	71
Çizelge 5.25	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Kullanma Süreleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,	73
Çizelge 5.26	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Kullanma Süreleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,	73
Çizelge 5.27	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Okuryazarlık Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,	74
Çizelge 5.28	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Ders Performansları Arasındaki İlişkiye Yönelik T Testi Sonuçları,	75
Çizelge 5.29	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Okuryazarlık Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik T Testi Sonuçları,	76
Çizelge 5.30	Öğrencilerin Bilgisayar Okuryazarlık Durumuna Göre Yaşadıkları, Yer Arasındaki Anova Sonuçları,	77
Çizelge 5.31	Öğrencilerin Bilgisayar Ders Performans Durumlarına Göre Yaşadıkları, Yer Arasındaki Anova Sonuçları,	79
Çizelge 5.32	Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Algı, lar, ile Bilgisayar Okuryazarlık Durumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,	80

Bilgi ça , olarak adlandırılan günümüzde teknoloji alanında birbirini izleyen hızlı, gelişmeler olmaktadır. Bilgisayar kullanımı, hızla yayılmakta ve her alanda kullanılmaktadır. Günümüz insanı mesleği ve konumu ne olursa olsun, doğrudan veya dolaylı olarak bilgisayar, etki alanı içinde bırakılmaktadır. Bu hızlı gelişmelerin sanayi ve bilimde olduğu kadar eğitim sisteminde de köklü değişikliklere yol açmaktadır. Bu sebeple bilgisayarın öğrenme-öğretme faaliyetlerindeki yeri tartışılmaya değer kadar önemli ve gereklidir. Bilgi çağında bilgisayardan yararlanan bireylerin yetiştirilmesi eğitimin ilbidir. Giderek artan bilgi miktarı, bu bilgiyi hızlı ve doğru olarak almak isteyen birey sayısındaki artış, eğitimcileri ve uzmanları, değişik öğretim yöntemleri kullanmaya sevk etmiştir. Bu nedenle, öğrencilerin bilgisayar okuryazarı, (bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve bilgiyi iletme) olabilecekleri, başkalarına bir şekilde bilgisayar kullanma yeteneğini kazanabilecekleri eğitim programlarından geçirilmeleri gereklidir.

Bilgisayarlar sadece öğrenme ve öğretilmede kullanılacak araçlar değil aynı zamanda bilgiyi bulma ve iletmede de kullanılan araçlardır. Bu araçlar, etkin ve etkili bir şekilde kullanabilmek için kişilerin kendilerini bu araçları kullanmada yetkin ve güvenli hissetmeleri gerektiği, diğer böyle hissetmiyorlarsa söz konusu araçları verimli bir şekilde kullanamayacaklar, hatta belki de hiç kullanmayacaklar, vurgulanmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanolu 2003).

Bilgisayarlar, eğitim alanında kullanılmakta, bir takım yeni kavramları kullanılmakta, da beraberinde getirmiştir. Bu kavramların en yaygın kullanılanları, bilgi teknolojisi, bilgisayar eğitimi, bilgisayar farkındalığı, bilgisayar okuryazarlığı, internet okuryazarlığı, bilgisayar öz-yeterliliği ve bilgi okuryazarlığı gibi kavramlardır. Eğitim kurumları, bu yeni kavramları seviyeleriyle doğrudan ilgili kurullardır. Toplumun gereksinim duyduğu insan profiline uygun bireyler yetiştirme sorumluluğunu üstlenmiş olan eğitim kurumlarından beklenen bilgisayar ve bilgi okuryazarlığı, becerileriyle donatılmış, teknolojiyi kullanabilen, bilgisayar öz-yeterlilik algıları, yüksek ve kendine öğrenen bireyler yetiştirmeleridir.

abilmek için gerekli bir takım faktörler vardır.

Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumları, kaygıları, ve öz-yeterlilik algıları, bilinmesi, bilgisayarları öğrenme öğrenme sürecinde etkili olarak kullanılabilmelerinde önem taşımaktadır.

Bilgisayar öğrenme ve öğretme süreçlerindeki etkisi hızla artmaktadır. Okullar bilgisayar teknolojilerinden yararlanma çabası, içinde de iktisadi uygulamalar yürütmektedirler. Yapılan araştırmalar, lise ve üniversite öğrenimleri sırasında bilgisayar dersi alan öğrencilerin, bilgisayarla ilgili öz-yeterlilik algıları, olumlu yönde geliştirdiğini ortaya koymaktadır (Akar ve Umay 2001).

Çalışmalarında bilgisayar öz-yeterlilik algıları, bilgisayar kullanımı, önemli bir değişken olduğu belirtilmektedir. Öz-yeterlilik, Bandura'nın (1986) sosyal öğrenme kuramı (social learning theory) anahtar kavramıdır. Bu kuram, kişilerin becerilerini etkin şekilde kullanabilmeleri için önce kendilerini bu alanda güvenli hissetmelerini gerektiğini söyler. Öz-yeterlilik algısı, kişinin bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olduğu konusundaki inancıdır (Bandura 1997). Bandura öz-yeterliliğin, yapabiliş yapamayacağından bağımsız olarak kişinin bir işi yapabileceği konusundaki inancı, olduğunu özellikle vurgular. Buradan öz-yeterlilik algısı, başarı için tek başına yeterli olmadığı, fakat başarı, olumlu yönde etkilediğini anlamın, çakartabiliriz. Bandura'ya göre başarı, sadece bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olmaya bağlı değildir; başarı, aynı zamanda bu becerilerin etkin şekilde ve güvenle kullanılması, gerektirir. Bireyin herhangi bir işi yapabilecek beceriye sahip olmasına rağmen bunu yapabileceği konusunda özgüveni yoksa başarı, sağlanmayacaktır (Bandura 1997).

Davranışlar ve deneyim arasında, deneyimle de öz-yeterlilik algısı, gelişmesi arasında yakın bir ilişki vardır. Bu konuda yapılan araştırmalar öz-yeterliliği etkileyen çeşitli faktörlerden (Bandura 1986, 1995, 1997) birisinin de deneyim olduğu, yeterlilik algısı, zaman içinde deneyim ve buna bağlı olarak becerilerin yavaş yavaş artması, ile geliştiğini göstermektedir. Pozitif deneyimler öz-yeterliliğin gelişmesini sağlamaktadır. Temelde sosyal psikoloji alanında geliştirilmiş bir kavram olan öz-yeterliliğin pek çok alana uyarlandığı, ve farklı disiplinlerde kullanıldığı, görülmektedir. Örneğin bilgisayar

Öz-yeterlik alg,s, ile ba ar, aras,ndaki ili kiye yönelik çal, malard,r. Öz-yeterlik alg,s, her alanda oldu u gibi bilgi okuryazarl, , alan, için de geçerlidir. Günümüzde bireylerin, bilgi problemi çözme etkinliklerini ba ar,yla yürütebilmeleri, kendi kendisini yönlendiren, motive eden, ya am boyu ö renebilen bireyler haline gelebilmeleri için, bilgi becerileri konusunda pozitif bir öz-yeterlik alg,s, geli tirmeleri gerekmektedir (Akkoyunlu ve Kurbanolu 2003).

Öz-yeterlik bir çal, ma alan,n, isteyerek seçme, o i i ba arabilmek için büyük bir motivasyon hissetme, çaba gösterme ve o çal, ma üzerinde zaman harcama gibi sonuçlar, do urur. Ö rencilerin öz-yeterlik alg,s,n, güçlendirmek için, ö rencilerin bireysel ihtiyaçlar,na uygun ö retim yap,lmas,, her ö rencinin niteliklerine uygun çok çe itli etkinliklere yer verilmesi ve i birli ine dayal, ö retim yakla ,mlar,n,n kullan,lmas, gerekmektedir (Senemolu 1997). Bilgisayar öz-yeterli in "bireyin bilgisayar kullanma kapasitesine dair inanc," olarak (Compeau and Higgins 1995) tan,mlanmas,nda da yola ç,karak, gerek bilgisayar okuryazarl, ,, gerekse bilgi okuryazarl, , alanlar,nda ki inin sahip oldu u öz-yeterlik alg,s, da bu anlamda ba ar,lar,n, etkileyecektir. Ba ka bir deyi le onlara en az,ndan bir eyleri deneme, tecrübe etme cesaretini verecektir. Bu durumun da kendi kendine ö renmenin, motivasyonun ko ullar,ndan biri oldu u bilinmektedir.

1.1. Ara t,rman,n Amac,

Bu ara t,rman,n genel amac,, Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne yeni ba layan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile cinsiyet, ya , kazand, , bölüm, mezun oldu u okul türü, anne e itim durumu, baba e itim durumu, ya ad, , yer, bilgisayar kullanma süresi, bilgisayar kullanmay, nas,l ö rendi i ve bilgisayar ders performanslar, aras,ndaki ili kiye incelemektir. Bu genel amaca ula abilmek için belirlenen alt amaçlar unlard,r:

1. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda cinsiyete göre anlaml, bir farklılık var mıdır?

- öz-yeterlik alg,lar,nda ya a göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
3. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda üniversitede kazandı, bölüme göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 4. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda mezun oldu u lise türüne göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 5. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda anne e itim durumuna göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 6. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda baba e itim durumuna göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 7. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda ya ad, , yere göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 8. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda bilgisayar kullanma süresine göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 9. Ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda bilgisayar kullanmay, öğrenme ekline göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?
 10. Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda bilgisayar okuryazarlık seviyelerine göre anlaml, farkl,l,k var m,d,r?

1.2. Ara tırmanın Önemi

Teknolojik gelişmeler eğitim kurumlarının yap, ve i levlerini etkilemektedir. Endüstri, ekonomi ve iletişim gibi birçok toplumsal sistem eğitim kurumlarının teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirilmesini beklemektedir. Bilgisayarların öğrenme-öretme süreçlerindeki yeri kaçınılmaz odak noktaya olmaktadır. Öğrencilere bilgisayar kullanma becerilerinin kazandırılması, eğitimin kalitesini etkileyen önemli bir deşeriktir. Bilgisayarların eğitim-öğretim sürecinde etkin olarak kullanılması,nda çeşitli faktörler rol oynamaktadır. Bu faktörlerden birisi de öğrencilerin bilgi ve bilgisayar okuryazarlık becerilerinin gelişimini etkin şekilde sağlayan bilgisayar öz-yeterlik inancıdır.

Öğrencilerin, bir i i ba armak için büyük çaba gösterdikleri, olumsuzluklarla karşıla t,klar,nda kolayca geri dönmedikleri, şırsarlı ve sabırlı oldukları da bilinmektedir. Bu nedenle öz-yeterlik inançları, eğitimde üzerinde durulması gereken önemli özelliklerden biridir. Üniversite öğrencilerinin özelliklerinin belirlenmesi, herhangi bir durum ya da olay karşısındaki çaba, ilgi ve başarıları, ne düzeyde olacaktır, konusunda eğitimcilerle ön bilgiler verebilmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin demografik özellikleri, deneyimleri ve öz-yeterlik algıları ile ders performansları arasındaki ilişkinin bilinmesiyle; bilginin doğru ve etkin bir şekilde aktarılması, öğrencilerin bu bilgileri doğru algılamaları, sorgulaması ve sonuçta öğrenme etkinliğinin en yüksek şekilde sağlanacaktır.

Bu ara tırmda, üniversiteyi yeni kazanan öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik algıları ve bilgisayar okuryazarlık durumları incelenmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin hem kişisel başarıları, hem de bilgisayar bilgileriyle yakından ilgilidir. Diğer yandan üniversiteye yeni başlayan ve henüz bilgisayar dersi almamış öğrencilere yapılan öz-yeterlik ve okuryazarlık ölçekleriyle başlangıçtaki durumları, ölçümü ve bir dönem boyu bilgisayar dersi gördükten sonra da bilgisayar ders performans durumları, nabakılmıştır.

1.3. Şırsarlılıklar

- 1) Ara tırma 2008-2009 eğitim-ö retim yılı, bahar döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nin Malzeme Mühendisliği bölümü ve Fen Edebiyat Fakültesi'nin Ça da Türk Lehçeleri ile Türk Dili ve Edebiyat, bölümü 1. sınıf öğrencilerinin görüş ve bilgileriyle şırsarlıdır.
- 2) Ara tırma, Bilgisayar Öz-yeterlik Ölçe i, Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i ve Bilgisayar Ders Performans Ölçe i'nin ölçtü ü niteliklerle şırsarlıdır.

Bilgisayar: Verileri belirli bir program mantı, içinde okuyarak, onlar, kendi anlayabilece i bir dile çeviren ve sonuçlar, kullan,c,ya sunan, ayr,ca verileri saklayabilen ve belle inde tutabilen elektronik bir ayg,tt,r (Demirel, Sefero lu, Ya c, 2001).

E itim Teknolojisi: Genelde e itime, özelde ö renme durumuna egemen olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin i e ko ulmasıyla ö renme ya da e itim süreçlerinin i levsel olarak yap,salla t,r,lması,d,r (Alkan 2005).

Öz-yeterlik: Bireyin, belli bir performans, göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip ba ar,l, olarak yapma kapasitesine ili kin kendi yarg,s,na öz-yeterlik denir (Bandura 1986). Di er bir deyi le öz-yeterlik, bireyin gelecekte kar ,la abilece i güç durumlar,n üstesinden gelmede ne derecede ba ar,l, olabilece ine ili kin kendi hakk,ndaki yarg,s,, inanc,d,r.

Öz- yeterlik nanc,: Bandura (1977), öbireyin olas, durumlar ile ba a ç,kabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ili kin inançlar,ö n, öz-yeterlik inanc, olarak tan,mılam, t,r.

Bilgisayar Öz-yeterli i: Bireyin bilgisayar kullanma konusunda kendine ili kin yeterlik yarg,s,d,r.

Performans Göstergeleri: Gerçekle en sonuçlar,n önceden belirlenen hedefe ne ölçüde ula ,ld, ,n,n sa layan maddeler.

2.1. E itim

E itimde bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazandıran, zorunlu olduğu bir çağda eğitim ve teknolojinin birbirlerini ne yönde etkilediğini, aralarında ne gibi ilişkilerin bulunduğunu incelemek eğitim teknolojisinin kavram ve kapsamını, daha iyi anlamak bakımından yararlıdır.

Eğitim, davranış geliştirme, yetenek geliştirme, bilgi-beceri ve tutum kazandırma sürecidir. Eğitim, insanın doğuştan kazandığı güçlerin ve yeteneklerin açığa çıkarılması, onun daha güçlü, daha olgun, yaratıcı ve yapıcı bir varlık olarak gelişme ve büyümesine hizmet etmiştir (nt.Kyn.1). Eğitim, temelde bireyi hedef alarak, belirlenen hedefler doğrultusunda, bireyde var olan davranışları, geliştirme ve yeni davranışları kazandırma çabası içindedir.

Eğitim, geniş anlamda bireyin toplumun standartları, inançları ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir (Fidan ve Erden 1994).

2.2. Bilgisayarların Eğitim Alanında Kullanılması,

Bilgisayar teknolojilerinin eğitim sisteminde etkin ve verimli bir şekilde kullanılması, etkileşim içinde olduğu bireylerin teknolojiye bakış açılarını ve teknolojik araçlara karşı tutumlarını önemli bir role sahiptir. Çağdaş yeniliklerin eğitim sisteminde kullanılmasıyla yönelik en önemli engeller arasında öğretmen, öğrenci gibi kullanıcıların olumsuz tutumları yer almaktadır (Bindak ve Çelik 2006).

Hemen her alanda kullanılan bilgisayar teknolojisi, özellikle eğitimde yoğun biçimde kullanılmaktadır. Öğrenci sayısı hızla artması, öğretmen-öğrenci oranlamasında ortaya çıkan öğretmen yetersizliği, bireylere öğretilmesi gereken bilgi miktarının hızla

...k bir hale gelmesi gibi sorunlar e itim alan,nda, bilgisayar,n kullan,lmas,n, zorunlu k,lan nedenlerin ba ,nda gelmektedir. E itimin amaçlar,ndan biri, bireyleri toplumun gereksinmeleri do rultusunda yeti tirmektir. Bu nedenle e itim sistemleri, günümüzde bilgi ça ,na uygun, bilgi toplumu üyesinin özelliklerini ta ,yan bireyler yeti tirmekle yükümlüdür. Bu da bireylerin yeni teknolojilerden haberi k,l,nmalar,n, ve onlar, nas,l kullanacaklar,n, ö renmelerini gerektirir.

Bilgisayar, 1960'larda okullarda s,n,rl, say,da ö retmen ve seçilmi ö rencilerle kullan,lmaya ba lanm, t,r. Ancak, o y,llarda donan,ma a ,rl,k verilmi , yaz,l,m arka planda kalm, t,r. Bu ise, programlama dillerinin ö retimini öne ç,karm, t,r. Zaman içerisinde bu görü de i mi , bilgisayar uygulamalar,na a ,rl,k verilmi tir. "Bilgisayar fark,ndal ,", "bilgisayar okuryazarl, ," önem kazanm, t,r. Daha sonra da, bilgisayar teknolojisinde elde edilen bilgilerin ileti im teknolojisine uygulanmas,yla, yeni teknolojiler bireyleri ileti im teknolojisi içerisinde etkin k,lm, t,r. Bütün bu de i melerin sonucu olarak, bilgi toplumunun gerektirdi i insan tipini yeti tirmek zorunlu duruma gelmi tir. Bilgi ça ,n,n insan tipini belirlemek, e itim sisteminin yönlendirilmesi aç,s,ndan önemlidir. Bilgi toplumunun insan tipini yeti tirmede ise, teknoloji kullan,m, önemlidir.

Bilgisayar, son y,llarda e itim alan,nda en h,zl, geli en ve kullan,lan araç olmu tur. 1980'den sonra e itimle ilgili donan,m ve yaz,l,mlar h,zla artm, t,r. Bu durum, ö retme-ö renme sürecinde önemli de i ikliklere ve sonuçlara yol açm, t,r (Akkoyunlu 1995).

Akar (1991), temel becerilerin ö retimi peki tirilmesi ve kal,c,l, ,n,n sa lanmas,ndan ba layarak problem çözme, model geli tirme, kritik dü ünme gibi üst düzey hedeflerin gerçekte tirilmesinde bilgisayarlar,n tart, ,lmaz bir yeri oldu unu belirtmi ve bu özellikleri u ekilde s,ralam, t,r:

- Bilgisayar, i lenmi konularla ilgili al, t,rma ve tekrar yapt,rma amac,yla kullan,lmakta, puanlaman,n otomatik olarak yap,lmas, ve ö renciye eksi i ile

gi ve becerinin peki tirilmesi ve kal,c,l ,n,n sa lanmas,nda etkili sonuçlara yol amaktad,r.

- Bilgisayar,  rencinin kar ,s,na oturup kendi düzeyine, ilgisine, h,z,na ve yoluna göre  renmesini sa lamaktad,r.
- Bilgisayar, kavram ve ilkeleri sunar, örnekler verir, sorular sorar,  rencinin verdi i cevaplara göre dönüt verir. Yap,lan ara t,rmlar bu tür yaz,l,mlar,n,  retmenin anlat,m,n,n arkas,ndan bir tekrar ve zet yap,lmas, durumundan daha etkili oldu unu göstermektedir.
- Bilgisayar, diyaloga dayal, modellerin geli tirilmesiyle sordu u sorulara basamak basamak cevap al,r ve her basamakta  rencinin yapt, , hatalar, düzeltmesi için ipular, verir ve onu yönlendirir. Böylece  rencinin hatalar,n, görüp onlardan kurtularak do ru cevap, bulmas, sa lan,r. En iyi  renmenin insan,n kendi hatalar,ndan ders almas, onlar, fark etmesi oldu u d nld nde bilgisayarlar,n bu özelli inin gz ard, edilemeyecek ltde önemli oldu unda ortaya ,kar.
- Bilgisayar,  rencilerde problem zme becerileri geli tirmektedir. Bu amaç için bilgisayarlar iki türlü kullan,lmaktad,r,lar. Bunlar; kapsam ba ,ml, problem zme etkinlikleri ve programlama yoluyla problem zmedir. Kapsam ba ,ml, problem zmede  renci, bir problem durumu ile kar , kar ,ya kalmakta, problemi zmek için ilgili verileri bilgisayar yard,m, ile bulmakta ve istedi i yard,m, elde edebilmektedir. Programlama yolu ile problem zmede  renci, verilen bir problemi bir bilgisayar dili kullanarak zmektedir.
- Bilgisayar, herhangi bir yaz,l,m sayesinde,  rencinin denemelerini s,namas,nda, grafiklerini izmesinde, de i kenler aras,ndaki ba ,nt,lar, deneyerek ke fetmesinde etkili olabilmektedir.

Bilgisayarlar e itimde hem amaç hem de araç olarak kullan,lmaktad,r. Bir amaç olarak bilgisayar  retimi, bilgisayarlar,n ne oldu u ile ilgili bilgilerden, programlama dillerine kadar oldukça geni bir alan, kapsamaktad,r. Bir e itim arac, olarak bilgisayarlar,n üstün yönleri unlard,r (Keser 1988):

- Etkile imli bir arat,r,  renci bilgisayar kar ,s,nda denetim yetkisini kullan,r.

etkin bir peki tiricidir, sabr, sonsuzdur.

- Yaz, tahtas,, ders kitab, kadar geneldir. Yaz,, çizim, grafik, say,, renk, ses vb.
- Çe itli bildirim simgesini durgun ya da hareketli olarak kullanabilir ve çe itli kaynaklardan yararlanabilir.
- Uygun biçimde haz,rlanm, her çe it program, kullanabilir.
- Ders yaz,l,mlar,nda çok de i ik sürprizlere yer verilerek e itim zevkli ve ilgi çekici hale getirilebilir.
- Bireysel ö retimde ve grup ö retiminde kullan,labılır.
- Programl, ö retimin dayand, , ilkelerin uygulamas,na hizmet edebilir.
- Ö rencinin sorulara verdi i cevaplar, kaydeden, istenildi i an sonuçlar, bildirebilen e siz bir s,nav arac,d,r ve soru da üretebilmektedir.

2.3. Bilgisayarlar,n Ö retim Alan,nda Kullan,lmaz,

Bilgisayarlar okul sistemlerine girerek ö retim alan,nda da kullan,lmaya ba lanm, t,r. Ö retme-ö renme etkinliklerini bireysel ihtiyaçlara cevap verecek ekilde düzenlemek, e itim hizmetlerini daha verimli ve etkili bir biçimde yürütmek ve ça da bir ö retme-ö renme ortam, sa lamak amac,yla di er araçlar gibi bilgisayarlar da geni ölçüde kullan,lmaktad,r. Kullan,m ekillerine bakt, ,m,zda iki boyut ortaya ç,kmaktad,r (Avis 2006);

- Bilgisayar için e itim
- E itim için bilgisayar

2.3.1. Bilgisayar için E itim

Bilgisayar için e itim kendi içinde üç bölüme ayr,lmaktad,r. Bunlar;

Yaz,l,m E itimi: Bireyin kendisi ya da ba kalar, için gerekli yaz,l,mlar, geli tirme, geli tirilmi olanlar, kullanma ve kullanacaklara yard,mc, olma gibi yetenek ve becerileri kazand,r,r.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

1,mlar,n,n tasar,m,ndan bak,m ve onar,m,na kadar uzanan akademik ve mesleki yeterlikleri amaçlar.

Bilgisayar Okuryazarl, ,: Toplumun bütün kurum ve süreçlerini etkileyen bilgisayarla bir arada ya ayabilmek için zorunlu bilgi ve anlay, , kapsar. Bilgisayar okuryazarl, ,, bilgisayar, kullanma yetene idir. Bununla birlikte, bilgisayar okuryazarl, , için u türden tan,mlar da yap,lmaktad,r:

ÉÇe itli amaçlara ula mada bilgisayar, ve programlar, denetleme yetene i.

ÉÇe itli bilgisayar uygulamalar,n, kullanma yetene i.

É Bilgisayar,n birey ve toplum üzerindeki ekonomik, psikolojik ve toplumsal etkilerini anlama yetene i.

É Bilgisayar, bilgiyi elde etmede, ileti im kurmada ve sorun çözümede kullanma yetene i.

Bilgisayar okuryazarl, ,, ya am boyu süren bir süreçtir. Ö retmen ve ö rencilerin bilgisayar konusundaki deneyimleri artt,kça, bilgisayar okuryazarl, , da artar. Buna göre, bilgisayar okuryazar, olan bir ö rencinin yapacaklar,n, öyle s,ralayabiliriz:

ÉBilgisayar sistemlerinin ne oldu unu anlama.

ÉBilgisayar sözlü ündeki sözcükleri kullanma.

É lerinde bilgisayar, kullanma.

ÉBir program,n ne oldu unun ve nas,l çal, t, ,n,n bilincinde olma.

ÉBilgisayar,n ticaret, sanayi ve öteki alanlardaki uygulamalar,n,n fark,nda olma.

ÉBilgi teknolojilerinin ve sosyal do urgular,n,n fark,nda olma.

Sonuç olarak, bilgisayar okuryazarl, ,n,, bir bilgisayar sistemine temel olan yaz,l,m ve donan,mlar, kullanabilme, uygulama programlar,n, denetleyip kullanabilme, problemleri çözebilme ve bilgi teknolojilerinin en önemli toplumsal, ekonomik ve etik sonuçlar,n, fark edebilme olarak tan,malayabiliriz (Akkoyunlu 1995).

İnsanlar bilgisayar okuyuzarlar, , becerisinin a da bir insan için kaç, n, lmaz bir ihtiyaç durumuna gelece ine i aret etmektedir. Bu beceriye sahip olmayan bireylerin i bulma, kendilerini geli tirme, üretime katk, da bulunma olanaklar, na sahip olamayacaklar, imdiden a, kt, r. Okuyuzarlar, k art, k temel bilgisayar becerilerini de kapsamaktad, r. Bilgisayar okuyuzarlar, , ; bilgisayar, ve temel kavramlar, tan, ma, bilgisayar, amac, ve beklentisi do rultusunda kullanma becerisi geli tirme ve bili im alan, ndaki geli meleri izleme al, kanl, , n, edindirmek amac, yla yap, lan e itimidir ekleinde tan, mlanmaktad, r (Sönmez 2005).

Bilgisayar okuyuzarlar, , , bilgisayar fark, ndal, , ndan programlama dillerine kadar çok geni bir yelpaze içerisinde ele al, nm, t, r. Yap, lan ara t, rmalar bireylerin günlük ya am içerisinde ihtiyaç, oldu u kadar bilgisayar kullanma becerisine sahip olmas, n, n gereklili ini vurgulamaktad, r.

Bilgisayar okuyuzarlar, ,  retimi, ara t, rma yapmak ve bilgi toplamak için bilgisayar teknolojisinin nas, l kullan, laca , n,  renmeyi amaçlar. Bunun yan, s, ra metinleri, gösterileri, oyunlar, ve etkile imli multimedya, yla bilgisayar kültürünü yeni okuyuzarlar, k biçimlerinin geli ti i bir alan olarak görür. Dahas, bilgisayar kültürü,  rencilerin,  retmenlerin ve vatanda lar, n tart, ma gruplar, , ara t, rma projeleri, web siteleri, multimedya ve di er yeni  renme ve sosyal etkile im biçimleri arac, l, , yla bir araya geldikleri söylemsel ve siyasi bir aland, r.

Geni letilmi bilgisayar okuyuzarlar, , ; bilgisayar kullanman, n nas, l  renilece ini, bilgiye nas, l ula , laca , n, , e itim materyallerini, e-mail ve listeleme hizmetlerini kullanmay, ve web sitesi haz, rlamay, kapsar. Bilgisayar okuyuzarlar, , bilgi toplumu olarak adland, r, lan yap, da, çok farkl, türdeki bilgileri geli tirmeyi ve kullanmay, da içerir. Bu ayn, zamanda i birli ine dayal, olmayan yap, (kütüphaneler gibi) ve yaz, l, bas, n, n yerine, yeni internet web siteleri ve arama motorlar, nda oldu u gibi de i mi olan bilgi kaynaklar, na yeni ula , m tarzlar, n,  renmeyi de kapsar. Bilgisayar okuyuzarlar, , , bilginin nerede bulunaca , n, , oraya nas, l ula , laca , n, , nas, l

(Sönmez 2005).

Yukarıda anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi, bireylere bilgisayar okuryazarlığı, becerisi kazandırmak okuma yazma öğrenmek kadar gerekli hale gelmiştir. Son yıllarda bu becerinin en kolay ve etkin olarak nasıl kazandırılacağına, en uygun öğrenme yönteminin ne olması gerektiğine dair birçok araştırma yapılmış ve hala da bu araştırmalara devam edilmektedir.

2.3.2. Eğitim için Bilgisayar

Bilgisayarın öğrenim alanında bir diğer kullanım ekli olan eğitim için bilgisayar boyutu da kendi içinde üç bölüme ayrılmıştır. Bunlar;

Bilgisayar Denetimli Öğrenim: Herhangi bir konuda öğrencinin öğrenme süreçlerinin bilgisayarla yönetilmesidir. Her öğrencinin öğreniminin amaçları, davranışları, kazanımlarına kadar yapması gerekenleri gösterir ve yapıları kaydeder tutar.

Bilgisayara Dayalı Öğrenim: Eğitimde belli bir konunun öğreniminde, diğer öğrenim donanımlarından başlıca, başlıca yeterli tek bir öğrenici kaynak olarak bilgisayarın kullanılmasıdır (Uzun 2000).

Bilgisayar Destekli Öğrenim (BDÖ): Bilgisayarın öğrenimde öğrenmeye yardımcı olarak kullanılmasıdır. Burada bilgisayar, mevcut dersler için belirlenmiş amaçları gerçekleştirilmesinde kullanılır. Ancak bu kullanımda derslerle ilgili özel hazırlanmış bilgisayar programlarının olması gerekir ve öğrenim rehberi bilgisayar ise ortam rolünü üstlenmektedir. Bu da öğrenim boyunca bilgisayarın seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir öğe olarak kullanılmasıdır.

Uzun (2000), bilgisayar destekli öğrenimi bilgisayarın öğrenimde öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığını, öğrenim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine

teknolojisiyle birle mesinden olu mu bir ö retim yöntemiö olarak aç,klam, t,r. Senemo lu (1997) ise ö rencilerin programl, ö renme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkile imde bulundu u; di er bir deyi le, bilgisayar programlar, arac,l, ,yla ö renmeyi gerçekle tirdi i, ö renmelerini izleyip kendi kendini de erlendirebildi i bir ö retim biçimiö olarak tan,m, t,r.

Bilgisayarlar,n ö retimde kullan,lmas, konusunda yap,lm, olan uluslararası, düzeydeki çe itli ara t,rmalarda (Gleason 1981) konu; okul sistemi, ö renci, ö retmen, ö renme ortam,, geleneksel yöntemle k,yaslama ve ara t,rma gereksinimi gibi aç,lardan ele al,nm, t,r.

Gleason (1981), çe itli ara t,rma sonuçlar,na göre u yarg,lara varm, t,r:

- Bilgisayar ö rencilerin ö retim hedeflerine ula mas,na yard,mc, olmaktadır.
- Geleneksel ö retimle kar ,la t,r,ld, ,nda; bilgisayar programlar,, ö renme zaman,nda % 20 ile % 40 aras,nda tasarruf sa lamaktadır.
- Bilgisayar,n ö retim alan,nda kullan,lmas,, geleneksel ö retime oranla, ö renci ba ar,s,n, olumlu yönde etkilemekte ve motivasyonu artt,rmaktadır.
- Bilgisayar destekli ö retimin ba ar,s,nda e itsel yaz,l,mlar,n etkilili i önemli rol oynamaktadır.

2.4. Türkiye'de Bilgisayarlar,n E itimde Kullan,m,

Türkiye'de örgün e itimde bilgisayar e itimine yönelik çal, malar, 1984 y,l,nda Milli E itim Bakanl, , taraf,ndan yürütölen öYeni Enformasyon ve leti im Teknolojisiö çal, malar, çerçevesinde 1100 mikrobilgisayar,n ortaö retim kurumlar,na al,nmas, ile ba lam, t,r. Daha sonra özellikle ortaö retim düzeyinde, bilgisayar e itiminden ziyade di er ölkelerde oldu u gibi bilgisayar,n bir e itim arac, olarak kullan,ld, , öBilgisayar Destekli E itimö de kullan,lma çal, malar, ba lat,lm, t,r. Türkiye'de örgün e itimde bilgisayar e itimi ve bilgisayar destekli ö retime ili kin olarak önemli projeyi a a ,daki be ana zaman dilimi aç,s,ndan ele al,p incelemek mümkündür;

1984-1988 ön haz,r,l,k çal, malar,: Türkiye'de bilgisayar,n ö retim hizmetinde kullan,lmas, ile ilgili çal, malar, ortaö retimde bilgisayarla ö retim konusunun

1984 y,l,nda üniversitelerdeki ilgili bölümlerin

ö retim üyeleri ile bakanl,k yetkililerinden olu an bir özel ihtisas komisyonu kurulmu ve komisyon ayn, y,l çal, malar,na ba lam, t,r. 1985-1986 ö retim y,l,nda tespit edilen baz, lise ve dengi okullarda bilgisayar ö retimi ve bilgisayar destekli ö retimin ba lat,lmas,, bu okullarda görev alacak ö retmenlerin yeti tirilmesi, pilot okullarda yap,lan uygulama sonuçlar,na göre sistemin yayg,nla t,r,lmas, konular,nda tavsiye kararlar, alm, t,r (MEB 1991). Milli E itim Bakanl, ,ön,n bilgisayar destekli e itim ad, alt,nda sundu u destek 1984 y,llar,na dek uzanmaktad,r. Ancak, Dünya Bankas, ile temel e itim sistemini reformu ve geli tirilmesini öngören ve 1988 y,l,nda iki faz olarak ba lat,lan proje, bu amaçla at,lan en önemli giri imdir. 1985-1986 ö retim y,l,ndan itibaren her okulda 2 ö retmen 5 hafta süre ile hizmet içi e itim kurslar,na al,narak yeti tirilmi tir. 2 saat teorik, 1 saat uygulamal, dersler, 1987-1988øden itibaren seçmeli dersler aras,na al,nm, t,r. 1985-1986 ö retim y,l,ndan itibaren, 3 saatlik bilgisayar dersi her okula konulmu tur. 1988-1989 ö retim y,l,ndan itibaren ticaret ve teknik e itimle ilgili orta dereceli okullarda Dünya Bankas, kredisiyle ba lat,lan Endüstriyel Okullar Projesi çerçevesinde bilgisayarlar kullan,lmaya ba lanm, t,r (Avis 2006).

1989-1991 bilgisayar e itimi ve bilgisayar uygulamalar,: 1989-1991 y,llar, aras,nda bilgisayarla ilgili olarak Milli E itim Bakanl, ,önca yap,lan e itim ve ö retim faaliyetlerini dört ana ba l,k alt,nda toplamak mümkündür (MEB 1991).

- Bilgisayar destekli e itim (öncelik ve a ,rl,k s,ras,yla, müfredat programlar,, yaz,l,m, ö retmen e itimi, donan,m, bak,m ve onar,m)
- Bilgisayar programlama
- Bilgisayar,n tan,t,lmas,, haz,r yaz,l,mlar,n kullan,lmaz,
- Bilgisayar bak,m ve onar,m teknisyenli i

MEB bünyesindeki K,z Teknik Ö retim Genel Müdürlü üøne ba l, 9 okulda bilgisayar programlama bölümü, Ticaret ve Turizm Ö retimi Genel Müdürlü üøne ba l, 5 okulda bilgi-i lem bölümü aç,lm, t,r.

Bakanl,k ile Dünya Bankas, aras,nda Mart 1990øda imzalanan Milli E itim Projesinde de, yeni enformasyon ve ileti im teknolojilerinin e itim sistemine uygulanmas, en

mektedir. Bu projenin bir di er önemli özelli i de, konuya sadece araç-gereç yat,r,m, olarak de il, insan faktörünü ön planda tutarak yakla ,mas,d,r. Bu projede ortaö retimdeki 53 lisenin 2. s,n,f,nda bilgisayar okuryazarl , ve bilgisayar destekli e itim hedeflenmi tir.

1992-1999 bilgisayar uygulamalar,: Yap,lan envanter çal ,malar, ile 1993 y,l,na kadar Türkiye'de ortaö retim kurumlar,n,n % 11-12'sinde bilgisayar laboratuvar, bulundu u tespit edilmi tir. Bu laboratuvarlar,n büyük bir k,sm, Bakanl,k taraf,ndan temin edilmi tir. Bununla birlikte okullar kaynaklar,n, zorlayarak bilgisayar al,m,lar,na gitmekte ve okullardaki laboratuvarlar,n kullan,m zamanlar,n,n % 70'ini bilgisayar e itimine, % 30'unu ise bilgisayar destekli ö retime ayrılmaktad,r. Ö retmenlere, bilgisayar kullan,m,n, ve basic programlama dilini ö retmek amac,yla, Bakanl,kça ilk kez 1985 y,l,nda kurs düzenlenmi tir. 1985 y,l,ndan 1999 y,l,na kadar Milli E itim Bakanl , taraf,ndan sürdürülmekte olan bilgisayara ili kin kurs ve seminerlerin say , ve çe itlerinin artmas , Bakanl ,n konuyu gittikçe daha ciddi ve kapsaml , biçimde ele ald , ,n,n göstergesi olarak kabul edilebilir (U n 2000).

1999-2002 bilgisayar uygulamalar,: öHer Okulda Bilgi Teknoloji S,n,flar,ö ad , alt,nda olu turulmas , planlanan bu çal ,man,n I. a amas,nda, Milli E itim Bakanl , taraf,ndan 1998 y,l,nda okullar bilgisayar ve di er donan,m,larla donat,lmaya ba lanm , ve 2000 y,l,nda donat,m i i tamamlanm ,t,r. Bütün okullar,n teknik donan,m , her yerde ayn , olup sadece bilgisayar say,s , farklı,d,r. Bilgi teknoloji s,n,f,nda olan araç gereçler, TV, video, ana bilgisayar ve ona ba l , bilgisayarlar, yaz,c,, taray,c,, tepegöz, her ders için haz,r,lanm , slaytlar ve CD'lerden olu maktad,r (Avis 2006). "E itimde Ça , Yakalama 2000 Projesi" kapsam,nda sekiz y,ll,k kesintisiz temel e itim uygulamas,nda bilgisayar laboratuvarlar , kurulmu , bu laboratuvarlarda bilgisayar destekli e itimi ba lanm ,t,r. Bunun yan ,s,ra tüm ö rencilere bilgisayar kullan,m,n , ö retmek , okullar,, ça ,n gereklerine uygun araç ve gereçlerle donatmak amaçlanm ,t,r.

2000-2001 e itim ö retim y,l , itibariyle Türkiye'de 58.873 okul, 16.090.785 ö renci, 578.805 ö retmen bulunmaktadır. 5.860 okulda MEB olana , ile sa lanm , olan 124.967 adet bilgisayar, 6.034 internete ba l , bilgisayar, 6.412 laboratuvar vard,r.

Okuryazarlık, , ve bilgisayar destekli e-öğretim konularında hizmet içi e-öğretimden geçirilmiştir. Okul-aile birlikleri, velilerin katkıları, vb. olanaklarla edinilen donanım ile kesin bilgi bulunmamaktadır (Bilgi Kuvvetleri Raporu, 2002 Ana Raporu).

2002'den bugüne : Milli Eğitim Bakanlığı, , tarafından temel e-öğretim programının iştirakiyi desteklemek amacıyla Dünya Bankasından kredi sağlanmış ve bu kredinin bir kısmı ile temel e-öğretim projesinin birinci aşaması uygulamaya konulmuştur. Bu kapsamda;

- İlköğretim okullarında bilgisayar kurulumu, bilgi teknolojisi sınıfları dâhil olmak üzere okullara TV, tepegöz, video, videokaseti seti ve saydam seti alınmıştır.
- Ülke çapındaki kırsal kesim ilköğretim okullarına ve bu okullarda öğretmen gören öğrencilere öğretim materyalleri, bilgisayar ve ekipman dağıtılmış, tamamlanmıştır.
- İlköğretim müfettişleri için bilgisayar okuryazarlığı konusunda hizmet içi e-öğretim verilmiştir ve dizüstü bilgisayar alınmıştır.
- Bilgi teknolojisi sınıfları kurulu olan okullardaki öğretmenlere bilgisayar okuryazarlığı konusunda hizmet içi e-öğretim verilmiştir.
- Bilgisayar formatör öğretmenlerine bilgi teknolojisi koordinatörlüğü konusunda hizmet içi e-öğretim verilmiştir.
- Bilgi teknolojisi sınıfları kurulan okullardaki öğretmenlere donanım ve yazılım satın alan firmalar tarafından temel ve ileri düzeyde bilgisayar eğitimi verilmiştir (MEB Raporu 2004).

Temel Eğitim Programı II. aşamasında, Avrupa Yatırım Bankası, özel teğbbüsler tarafından ilköğretim okullarına BT sınıfları kurulmasıyla ilgili kararlar alınmıştır. Bu proje kapsamında planlanan diğer etkinlikler ise şunlardır;

- Gecekondu bölgesi ve kırsal kesim ilköğretim okullarına eğitim materyali alınmıştır.
- En fazla derslik ihtiyacı bulunan illerdeki ilköğretim okullarına ek derslik yapılması,

in e itilmesi,

- İlkö retim müfetti lerinin, BT s,n,flar, bulunan veya yap,lmas, planlanan ilkö retim okullar,n,n yöneticilerinin ve e itimcilerin; haz,rılanacak e itim yaz,l,mlar,n,n kullan,m, konusunda hizmet içi e itime al,nmas, planlanm, t,r.

Milli E itim Bakanl, ,n,n bir ba ka uygulamas, Müfredat Laboratuar Okullar, (MLO) Projesidir. T.C. Hükümeti ile Dünya Bankas, aras,nda 18 Mayıs 1990 tarihinde imzalanan ve 10 Temmuz 1990 tarihinde yürürlü e giren "Türk Milli E itimini Geli tirme Projesi" Bakanl, ,n di er birimleri ile birlikte E itimi Ara tırma ve Geli tirme Dairesi Ba kanl, ,n,n (EARGED) da sorumlu olarak yer ald, , bir projedir. MLO kapsam,nda 23 ilde hemen her türlü teknolojiye sahip 208 tane MLO aç,lm, t,r. Bu okullar,n 147 tanesi İlkö retim Okulu, 53 tanesi Anadolu Lisesi ve Genel Lise, 8 tanesi Anadolu Ö retmen Lisesidir. Bu okullar,n içinde ayr, bilgisayar laboratuarlar, olmakla birlikte, s,n,flarda kullan,labilecek her türlü teknolojik araç gereç mevcuttur. Bu okullar,n amac, teknolojiyi s,n,fta etkin olarak kullanarak teknoloji ile ö rencileri birle tirmektir

MEB nternet eri im projesi ile 2003 tarihinden itibaren 20.000 okulun ADSL geni bant internet eri imi sa lanm, olup 2006 y,l, içerisinde bütün okullar,n internet ba lant,lar,n,n sa lanmas, karar, al,nm, t,r (Avis 2006).

Tüm bu geli meler , , nda mevcut durumu de erlendirmede birçok geli melerin oldu u ve bili im teknolojilerindeki ilerlemeler görölmektedir. Bilgisayar,n e itim ortam,nda kullan,lmas,yla birlikte öz-yeterlik alg,s,n,n e itim gören bireyler üzerindeki etkisi birçok ara tırmada incelenmi tir. Bu nedenle ara tırman,n bu bölümünde, ö rencilerin becerilerini etkin ekilde kullanabilmeleri için önce kendilerini bu alanda güvenli hissetmeleri gere ini vurgulayan öz-yeterlik kavram, aç,klanacakt,r.

3.1. Öz-yeterlik Alg,s,

Öz-yeterlik inanc,, son zamanlarda çe itli disiplinlerle ilgili yap,lan ara t,rmalarda s,kl,kla kullan,lan de i kenlerdendir ve sosyal ö renme teorisinde, inan, lar,n davran, larla alakal, oldu unu ortaya koymas,yla ön plana ç,km, t,r. Öz-yeterlik, Albert Bandura'nın Sosyal Psikoloji alan,nda geli tirmi oldu u davran, üstünde etkili oldu unu dü ündü ü temel kavramlardan da birisidir.

Öz-yeterli e, teknik olarak öalg,lanan öz-yeterlikö denmektedir. Öz-yeterlik alg,s,, "bireyin belli bir performans, göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, ba ar,l, olarak yapma kapasitesi hakk,nda kendine ili kin yarg,s," olarak tan,m lanmaktadır (Bandura 1986). Zimmerman 1995'de benzer bir tan,m yaparak, öz-yeterli in öbireyin bir i i gerçekte tirebilme, ba arabilme kapasitesi konusundaki yarg,lar,n,ö içerdini vurgulam, t,r (Akkoyunlu ve Orhan 2003). Di er bir deyi le, bireyin, gelecekte kar ,la abilece i güç durumlar,n üstesinden gelmede ne derece ba ar,l, olabilece ine ili kin kendi hakk,ndaki yarg,s,, inanc,d,r. Gelecekte kar ,la abilece i güç durumlara örnek unlar olabilir: S,nav olma, yar, maya kat,lma, bir s,n,fta ö retmenlik yapma, bir topluluk önünde konu ma, bilgisayar kullanabilme vb. Öz-yeterlik, bireyin becerilerinin bir fonksiyonu de ildir. Bireyin, becerisini kullanarak yapabileceklerine ili kin kendini alg,lay, ,d,r, inanc,d,r, kendi yarg,s,d,r.

Hlino (1997), günümüze gelene kadar öz-yeterlik ile ilgili yap,lan birçok ara t,rma, çal, ma sonucunda öz-yeterli in bir hiyerar i oldu unu göstermi tir. Duruma özgü yeterlik (situation-specific self-efficacy) bu hiyerar inin en alt seviyesidir ve herhangi birinin herhangi bir durum içinde belirli bir sonuca ula mak için belirli davran, lar, gerçekte tirme yetene idir (örne in test performans,). Bundan sonraki katman da alana özgü öz-yeterliktir (domain-specific self efficacy). Bu da herhangi bir insan,n hayat,n belirli bir parças, içinde belirli bir sonuca ula mak için bir davran, , gösterebilme yetene idir (örne in ki isel ili kiler). Son olarak da bunlar,n hepsini kapsayan kelime

belirli bir sonuca ulaşmak için her davranış, gerçekte tirme algı, s, d, r (Güngör 2004).

Ayrıca öz-yeterlik algı, s, n, n, ökiinin bir eyi yapabiliş yapamayacağından başarı, ms, z olarak o eyi yapabileceği konusundaki inanc, ö olarak da tanımlanmaktadır (Bandura 1995). Bireyin performans, ile kapasitesini karşılaştırdığı duruma göre harekete geçmesidir. Bu kuram, kişilerin becerilerini etkin şekilde kullanabilmeleri için önce kendilerini bu alanda güvenli hissetmeleri gerektiğini söyler.

Öz-yeterlik algı, s, bireyin yetenek ve bilgisini ölçmekle de il, aslında bireyin kendisi hakkında ne düşündüğü ile ilgilenebilir. Kişinin bilgi ve beceri birikiminden çok, kendisi hakkındaki olumlu ya da olumsuz inanışlar, bir iş, durum ya da öğrenme ortamında doğrudan ve dolaylı olarak etkili olmaktadır. Yapılan araştırmalara göre öz-yeterlik algı, s,, özellikle güdülenme ile yüksek düzeyde ve olumlu bir ilişki göstermektedir. Aynı şekilde bireylerarası iletişim de öz-yeterlik algı, s, ile doğrudan orantılı ve olumlu bir ilişki göstermektedir (Erdoğdu 2007).

Öz-yeterlik algı, s, başarıyı olumlu yönde etkileyen bir faktördür ama başarı için tek başına yeterli değildir. Bandura'ya göre (1997) başarı, sadece bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olmaya değil, deildir; başarı, aynı zamanda bu becerilerin etkin şekilde ve güvenle kullanılması, gerektirir. Verilen görevde başarılı olabilmek için, kişilerin gereken yeteneklere sahip olmalarıdır. Fakat aynı zamanda hedeflere ulaşmada olayların kontrolü için gereken yeteneklere aktarılabilen inanışlar, da bulundurulmalıdır. Öz-yeterlik, bir tür yetenek de il, öBu işi başarabilirimö inanc, d, r. Kendisine inanc, olmayan bireyler birçok fırsatların sunulduğu çevrelerde dahi kendilerini yetersiz olarak görecektir. Eğer insanın gerçekte başaracağı bir iş konusunda kendi becerilerine ilişkin inanc, yüksek ise, işe başlarken daha iyimser olacak, işi başarmak için daha çok çalışacak ve karşın, başarılı olacak güçlükler karşısında yılmayacaktır.

Yeterlik inanışlarında, öz-yeterlik ve sonuç beklentisi olarak iki güdüleyici faktör söz konusudur. Öz-yeterlik, bir işi ve görevi etkileyen bireysel yeterliklerle ilgili inanışlar,

belirli sonuçlar do uraca , ile ilgili inançlard,r
(Hamurcu 2006).

Bandura (1982)ya göre öz-yeterlik inanc,, özellikle duygusal yo unluk üzerinde etkili olup, sosyal artlarda ve sosyal de i ikliklerde tekrar düzenleyici ve ba ar,y,, etkinli i, kariyeri vb. gibi durumlar, te vik edici bir rol oynar. Bandura (1995) öde i en toplumlarda öz-yeterlikö çal, mas,nda ki isel yetkinli in, sosyal ve kültürel a içerisindeki bireyin hayat,n, ekillendirici etkisini analiz eder. Bu süreç, çocukluktan ba lar, hayat süreci boyunca olu ur, ailevi ve e itimsel rollerde ve kültürler aras, yap,lanmada insan adaptasyonunu irdeler.

Schunk (1990)æ göre yeterlik inanc,, insan davran, lar,n,n en önemli yorday,c,s,d,r. Bireyler bir görevi gerçekle tirmek için gerekli yetene in ve denetim gücünün kendilerinde bulundu una inan,r,arsa, bu görevi seçmek için daha istekli olur, bu konudaki karar,l,klar,n, dile getirir; gereken davran, lar, sergilerler (Sharp 2002). Kendi ö renme kapasite ve yeteneklerine dair üphe duyan ö renenlere k,yasla, bir beceriyi kazanma ya da bir konuyu ö renmede yüksek düzeyde öz-yeterlik inanc,na sahip olan ö renenler daha kolay uyum sa lamakta, daha s,k, çal, makta, daha zorlay,c, ö renme deneyimleri aramakta, zorluklarla kar ,la t,klar,nda daha çok dayan,kl,l,k ve ba ar, sergilemektedir (Pajares 2002).

Wigfield ve Eccles (2000), ö renenlerin bir etkinli i gerçekle tirmede ne derece iyi oldu una ili kin inançlar,n,n ve etkinli e biçtikleri de erin, bireysel seçimlerini, etkinli i gerçekle tirmeye yönelik olarak gösterdikleri ,srar, ve performanslar,n, etkileyebilece ini ileri sürmü tür (Üredi 2006).

Sharp (2002), öz-yeterlik inanc,n,, insan motivasyonunun, refah,n,n ve ki isel ba ar,lar,n,n temelini olu turdu unu vurgular. Çünkü insan, eylemlerinin istedi i sonuçlar, do uraca ,na inanmazsa hayattaki güçlüklerle kar , durabilme ve reaksiyon göstermede isteksiz olur.

Zimmerman (2000), öz-yeterlik inanc,n,n, ö rencilerin performans ba lam,ndaki detayl, de i iklere ki isel olarak disipline edilmi ö renme yöntemleri ile ileti imine ve ö rencilerin akademik ba ar,lar,na arac,l,k etmeye duyarlı oldu unu vurgular. Ba ka bir

renme yöntemleri ve akademik ba ar., öz yeterlik inanc,n, etkiler.

Çe itli kaynaklarda öz-yeterlik alg,s, kavram, incelendi inde u sonuçlar ortaya ç,kmaktad,r (Ya ,z 2007):

ÉÖz-yeterlik alg,s,, ögözlenen bir beceri de il, bireyin ne yapabilirimø sorusuna verdi i cevap ile ilgili duydu u içsel inançt,r. Bireyin baz, durumlarla mücadele etmede ve bunu de i tirmede, yeteneklerini ve becerilerini koordine etmek için bireyin yapabilecekleri hakk,ndaki inanc,d,r.ö

ÉÖz-yeterlik, bir tür yetenek de ildir. Yetenekler, insanlar,n dünyada neyi, nas,l yapacaklar,n, bildikleri eylerdir. Öz-yeterlik alg,s,, inançlard,r. Öz-yeterli i ifade etmede kullan,lan anahtar cümle öBu i i ba arabilir miyim?ödir.

ÉÖz-yeterlik alg,s,nda vurgulanan, bireyin ne yapabilece inin kapasitesidir. Öz-yeterlik alg,s, davran, hakk,nda basit bir kestirim arac, ya da nedensel özellikler de ildir.

ÉÖz-yeterlik motivasyon de il, motivasyonu artt,r,c, bir etkendir.

ÉÖz-yeterlik (self-efficacy), öz kavram, (self-concept) ile ayn, kavram de ildir. Öz-yeterlik, bireyin kendine duydu u ögüvenödir. Öz kavram, ise öBireyin kendisine ait yetenekleri ve ki ili i ile ilgili olarak özelliklerine kar , alg,s,n, (olumlu ya da olumsuz) ifade eder ve öz kavram,, öz-yeterli i ve öz-sayg,y, da içine alan bir kavramd,r.ö Öz-yeterlik ve öz kavram,n,n ayr,m, bireyin kendisine sordu u sorular,n niteli i ile ilgilidir.

- Öz-yeterlik daha çok ööe bilmekö (can) fiili ile ba layan yarg,larla ifade edilir. (Bu problemi çözebilir miyim? Çok iyi araba kullanabilir miyim? vb.)
- Öz kavram ise öölmekö (being) ve öhissetmekö (feel) fiili ile ba layan yarg,larla (Kimim ben? Kendimi seviyor muyum?) ifade edilir.

ÉÖz-yeterlik alg,s, ki isel ya da genetik bir özellik de ildir.

Öz-yeterlik inanc,, insanlar,n dü ünçe biçimlerini ve duygusal tepkilerini de etkilemektedir. Yüksek düzeyde öz yeterli e sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çal, malarla kar , kar ,ya kald,kklar,nda daha rahat ve verimli olabilirler. Dü ük öz-

yapacaklar, çal, malar,n gerçekte oldu undan daha da zor oldu una inan,rlar. Bu tip bir dü ünce; kayg,y, ve stresi artt,r,rken; ki inin bir sorunu en iyi ekilde çözebilmesi için gereken bak, aç,s,n, daralt,r. Bu nedenle öz-yeterlik inanc,, bireylerin ba ar, düzeylerini çok güçlü bir ekilde etkilemektedir (Pajares 2002).

Ki inin bir davran, , yapabilece ine dair kendine olan inanc, ve yapt, , davran, ,n sonucunun ba ar,l, olabilmesi ile ilgili beklentileri ki inin davran, , yapmas,nda etkilidir. Yap,lacak davran, ,n sonucu önemli fakat ki inin bu davran, , yapabilirli i hakk,ndaki kendine inanmas, daha da önemlidir. Ki inin öz-yeterlik durumu iki ekilde ortaya ç,kmaktad,r (Algan 2006):

1. Birey, gösterece i davran, ,n kendi kapasitesinin üzerinde oldu una inan,rsa o davran, , yapmak istemez.
2. Ki i gösterece i davran, , yapabilece ine inan,rsa o davran, , yapma e ilimi artar. K,sacas, öz-yeterlik, ki inin yapaca , davran, ile kendi kapasitesinin örtü üp örtü medi inin ki inin kendisi taraf,ndan fark edilmesidir. Fakat istenilen davran, ,n bireyi zorlamas, da bireyde isteksizlik do uracakt,r.

çsel bir durum olan yeterli benlik (güçlü öz-yeterlik) bireyin ya ama mücadelesi içinde kendisi hakk,nda hissetti i yeterlik ve ba ar, duygusu ile kendine sayg, ve kendini de erli bulma duygular,n,n tümüdür. Öz-yeterli in geli mesinde bireyin u üç boyuttaki yakla ,m, belirleyici olmaktadır:

1. **Yeterlik Beklentisi:** Bireyin yap,lacak i in kolay, zor, çok zor eklinde alg,lamas, ve ba ar,p ba aramayaca ,na ili kin de erlendirmesidir (önkestrim).
2. **Genelleme:** Bireyin ö rendi i bir davran, , benzer durumlarda transfer edebilmesi ve uygun durumlarda kullanabilmesidir.
3. **Güçlendirme:** Baz, deneyimler belli bir göreve has yetkinlik dü ünceleri yaratmaktadır. Di er deneyimler ise i veya durumlar, potansiyel olarak kapsayan daha genelle tirilebilir öz-yeterlik inançlar,n, etkileyebilmektedir.

la da belirtildi i gibi insanlar,n davran, , gerçekte tirmeden önce, öz-yeterlik düzeylerine ba l, olarak, davran, la ilgili iyimser ya da kötümser dü üncelere sahip olduklar,; bunun da davran, a haz,rflanmalar,n etkiledi i görülmektedir. Ö rencilerin öz-yeterlik alg,s,n, güçlendirmek için de, ö rencilerin bireysel ihtiyaçlar,na uygun ö retim yap,lmas,, her ö rencinin niteliklerine uygun çok çe itli etkinliklere yer verilmesi, i birli ine dayal, ö retim yakla ,mlar,n,n kullan,lmas, ve ö rencilerin birbirleri ile kar ,la t,r,lmas,na dayal, de erlendirme yakla ,mlar,ndan kaç,n,lmas, gerekmektedir (Senemo lu 1997).

3.2. Öz-yeterlik Kavram,n,n Do u u

Psikolojinin, di er bilim dallar, aras,nda yer almaya ba lad, , 20. yüzy,ldan itibaren öz inanc,nö insan hayat,nda önemli bir yere sahip oldu u fark edilmi ve bu tarihten sonra bu kavram üzerinde durulmaya ba lanm, t,r.

Konunun tarihsel geli iminde William James kar ,m,za ç,kan ilk isimlerin ba ,nda gelir ve öz güvenö kavram,n, kullanan ilk ara t,r,mac,d,r. William James ayn, zamanda bu alanla ilgili olarak öPsikolojinin Temelleriö adl, kitab, yazm, t,r. James, bir yerlere gelmek ve belli konularda bir eyler yapmak için öncelikle kendimizi tan,mam,z, kendimiz hakk,nda belli fikirlere sahip olmam,z ve bu fikirleri içselle tirmemiz gerekti ini vurgulamaktad,r (Bandura 1993).

James daha sonra 1920'derden 1940'dara kadar öKi ilikö konusuna dikkatleri çekmeye ba lam, t,r. Bir süre ki ili in yap, ta lar,; ak,l, bilinç, fark etme, istek ve i lev gibi zihnin sahip oldu u yap, ta lar, ile birlikte bir belirsizlik içine sürüklenmi tir. Ak,l, bilinç, fark etme, istek ve i lev in ki i hayat, üzerinde, özellikle de e itim üzerinde ciddi boyutlarda etkisi vard,r. Dolay,s,yla y,llar boyu, ö retmenler ve ö retim görevlileri psikologlar,n, psikoloji alan,nda ara t,r,ma yapan bilim adamlar,n,n yönlendirmelerini takip etmi lerdir. Freud'un öBilinçsiz Motive Olmaö, James'ın öAl, kanl,klarö, Watson ve Skinner'ın öGörülebilir ve Ölçülebilir Davran, ö üzerine yapt,klar, incelemelerde de bunlar vurgulanm, t,r. Sonuç olarak öki ilik - karakterö kavramlar, psikolojinin ve e itim bilimlerinin konular, dâhiline al,nm, t,r (Say 2005).

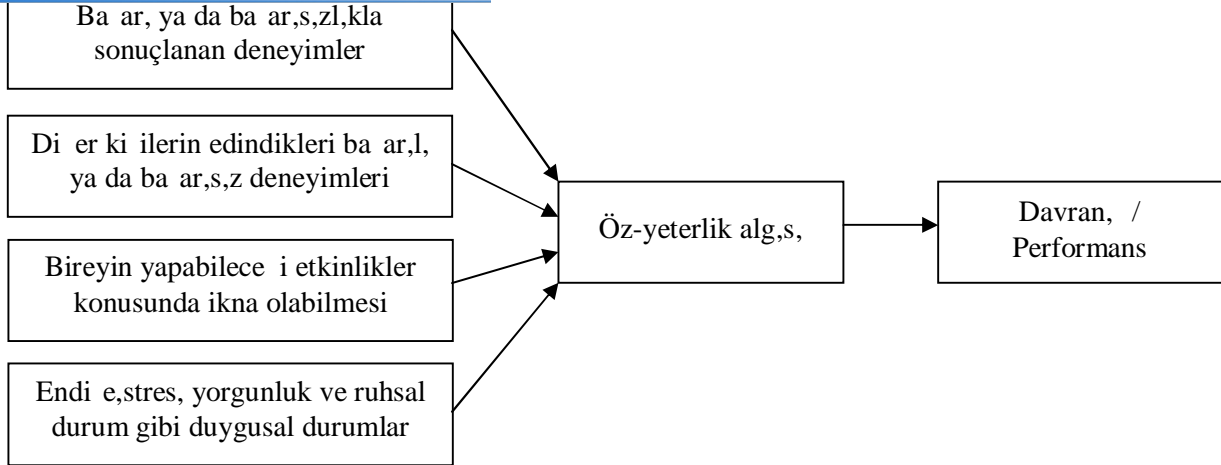
En üst hareketler ba lam, t,r. Bu hareketin fikir babas, Abraham Maslow olmu tur. Maslow, motivasyonel yöntemi, ki inin kendi üzerine dü eni yapmas,, ihtiyaçlar,n, kar ,lamas,, kapasitesini olu turmas, ve e ilimlerine ula mas, için, insani arzular üzerine temellendirilmi tir. 1960- 1970di y,llar boyunca, zihinsel yap, esas, harekete geçiren güçler ve etkili yöntemler konular, üzerinde durularak, bu konular üzerine yo unla ,lm, t,r. Özellikle öki i - karakterö kavramlar, dinamik olarak seçilmi tir. E itimciler, psikologlar ve psikoloji alan,ndaki ara t,rmac,lar taraf,ndan sarf edilen gayret öz dü üncenin ve öz güvenin önemini ortaya ç,karm, t,r. Ayn, dönemde, ki inin, karakterine dair olumlu yöndeki inançlar,n,n;

- Ki ilerin okul ba ar,s,n, yükseltti i sonucuna var,lm, t,r.
- Küçük ya taki çocuklar için kapasitelerinin en üst noktas,na eri melerine yard,mc, oldu u fikrine ula ,lm, t,r.

Bu y,llarda e itimde öz güven kavram, kullan,lm, t,r ve tan,nm, e itimciler, öz güven konusunda u aç,klamay, getirmi tir: öBir çocu un öz güveni varsa onun ba ka hiçbir eye ihtiyac, yoktur, kendisini bulmu tur; çünkü yapmas, gereken sadece ki ili i yönünde kendisini geli tirmesidirö(Say 2005).

3.3. Öz-yeterlik Belirleyicileri

Öz-yeterlik alg,s, bireylerin davran, ve performanslar,n, etkiledi i için e itim etkinliklerinde önemli bir yer tutar. Öz-yeterlik zaman ve deneyimler ile geli en bir alg,d,r ve temelde 4 faktörden etkilenmektedir. Bu faktörler ve öz-yeterlik alg,s,n,n davran, ile performans aras,ndaki ili kisi ekil 3.1øde belirtilmi tir (Hulland, Higgins, Christopher and Sandy 1999).

ekil 3.1 Öz-yeterlik Alg,s,n, Belirleyen Faktörlerin Davran, ile Performans Aras,ndaki li kisi

Öz yeterlik inançlar,n, belirleyen dört temel kayna ,n oldu unu belirten Bandura (1995), bunlardan en etkili olan,n,n bireylerin do rudan kendi deneyimlerinden kazand , bilgiler oldu unu; di er kaynaklar,n ise bireylerin ba ar,l, veya ba ar,s,z uygulamalar,na ili kin gözlemleri, toplum etkisinin ba arabilmeye ili kin etkisi ve ba ar,da psikolojik durum oldu unu vurgular. Çizelge 3.1de öz-yeterlik kaynaklar, ve yap,lacak i ler gösterilmi tir.

Çizelge 3. 1 Öz-yeterlik Kaynaklar,

Kaynak	Yap,lacak i ler
Ya ant, ve sonucu	<ul style="list-style-type: none"> · Yap,lacak i leri parçalara ay,rnak (kolaydan zora) · Yapamama korkusunu a amal, olarak azaltmak · Ki inin korktu u eylerle temas etmesi · Kendi kendine ö renme f,rsat,
Dolayl, ya ant,	<ul style="list-style-type: none"> · Canl, ve gerçek model · Sözel ikna
Sembolik model	<ul style="list-style-type: none"> · Öneriler · Yapabilece ine inand,rnak · Kendi kendine ikna olmak · Geri bildirim
Psikolojik durum	<ul style="list-style-type: none"> · Korkunun azalt,lmas, · Rahatlamak · Zihinde korkuyu azaltmak · Korkular, yenmek

temel faktör;

- Deneyimler
- Dolayl, ya ant,lar
- Sözel ikna
- Psikolojik durum

3.3.1. Deneyimler

Bunlardan en etkili olan, bireyin bizzat ya ad, , deneyimlerdir. Öz-yeterlik inanc,n,n olu umunda en önemli etken ki inin belli bir i sonunda ula t, , ba ar, ya da ba ar,s,zl,kt,r. Belli bir olayda edinilen ba ar, öz-yeterlik düzeyini artt,r,rken, ba ar,s,zl,klar ise öz-yeterli i zayıflatmaktadır. Ki iler önceden ba ar, göstermi olduklar, bir konuda öğrenmede daha ba ar,l, olacaklar,na inan,rlar. Ba ar,l, olan ki ilerde sağlam bir yeterlik inanc, olu ur. Öte yandan geçmi te ba ar,s,z olduklar, konularda ise yeteneklerinden ve öğrenme becerilerinden üphe duyarlar, herhangi bir hatada hayal kırıkl, ,na u rurlar.

E er insanlar ba ar,lar, kolay elde etmi lerse ve bu tür bir deneyim ya am, larsa, kolay sonuçlar, beklemeye al, m, lard,r ve herhangi bir ba ar,s,zl,k kar ,s,nda da kolayca cesaretleri kır,lmaktadır. Zorluklar ve engeller ise, çaba gösterilmesini ve sebat, öğrenme olumlu deneyimlerdir. Çünkü sebatla gösterilen gayretlerin aras,ndan ç,kan engelleri yenmede deneyim gerektirir (Bandura 1995).

3.3.2. Dolayl, Ya ant,lar

Öz-yeterlik alg,s,n,n olu umunu etkileyen faktörlerden biriside dolayl, ya ant,lard,r. Beklentilerin ço u ba ka ki ilerinin deneyimlerinden etkilenir. Model alma önemli bir öğrenme ve öz-yeterlik artırma aracıdır. Model alma, ki iyi motive eder ve model al,nan konu hakkında bilgi sağlar. Modeli gözlemleyen ki i modelle kendisi arasında benzerlik kurar. Benzerlik ne kadar fazla ise modelin ba ar, ve ba ar,s,zl,klar, gözleyeni o denli etkilemektedir. Gözleyen, model aldı, , ki inin ba ar,s,n, görmesi halinde kendisinin de

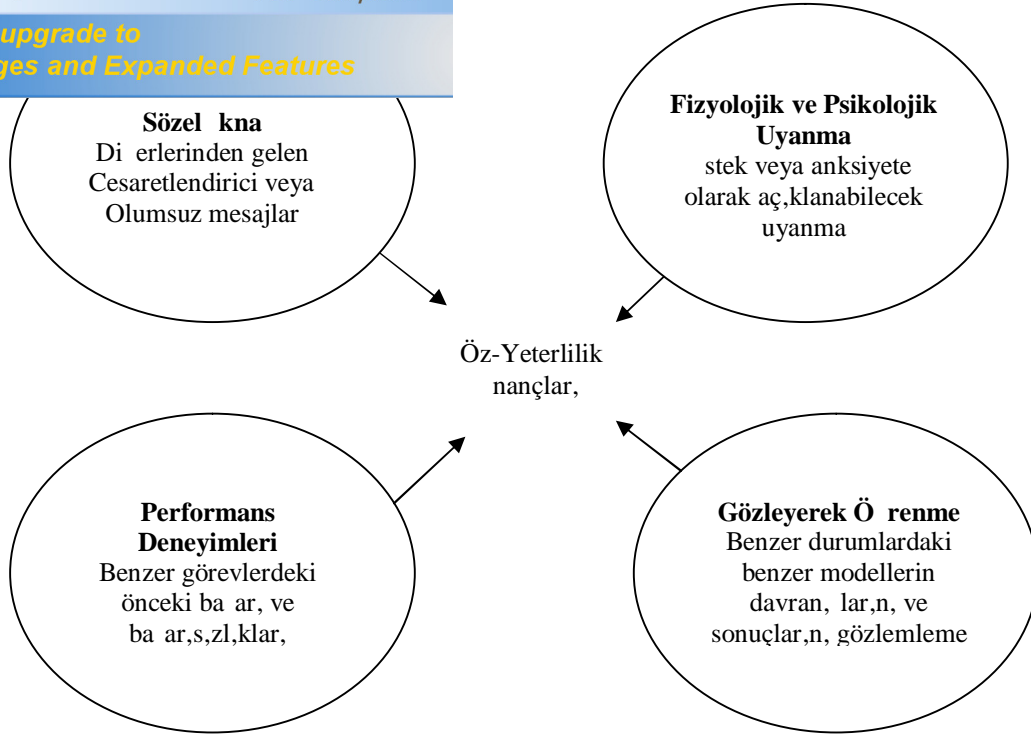
ba ar,s,zl,klar, görmesi halinde olumsuz yönde etkilenebilir (Bandura 1995). E er model ald,klar, ki iler kendilerinden farklı iseler bu ki iler alg,lanan öz-yeterlikleri, modellerin davran, lar,n, çok fazla etkilememektedir.

3.3.3. Sözel İkna

Sözel ikna, deneyim ve dolaylı ya ant,lardan sonra öz-yeterlik inanc,n,n olu umundaki üçüncü faktördür. Sözel ikna ki inin ba ar,l, olmas, için kendi gücüne inanmas, ve bu konuda cesaretlendirilmesidir. Sözel iknan,n tek ba ,na ki inin öz-yeterli ini artt,rmas, oldukça zordur. Bireyin kapasitesi konusunda gerçekçi destekler verilmeli, te vik ve ö ütlerle cesaretlendirilerek kapasitelerine olan inançlar, artt,r,lmal,d,r. Öz-yeterlik üzerinde sözel iknan,n etkisi ikna edenin güvenilirli ine, ikna etti i konudaki uzmanl, ,na ve ikna edicili ine ba l,d,r.

3.3.4. Psikolojik Durum

Bireyin bir davran, , gerçeikle tirirken ki psikolojik durumu, öz-yeterlik inanc,n,n olu umunu etkilemektedir. Duygusal olarak iyi durumda olanlar,n giri imde bulunma olas,l, , yüksek, kayg, ve korku gibi duygular, olanlar,n giri imde bulunma olas,l, , dü üktür. Bu do rultuda, öz-yeterlik kanaatlerini de i tirmenin dördüncü yolu; fiziksel durumu iyile tirmek, olumsuz duygusal durumlar, azaltmak ve bedensel bilgi kaynaklar, hakk,ndaki yanl, anlamalar, düzeltmektir. Öz-yeterlik inançlar,n, etkileyen bilgi türleri ekil 3.2de görüldü ü gibi özetlenebilir:

ekil 3. 2 Öz-yeterlilik inançları, Etkileyen Bilgi Kaynakları,

3.4. Öz-yeterliliği Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri

Öz-yeterliliğin güçlü bir duygusu da kişinin başarısını ve mutluluğunu pek çok yolla yükselten bir etkiye sahip olmasıdır. Algılanan yeterliliği yüksek olan birey, herhangi bir işin üstesinden gelmek için, düşük olan bireye göre daha çok çaba harcar, daha çalışkan ve sebatkârdır. Ayrıca algılanan öz-yeterliliği yüksek olan birey, herhangi bir işi denemekten, ya da başarmak için, geçirmekten düşük olana göre daha az korkar. Algılanan öz-yeterliliği yüksek olan insanlar, çevreyi daha çok kontrol edebileceklerinden olayları, üstesinden gelebilir ve dolayısıyla da yeni işleri denemekten korkmazlar. Bandura öz-yeterliliği yüksek olan kişilerin özelliklerini şu şekilde belirtmiştir (Kyn.2);

1. Kendilerini zorlayan durumlar karşısında kendi hayatlarını, tehdit eden olaylardan kaçınmak yerine olayları üstesinden gelecek şekilde ve kendi yetenekleri doğrultusunda meydan okuma gücüne sahiptirler.

ve bu onlar,n içinde bulundu u duruma olan as,l ilgisini ve dikkatini besler.

3. Sahip olduklar, etkili bak, aç,s, onlara ki isel ba ar,y, getirir, stresi azalt,r ve depresyona yönelik gerçekle ebilecek duygusal hasarlara kar , savunmay, geli tirerek olas, duyu sal yaralar, en aza indirger.
4. Kendilerine zorlay,c, amaçlar belirlerler ve amaçlar, do rultusunda kararlı,l,kla ilerlerler.
5. Ba ar,s,zl,klar kar ,s,nda y,lmazlar ve daha fazla çaba göstererek ayakta kalmay, sürdürürler. Bir yenilgi veya ba ar,s,zl,k sonras,nda sahip olduklar, yeterlik duygusunu hemen iyile tirirler.
6. Ba ar,s,zl, ,n sebebini yetersiz çaba veya eksik bilgi ve beceriye ba larlar, kendilerini tehdit eden durumlar kar ,s,nda güvenle hareket ederler.

3.5. Öz-yeterli i Dü ük Olan Bireylerin Özellikleri

Bandura öz-yeterli i dü ük olan ki ilerinin özelliklerini ise u eilde aç,klam, t,r (nt.Kyn.2);

1. Kendi yetenekleri ve yapabilecekleri hakk,nda üphesi olan insanlar ise ki isel tehdit olarak gördükleri zor görevleri almaktan çekinirler.
2. Olaylar kar ,s,nda güdülenecek güçlü amaçlar, yoktur ve karars,zd,rlar.
3. Zor görevlerle yüz yüze geldiklerinde ki isel yetersizliklerini ve kar ,la acaklar, engelleri yollar,na devam etmemek için sebep olarak gösterirler ve ba ar,l, olabilmek için nas,l konsantre olabilirim diye dü ünmeğe devaml, olumsuz bak, aç,s, geli tirirler.
4. Kendilerini zorlayan olumsuz ko ullarda gösterdikleri çabay, azalt,rlar hatta güçlüklerle yüzle tiklerinde hemen çaba göstermekten vazgeçerler.
5. Yenilgiler ve ba ar,s,zl,klar sonras,nda sahip olduklar, yeterlik duygusunu iyile tirmede yava hareket ederler. Çünkü bu ki iler yetersiz performans, eksik yetenek olarak görmektedirler ve onlar için kendi yapabileceklerine ili kin inançlar,n, kaybetmek için ba ar,s,zl,k gerekmemektedir.
6. Kolayl,kla stres alt,na ve depresyona girebilirler.

Öz-yeterlik ki ilerin duygular,n,, dü üncelerini, motivasyonlar,n,, davran, lar,n, k,saca ya amlar,n,n farklı yönlerini etkilemektedir. Bu konuda yap,lan ara t,rmalarda alg,lar,n ba l,ca dört ana süreç üzerinde farklı etkileri oldu u tespit edilmiştir. Bunlar bili sel, motivasyonel, duyu sal ve seçimsel süreçlerdir.

3.6.1. Bili sel Süreçler

Bili sel davran, lar dü ünce seviyesini ortaya koyan davran, lardır. Öz-yeterlik inanc,n,n etkisi, bili sel süreci birçok ekilde etkiler. İnsanlar amaçlar, do rultusunda öncelikle bili sel süreçlerini devreye sokarlar. Amaçlar, belirlerken de kapasitelerine de er biçimler ve kendi yetenekleri, öz de erlendirmelerinden etkilenir.

Ki iler, ya amlar,n, etkileyecek olaylar, ve sonuçlar,n, önceden bilmek isterler. Bir davran, a ba lamadan önce daha önceki tecrübelerini gözden geçirerek kararlar,n, verirler ve do uraca , sonuçlar, tahmin edebilirler. Yüksek öz-yeterlik duygusuna sahip olanlar kendilerine olumlu rehberlik yapacak ve performanslar,n, destekleyecek ba ar, sahnelerini görüntülerler. Öz-yeterlikleriyle ilgili üphesi olanlar ba ar,s,z senaryolar canland,r,rlar ve pek çok eyin yolunda gitmeyece i ihtimali üzerinde dururlar.

Bu süreçte önemli olan ki ilerin ya amlar,n,n etkileyen olaylar, önceden tahmin edebilmesi ve bunun kontrolü için yollar geli tirebilmesini sa lamaktır. Öz-yeterlik inanc,, insana ait bir özellik olan dü ünme ve eylemlerin sonuçlar,n, kurgulamada kullan,lan bili sel süreçlerde etkin olan bir kavramdır (Bandura 1997).

3.6.2. Motivasyonel Süreçler

Öz-yeterlik inançlar,, ki inin motivasyonunu düzenlemesinde önemli bir yere sahiptir. İnsanlara ait ço u motivasyon, bili sel olarak üretilir. Bandura'ya göre üç bili sel motivasyon bulunmaktadır: Nedenselle tirme, sonuç beklentileri ve amaçlar. Bu unsurlar,n dayand, , kuramlar ise nedensellik kuram,, beklenti-de er kuram, ve hedef

nedensel durumlardan etkilenmektedir. Öz-yeterlik inanc, yüksek olan ki iler ba ar,s,zl,klar,n, yetersiz çaba göstermelerine, dü ük olan ki iler ise ba ar,s,zl,klar,n, beceriksizliklerine ba larlar. Nedensel ba lant,lar, motivasyonu, performans, ve öz-yeterlik inançlar, aras,ndaki etkile imi biçimlendirir (Bandura 1995).

Öz-yeterlik inançlar,, motivasyona çe itli yollarla yardım etmektedir. Ki iler kendileri için kurduklar, hedefleri belirlerler. Örne in ne kadar çaba harcanmal,, kar ,la ,lan zorluklarla ne kadar süre mücadele etmeli gibi sorular,n yan,tlar,nda öz-yeterlik inançlar, idareyi ele almaktad,r. Öz-yeterlik, fayda ve önem inan, lar, gibi bireysel ilgi ve de erleri içeren di er motivasyonel yapılarla da ba lant,l,d,r. Ba ka bir deyi le, insanlar de er verdikleri hedeflere ula maktan doyum al,rlar.

3.6.3. Duyu sal Süreçler

nsan,n kendi kapasitesine olan inan, ,, motivasyon düzeylerinin yan, s,ra tehdit edici veya zor durumlarda ne kadar stres ve depresyon ya ad,klar,yla da ba lant,l,d,r. Zor durumlarda olaylarla ba a ç,kamayaca ,n, dü ünen ki iler kayg,l,d,rlar, tehditlerin iddetini abart,rlar ve çevrelerine tehlikeli gözlerle bakarlar Ba ar,s,zl,k, bu insanlar,n kendilerine olan inançlar,n, kaybetmelerine yol açar. Bu durumda davran, ,n gerçeikle tirilmemesiyle son bulabilmektedir. Öz-yeterli i güçlü olan insanlar, tehditlerle kar ,la t,klar,nda cesur ve sab,r,l,d,rlar. Bu insanlar, sorunlarla kar ,la t,klar,nda kendileri ve y,k,c, ki isel kayg,lar üzerine yo unla mak yerine, nas,l ba ar,l, olacaklar,na odaklan,rlar. Engeller kar ,s,nda çabalar,n, art,r,rlar ve tersliklerden çok k,sa bir süre sonra öz-güvenlerini geri kazan,rlar.

Duyu sal tepkilerle ba a ç,kma konusundaki inançlar, rahats,z edici dü üncelerin kontrol alt,na al,nmas,na da yaramaktad,r. Öz-yeterlik duyusu ile yeterli i kontrol eden dü ünceler birlikte, kayg, ve endi eyi aza indirgemektedir. Strese ve depresyona sebep olan dü ünceleri düzenlerken onlar, kontrol edebilmek öz-yeterlik kapsam,nda aç,klanan anahtar bir faktördür (nt.Kyn.2).

Öz-yeterlik alg,s, bireyin ya ad, , çevre ve yapt, , etkinlikleri seçmesinde etkili olmaktadır. İnsanlar kapasitelerini a t, ,n, dü ündü ü i lerden hep kaçır. Ancak, kendilerine güvendikleri konudaki etkinlikleri, ne kadar çaba göstermek gerekirse gereksin üstlenirler. Yapt,klar, seçimlerle insanlar, ya amlar,na yön verecek farklı ilgi, sosyal çevre ve becerilerini de geli tirirler.

Kariyer seçme ve mesleki geli im, öz-yeterlik inançlar,na göre yap,lan seçimlerdir. İnsanlar,n farklı alanlardaki öz-yeterlik inançlar,n,n yüksek olmas,, onlar,n meslek seçimindeki alternatifleri de çe itlendirmektedir. Ayr,ca, seçtikleri mesle e haz,rılanmak için gösterdikleri çaba da öz-yeterlik inanc,ndan do rudan etkilenmektedir (Bandura 1995).

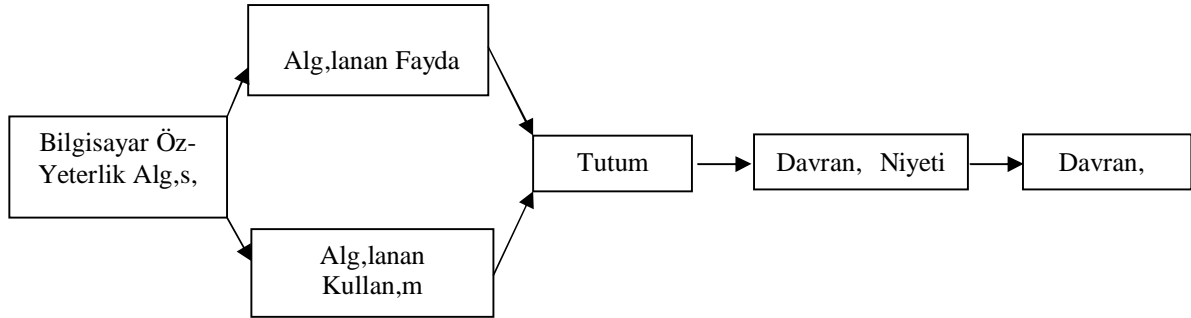
Öz-yeterlik kavram,n,n farklı alanlarda kullan,ld, , görülmektedir (Bandura 1986). Bunlardan bazı,lar,; matematik öz-yeterli i, yazma becerileri öz-yeterli i, fen laboratuvar becerileri öz-yeterli i, akademik öz-yeterli i say,labilir. Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, da bunlardan birisidir.

3.7. Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,

Bilgiye ula mada önemli olan bilgi ve ileti im teknolojilerinin etkili olarak kullanacak bireylerin bunlar, kullanmada kendilerini yeterli ve güvende hissetmeleridir. (Kurbano lu ve Akkoyunlu 2002). Bu sebeple bilgi toplumuna geçi te toplumlar,n gereksinim duyduklar, birey nitelikleri de de i mi tir. Geli en ve de i en toplumlarda, bilgi teknolojilerini verimli bir ekilde kullanabilen insanlar,n daha nitelikli say,lacaklar, ve ba ar,l, olacaklar, aç,kt,r. Bilgi toplumunda sürekli ö renme esast,r ve insandan, bilgiye gereksinim duydu unda bunu hissetmesi, bilgi gereksinimini tanımlayabilmesi, bilgiye ulaş,, bilgiyi de erlendirmesi ve etkili olarak kullanabilmesi beklenmektedir. Kurbano lu (2004), ya am boyu ö renme için temel beceriler olarak kabul edilen bilgi ve bilgisayar okuryazarl, , becerilerini etkin ekilde kullanabilmek için öz-yeterlik inanc, geli tirilmesi gerekti inin alt,n, çizmektedir.

Bilgisayarla ilgili teknolojilerle yapılan e-İTİMde öğrencilerin bu araçları kullanabilme, bunlarla ilgili performans gösterme, etkinlikleri yapabilme, ürün ortaya çıkarma ve bireyin kendi kapasitesi hakkındaki yargılarına, bilgisayarı kullanma konusunda kendine ilişkin yargısına olarak tanınmaktadır. Her şeyden önce bireyin bunu yapabilmeye ya da bilgisayarla çalışmada daha iyi olabileceğini düşünmesi önemlidir (Akar ve Umay 2001).

Bireyin belli bir alanda öğrenmek için harcaacağı çabanın kendi yeteneğine duyduğu güvene bağlı olduğunu ileri süren araştırmalarda öz-yeterlik algısının bireyin güdülenmesini doğrudan ve olumlu bir şekilde etkilediğini savunmuşlardır. Literatür incelendiğinde öz-yeterlik algısının davranışa etki ettiği ileri süren bir model gözle çarpılmaktadır. Bu model, teknolojinin kabulü modeli (technology acceptance model) olarak adlandırılmaktadır. Bu model kapsamında algılanan kullanım kolaylığı (perceived ease of use) ve algılanan fayda (perceived usefulness) kavramları, özellikle bilgisayar öz-yeterlik algısıyla birlikte, bireylerin davranışlarını belirleyen temel faktörler olarak gösterilmektedir (Lee 2006). Bu ilginçliklerin nasıl gerçekleştiği ekil 3.3'te belirtilmektedir.

Ekil 3.3 Bilgisayar Öz-yeterlik Algısının Teknolojinin Kabulü Modelindeki Yeri

Bir öğrencinin bilmeyi istediği ve gerektiği gibi bilgisayar ve bilgisayar yazılımını kullanmak için gerçekten ne bildiği arasındaki bilgi aralığı mevcuttur. Ancak öğrenciler teknolojiyi etkili şekilde kullanmak için bu bilgi aralığında farklı sebeplerden dolayı eksiklikler duymaktadırlar. Farklı araştırmacılar bilgi aralığında öğrenciyi hazırlayacak şekilde ikinleri kapsamında tanımlamaktadırlar (Algan 2006):

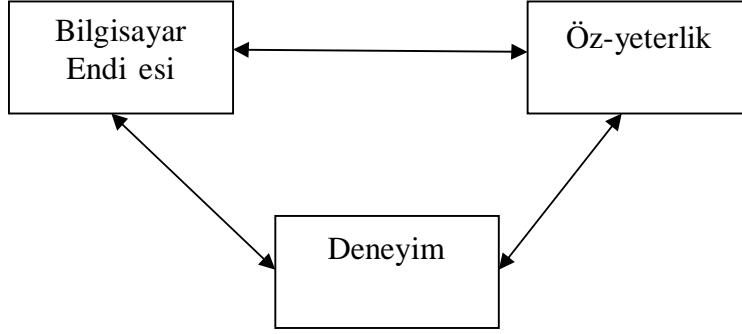
1. Bilgisayar Endi esi
2. Yetersiz ö retmen e itimi ve destek
3. Ö renci motivasyonu eksikli i
4. Ders zaman,n k,s,tl, olmas,
5. Sosyo-ekonomik s,n,f
6. Cinsiyet
7. Bilgisayar sahibi olma

Bu konuda yap,lan çal, malar bilgisayar öz-yeterlik alg,s, yüksek olan bireylerin bilgisayara ili kin etkinliklere kat,lmada daha istekli olduklar,n, ve bu tür çal, malardan beklentilerinin daha yüksek oldu unu göstermektedir. Bu bireyler bilgisayar konusunda her hangi bir güçlükle kar ,la t,klar,nda söz konusu güçlükle ba etmeleri daha kolay olmaktadır (Karsten and Roth 1998). Ayr,ca yüksek bilgisayar öz yeterli ine sahip bireyler, dü ük bilgisayar öz yeterli ine sahip bireylere oranla teknolojik geli melere daha az tepki göstermekte ve teknolojik geli melere daha çabuk uyum sa lamaktadırlar.

Buna ek olarak, bilgisayar kullanma konusunda kendisini yeterli görmeyen insanlar,n, daha az bilgisayar kullandı, , görülmü tür. Bilgiye ve deneyime sahip olmak, erken ya larda kullanmaya ba lamak bilgisayar öz-yeterlik inanc,n, olumlu yönde etkilemektedir (Karsten and Roth 1998). Bilgisayar öz-yeterli inin önemli bir yönü de, bireylerin ilgilerini, bilgisayar, kullanma ve onlarla ileti ime geçmesini etkilemesidir (Gürcan 2005). Bu sebeple bireyler bilgisayar ile ilgili çal, malar,nda isteklidirler, büyük bir motivasyon hissederler ve ba armak için çaba gösterirler.

Akar ve Umay (2001), deneyimsizlik ve az bilgisayar kullan,m,n,n öğrencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,lar,n,n dü ük olmas,na neden oldu unu belirtmi lerdir. Onlara göre, deneyimsizlik ve az kullan,m öğrencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,s,n,n dü ük olmas,n, sa lamakta, öz-yeterlik alg,s,n,n dü ük olmas, ise deneyim ve kullan,m, daha da olumsuz etkilemektedir. Ara t,rmac,lar, ekil 3.4'de gösterilen bu döngünün kır,labilmesi için, öğrencilere bilgisayar kullanmaya özendirilmesi gerekti ini belirtmi lerdir (nt.Kyn.3). Akkoyunlu ve Orhan (2003) ise, olumlu

öz-yeterlik inançlar,n, olumlu etkiledi ini, olumsuz deneyimlerin ise bireyin öz-yeterlik inançlar,nda negatif bir etkiye neden oldu unu vurgulam, lard,r.

ekil 3. 4 Bilgisayar Öz-yeterlik alg,s,, deneyim ve bilgisayar endi esi aras,ndaki ili ki

Decker (1998), bilgisayar öz-yeterli i üzerinde e itimin etkileri, e itim sonrası, bilgisayar teknolojileri öz-yeterli i ve faydal, bir e itim için öz-yeterlik süresi üzerinde gerçekle tirdi i ara t,rmas,nda meslek türü, önceki bilgisayar e itimi, meslek için gerekli olan bilgisayar kullan,m, (veritaban, yönetimi, hesap tablolar,, programlama ve e itsel yaz,l,malar), bilgisayar kullan,m s,kl, , ve e itim sorumluluklar,n,n bilgisayar öz-yeterli i ile ili kili oldu u sonucuna ula m, t,r. Bu sonuçtan hareketle ki inin meslek türü ile mesleki e itimlerinde bilgisayar kullan,m, bir arada, bilgisayar öz-yeterli in seviyesini artt,rmakta ve neticede yüksek performans sa lanmaktad,r. Oysa bir ki i bilgisayar e itimi gerekli olmayan bir meslek türüne sahipse üretken olmayan performans kaç,n,lmazd,r (nt.Kyn.4).

Bilgisayar kayg,s,n,n ölçülmesi, bu ölçümlerin psikometrik özellikleri, bilgisayar kayg,s, ile ki ilik özellikleri ve ya am özellikleri (demografik de i kenler) aras,ndaki ili kiler ara t,r,lmaktad,r. Yap,lan ara t,r,malar,n sonuçlar,, bilgisayar kayg,s,n,n, oldukça s,k görülen ve bireyin ya am,na olan etkileri aç,s,ndan hiç de küçümsenmeyecek bir problem oldu unu dü ündürmektedir. Kad,nlar,n erkeklere oranla göreceli olarak daha fazla bilgisayar kayg,s, ya ad, , ve ya de i keninin bilgisayar kayg,s, konusunda istatistiksel olarak anlaml, olmad, , görülmektedir.

, ,nda, bilgisayarlarla yo un ili ki içinde bulunan gruplardan bir tanesini ö renciler olu turmaktadır. Ö rencilerde kar ,la ,lan bilgisayar kayg,s,n,n en önemli nedenlerinden biri ö rencilerin üzerindeki zaman bask,s,d,r. Zamana ba l, aktiviteler, bir aciliyet mesaj, ta ,makta ve birçok durumda bu üretimi ketleyici bir hal almaktadır. Zaman bask,s,, zihnin verilen i üzerinde rahat çal, mas,n, engellemektedir. Ayr,ca zaman bask,s, ö rencileri problem çözüme metoduyla ö renmekten al,koymaktadır. Zaman bask,s,n,n yo un olarak hissedildi i durumlarda insanlar ö renilecek konu üzerinde dü ünme yerine konuyu k,sa süreli hat,rlamalar,na yard,mc, olacak metotlar denemektedirler. Böyle bir ortamda etkin ve verimli bilgisayar ö renimi yap,lmas,n, beklemek güç olacaktır.

Doyle, Stamouli, ve Huggard (2005) yapt,klar, ara t,rmada bilgisayar endi esi, öz-yeterlik alg,s, ve bilgisayar deneyimleri aras,ndaki ili kiyi incelemi lerdir. Ara t,rma Trinity College'de bilgisayar mühendisli i bölümünde e itim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü s,n,fta toplam 163 üniversite ö rencisi (32 k,z ve 131 erkek) ile yap,lm, t,r. İlk y,l ö rencilerinin, öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar endi esinin orta bir düzeyde oldu unu, ö renciler için iki faktörün aras,nda istatistiksel yönden önemli bir ili kiyi bulunmad, ,n,, di er üç y,l boyunca korelasyon katsay,lar,, faktörlerin aras,nda önemli negatif bir ili ki oldu unu göstermi tir. Üstelik bu ili ki, çal, man,n y,l,yla kuvvetle artm, t,r. Sonuç olarak bilgisayar deneyimi ve öz güven alg,s, aras,nda pozitif, bilgisayar korkusuyla da negatif bir ili ki saptanm, t,r. ekil 3.5 de bilgisayar endi esi, öz-yeterlik alg,s, ve bilgisayar deneyimleri aras,ndaki ili ki gösterilmi tir (nt.Kyn.3).

ekil 3.5 Bilgisayar Korkusu ile Öz-yeterlik Aras,ndaki li ki

Bilgisayar kayg,s,n,n bir ba ka nedeni ise ö renme ortam,ndaki otorite figürlerinin varl ,d,r. Çünkü ö retmen ödo ruö ve öyanl, ö yarg,lar,nda bulunabilecek bir otorite kayna ,d,r. Ö retmenin konu üzerindeki hâkimiyeti, bir yeti kin olarak ortamda bulunmas, ve ta ,d, , ö retmen unvan,ndan kaynaklanan statüsü, ö renciler üzerindeki otorite figürü alg,s,n, üç ayr, yönden desteklemektedir. Bu durum, bilgisayar kayg,s, ya ayan ve zaten üzerlerinde zaman bask,s, hisseden ö rencilerin içinde bulundu u durumu zorla t,rabilecek, psikolojik bask,y, artt,rabilecek ve pani e neden olabilecek bir etkidir (Ç,rako lu 2004).

3.8. Öz-yeterlik nanc,n,n Ölçülmesi

Bandura, öz-yeterlik inançlar,n,n, farklı ortamsal ko ullar, farklı faaliyet alanlar, ve bunlarla ili kili yetenekler aç,s,ndan ölçülmesi gerekti ini savunmakta, öz-yeterli in, göreve ve alana özel seviyenin d, ,nda, ki inin kendi yeteneklerine dair genel

n farklı, performans kaynaklarına genellenebilen vasfın kabul etmemektedir. Öz-yeterlik inancının ölçümü için geliştirilecek araçların yordama gücünün yüksek olabilmesi için mutlaka bir görev, bir yetenek ve ya durum tanımlaması gerekmektedir. Araştırılacak görevin belirli zorluk düzeyini kapsayacak şekilde ölçüm yapılmalı, ve ölçüme yönelik sorular, görev ile tutarlı sorular olmalıdır (Bandura 1986).

Bandura'ya göre (1997), öz-yeterlik inancının düzeyi (magnitude), gücü (strength) ve genellenebilirliği (generality) açısından farklılıklar göstermekte ve bu boyutlar ölçüm için belirleyici rol oynamaktadır. Öz-yeterlik inancının düzeyi, bireyin farklı zorluk düzeylerine sahip görevlerde göstereceği performansın seviyesi hakkındaki inancın bir ölçüsüdür ve bunu ölçmenin en doğrudan yolu övme ve övgü cevaplarından oluşan nominal ölçek kullanarak sormaktır. Öz-yeterlik inancının gücü ise, bireyin bu düzeydeki bir performans yakalamak konusunda kendisine ne kadar güvendiği aralığı (interval) ölçek kullanılarak ölçülmektedir. Bu değerlendirilmeden elde edilen toplam puan, öz-yeterlik inancının gücünü göstermektedir. Bandura, öz-yeterlik inancının genellenebilirliği ile ilgili olan üçüncü boyutu bir kontrol değeri gibi kullanmaktadır.

Bandura'nın yöntemine paralel olarak büyüklük ve güçlülük boyutlarının ölçümünün dizayn edilmesi için gerekli olan adımların belirlenmesine yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Bu adımlar şu şekilde sıralanabilir (Algan 2006):

1. Ölçülecek olan davranışsal kategorinin belirlenmesi,
2. Bu davranışsal kategorinin belirli aktiviteler halinde veya görevlerin maddelemesi şeklinde düzenlenmesi,
3. Belirlenen maddelerinin zorluk derecesine göre sıralanması,,
4. Cevap verene her maddede belirtilen aktiviteyi yap, yapamayacağı sorulması,,
5. Yapabildiğini düşündüğü maddeler için, cevap verenden her bir aktivitede maksimum çaba gösterirken performansından ne kadar emin olduğunu derecesinin sorulması,,

Bandura tarafından önerilen bu ölçüm yönetimine alternatif olarak Mudgett ve Quinones (1997) çalışmalarında likert tipi ölçek kullanmışlar ve bu ölçüm yönteminin

erdi ini ortaya koymu lard,r. Lee ve Bobko (1994) ara t,rnmalar,nda, öz-yeterli in ölçümü ile ilgili yeni metotlar, önermi lerdir. Bunlardan bir tanesi büyüklük ve güçlülük boyutlar,n,n kombinasyonunun kullan,larak olu turulmas, eklindedir. Öz-yeterli in güçlülük boyutunun tek bir madde olarak al,nd, , metot ise çal, mada önerilen di er bir ölçüm yöntemidir (Algan 2006).

3.9. Bilgisayar Öz-yeterlik nanc,n,n Ölçülmesi

Bilgisayar kullan,m,na ait öz-yeterli in ölçümünde geli tirilen çok say,da ölçekler mevcuttur. Vasil, Hesketh ve Podd (1987) okul çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterliklerini ölçmek için 9 maddelik bir ölçek geli tirmi lerdir. Çocuklar, bilgisayarla ili kili 9 özel görevi ö renmek için güven seviyelerini 10 puanl,k likert tipi ölçek üzerinde oranlam, lard,r. Miura (1987), okulda çocuklar üzerinde bilgisayarla ili kili 15 görevi kategorilendirmi ve bilgisayar kursu çal, malar, ve bireysel bilgisayar kullan,m,na ait maddeleri de ölçek üzerinde tan,mlyarak bilgisayar öz-yeterli ini ölçmü tür.

Kinzie ve Delcourt (1991) taraf,ndan geli tirilen Bilgisayar Teknolojileri ölçe inde kelime i lemciler, e-posta, yazd,rma fonksiyonlar, gibi özel bilgisayar teknolojileriyle ili kili 46 maddeden olu an, kapsaml, bir alt ölçek, öz-yeterli i ölçmek için kullan,lm, t,r. Bu tür ölçekler öz-yeterlik için bile ik bir ölçüm sonucu sa lamamakta aksine ayr, ayr, teknolojilerin öz-yeterlik seviyelerine i aret etmektedir.

Decker, bilgisayar öz-yeterli i üzerinde e itimin etkileri, e itim sonras, bilgisayar teknolojileri öz-yeterli i ve faydal, bir e itim için öz-yeterlik süresi üzerinde gerçekte tirdi i ara t,rmas,nda kelime i lemciler, e-posta, veri tabanlar, gibi özel bilgisayar teknolojilerine ait öz-yeterli i ölçmek üzere bilgisayar öz-yeterlik ölçe i (CSE) ve bilgisayar teknolojileri öz-yeterli i ölçe i (SCT) kullanm, t,r. 4dü likert tipi bilgisayar teknolojileri öz-yeterli i ölçe i (SCT), toplam 27 maddeden olu maktad,r. Bunlardan 10 alt ölçek maddesi kelime i lemciler ile ilgiliyken, 10 maddesi e-posta kullan,m, ve geri kalan 7 madde de veri tabanlar, ile ili kilendirilmi tir (nt.Kyn.4).

s,n,f ö rencilerinin bilgi teknolojileri becerilerini ölçmek için kendilerinin geli tirdi i bir ölçekten faydalanm, lard,r. Cassidy ve Eachus (2002) ise yeti kinler üzerinde genel bilgisayar öz-yeterli ini ölçmek için özel bilgisayar teknolojileriyle s,n,rl, olmayan 30 maddelik bilgisayar öz-yeterlik ölçe i geli tirmi lerdir. Ölçüm neticesinde bilgisayar deneyimi ve yaz,l,m paketlerinin kullan,m,na olan a inal,k cinsiyet, e itim ve bilgisayar sahibi olma üzerindeki etkileri bak,m,ndan önemli faktörler oldu u sonucuna ula ,lm, t,r.

3.10. Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar,na li kin Ara t,rmalar

Bilgisayar öz-yeterlik kavram, Amerika'da teknolojik incelemelerden sonra ortaya ç,km, t,r. Çünkü kurumlar i ortamlar,n, bilgisayarla modernize ettikten sonra insanlar,n i davran, lar, h,zl, ekilde bu durumdan etkilenmi tir.

Bilgisayar,n e itim ortam,nda kullan,lmaya ba lamas, ile birlikte, öz-yeterlik alg,s,n,n bu ortamlarda e itim gören bireyler üzerindeki etkisi birçok ara t,rmada incelenmi tir. Bilgisayar kullan,m,na ilikin öz-yeterlik alg,lar,n, saptamaya yönelik birçok ölçek de geli tirilmi tir. Bu e itim ortam,n,n kullan,lmaya ba lanmas, ile birlikte, e itim teknolojilerin kullan,m,na ili kin öz-yeterlik alg,s, ile ilgili ara t,rmalar da önem kazanm, t,r.

Bilgisayar öz-yeterlik inanc,n,n, bireylerin cinsiyetleri, bilgisayar kullanma deneyimleri, eri im ko ular,, kullanma s,kl, , vb. faktörlerle ili kili olup olmad ,n, ara t,ran çal, malar yap,lm, t,r. Çal, malarda bilgisayar öz-yeterlik inanc,n,n bilgisayar kullan,m,nda önemli bir de i ken oldu u belirtilmektedir. Bandura, öz-yeterli i, "bireyin belli bir görevi yapma kapasitesine dair inanc," (nt.Kyn.2), Compeau ve Higgins (1995) ise bilgisayar öz-yeterli i "bireyin bilgisayar kullanma kapasitesine dair inanc," olarak tan,m lanmaktadır. Ara t,rmalar, ki ilerin mesle e ba lamadan önce edindikleri deneyimlerin (kurs, ders, etkinlik) önemini ortaya koymaktadır. Böyle bir deneyime sahip ki ilerin, bilgisayar kullan,m, konusunda öz-yeterlik alg,lar,n,n yüksek olaca ,n, dü ündürmektedir (Akar ve Umay 2001). Ara t,rmalar, alg,lanan öz-yeterli in ki isel hedefler, tepkiler ve analitik stratejileri kullanma performans,n,

etkilendi ini göstermektedir. Öz-yeterlik, bireyin faaliyetleri seçmesinde, zor durumlarda ne kadar süre çaba gösterece inde önemli oranda etkilidir (Bandura 1977).

3.10.1.Yurt çinde Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, ile İlgili Yap,lm, Çal, malar

Akkoyunlu ve Kurbanoluğun (2003) yapt, , ara t,rmada, ö retmen adaylar,n,n bilgi okuryazarl, , ve bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, incelenmi ; söz konusu iki alg, aras,ndaki ili ki ve bunlar,n y,llar içinde de i im gösterip göstermedi i ara t,r,lm, t,r. Ara t,rmada bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik ve bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n, ölçmek amac,yla iki farklı ölçek kullan,lm, t,r. Çal, ma grubunu Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Bölümü, İlkö retim Bölümü Matematik Ö retmenli i ve İlkö retim Bölümü Fen Bilgisi Ö retmenli i Lisans Program, öğrencileri (birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü s,n,f) olu turmaktad,r. Ara t,rma sonucunda öğrencilerin bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik alg,s, ile bilgisayar öz-yeterlik alg,s, aras,nda pozitif bir ili ki saptanm, t,r. Elde edilen sonuçlara göre bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ile bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik alg,s,n,n birlikte artt, , görülmü tür. Çal, ma kapsam,na al,nan üç bölüm aras,nda öğrencilerin gerek bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik alg,lar, gerekse bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, düzeyinde Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Bölümü aç,s,ndan bir fark görülmü tür. Söz konusu fark, ad, geçen bölümün öğrencilerinin ilgili alanlarda di er iki bölümün öğrencilerine göre daha fazla bilgi ve deneyime sahip olmalar,ndan kaynakland, , ekinde yorumlanm, t,r. Çal, ma kapsam,na al,nan her üç bölümde, öğrencilerin hem bilgi okuryazarl, , hem de bilgisayar öz-yeterlik alg, düzeyleri, büyük s,n,flarda bir fark görülmü tür. S,n,flar aras,ndaki bu fark yine bilgi ve deneyim düzeylerinin art, , ile aç,klanm, t,r. Bu durum öğrencilerin öz-yeterlik alg, düzeyini s,n,flar büyüdükçe olumlu yönde etkilendi ini göstermi tir.

Akar ve Umay (2001), Hacettepe Üniversitesi, İlkö retim Matematik Ö retmenli i Lisans Program,na devam eden 1, 2 ve 3. s,n,f öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik alg,lar,n, incelenmi tir. Ara t,rmaya kat,lan toplam 155 öğrencinin verilerin topland, , Kas,m 2000 tarihinde 1. ve 2. s,n,f öğrencileri henüz bilgisayarla ilgili ders

nce bilgisayar dersini tamamlam, lard,r. Ara t,rmada bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ölçe i ve öğrencilerin kimlik bilgilerinin topland, , (bilgisayara erişim koşullar,, deneyim ve kullanım s,kl,) iki farklı ölçek kullan,lm, t,r. Ara t,rma sonucunda Hacettepe Üniversitesi İlkö retim Matematik Öğ retmenliği Lisans Program, öğrencilerinin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,lar,n,n düşük oldu u görülmü tür. Ara t,rmadaki öğrencilerin bilgisayar kullan,m, konusunda oldukça deneyimsiz olduklar, ve pek s,k bilgisayar kullanmad,klar, ortaya ç,km, t,r. Öğrencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,lar,, onlar,n bilgisayar deneyimleri ve kullanma s,kl,klar, ile yüksek ili ki vermesi dikkat çekmi tir. Ara t,rman,n dikkat çekici bir sonucu da öğrencilerin bilgisayar kullanmaya pek de hevesli olmad,klar,d,r. Bu durum erişim koşullar, ile öz-yeterlik alg,s,n,n düşük ilikiler vermesinden de belli olmaktadır. K,saca, deneyimsizlik ve az kullanım öğrencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,s,n,n düşük olmas,n, salamakta, öz-yeterlik alg,s,n,n düşük olmas, ise deneyim ve kullanım, daha da olumsuz etkilemektedir.

Akkoyunlu ve Orhan (2003), yapt, , ara t,rmada Bilgisayar ve Öğ retim Teknolojileri E itimi Bölümündeki 159 öğrencinin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inanc, ile demografik özellikleri aras,ndaki ili ki incelenmi tir. Ara t,rma grubunu Anadolu, Hacettepe, Dokuz Eylül, Karadeniz Teknik ve Marmara Üniversiteleri Bilgisayar ve Öğ retim Teknolojileri E itimi bölümü son s,n,f öğrencileri olu turmu tur. Veri toplama arac, olarak ara t,rmac,lar taraf,ndan getirilen Bilgi Toplama Anketi ve Bilgisayar Kullanma Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe i kullan,lm, t,r. Ara t,rma sonucunda olumlu deneyimlerin bireylerin bilgisayar öz-yeterlik inançlar,n, olumlu etkiledi ini, olumsuz deneyimlerin ise bireyin öz-yeterlik inançlar,nda negatif bir etkiye neden oldu unu vurgulam, lard,r. Ayr,ca öğrencilerin bilgisayar kullanmaya ilikin öz-yeterlik inançlar,n,n oldukça yüksek oldu unu görülmü tür. Öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inançlar,n,n ya lar, büyüdükçe art, gösterdi i görülmü tür. Bu da öğrencilerin ya lar, ile bilgisayar kullanma deneyimlerinin paralel olarak artmas, ekinde yorumlanm, t,r. K,z ve erkek öğrencilerin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inançlar, temel bilgisayar becerileri aç,s,ndan ele al,nd, ,nda ölçekten elde ettikleri puan ortalamalar, aras,nda anlaml, bir fark bulunamam, t,r. Ancak üst düzey bilgisayar becerileri aç,s,ndan ele al,nd, ,nda erkekler lehine anlaml, bir fark ç,km, t,r. Meslek

Öğrencilerin, genel lise ve meslek lisesi dışı bölümlerden mezun öğrencilere nazaran bilgisayar kullanma öz-yeterlik inançlar, daha yüksek ç,km, t,r. Öğrencilerin ilkö retim sonrası, üniversiteye gelmeden önce de 4 y,l boyunca bilgisayar eğitimi alm, olmaları, öğrencilerin bilgisayar okuryazarl, , becerileri ile ilgili bili sel ve psiko-motor giriş becerileri dışı okullardan mezun öğrencilere nazaran çok daha fazla geli mi oldu u gerçe ini ortaya ç,karm, t,r.

Usluel ve Seferolu (2003), Eğitim Fakültelerindeki öğrenci elemanlar,n,n bilgisayar kullanma durumlar, ile öz-yeterlik alg,lar, aras,ndaki ili kiye bakm, lard,r. Ara t,rma Ankara'da bulunan iki üniversitenin eğitim fakültelerinde görev yapmakta olan toplam 160 öğrenci eleman,n, kapsamaktad,r. Ara t,rmaya kat,lan öğrenci elemanlar,n,n 5đi likert tipi bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ölçe ine göre madde puanlar, ortalamas, 3,42 bulunmu tur. Öğrenci elemanlar,n,n bilgisayar kullan,m,yla ilgili öz-yeterliklerine olan inançlar,n,n öBazen-3ö seçene inin nötr/yans,z oldu undan hareketle yüksek oldu u ileri sürülebilir. Ara t,rma sonuçlar,na göre öğrenci elemanlar, bilgisayar, en rahat sözcük i lem, e-posta ve internet kaynaklar,nda arama-tarama yaparken kullanmaktad,rlar. Bilgisayar, en seyrek derste sunum yapmak, en s,k "webde tarama" ve "ileti im amaçl,," kullanmaktad,rlar. Özellikle veri taban,, web ortam,nda yay,mc,l,k ve masaüstü yay,nc,l,k en az kulland,klar, ya da hiç kullanmad,klar, uygulamalar olarak kar ,m,za ç,kmaktad,r. Bilgisayar, öğrenci elemanlar,n,n ya amlar,na girmi durumdad,r ve öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar kullan,m, aras,nda anlaml, bir ili ki bulunmaktad,r.

Usluel ve Seferolu (2004) y,l,nda ise "Öğrenci elemanlar,n,n bilgi teknolojilerini kullanmada kar ,la t,klar, engeller, çözüm önerileri ve öz-yeterlik alg,lar," üzerine bir çal, ma gerçekle tirmi lerdir. Ara t,rmada, eğitim fakültelerinde görevli öğrenci elemanlar,n,n bilgisayar kullanma durumlar, ile bilgisayarla ilgili öz-yeterlik alg,lar, aras,ndaki ili ki ve öğrenci elemanlar,n,n bili im teknolojileri kullan,m,nda kar ,la t,klar, engeller ile bu engellere ili kin çözüm önerileri belirlenmeye çal, lm, t,r. Çal, ma grubu Ankara'da bulunan iki üniversitenin eğitim fakültelerinde görev yapmakta olan toplam 189 öğrenci eleman,ndan olu maktad,r. Ara t,rmada veri toplama arac, olarak; öğrenci elemanlar,n,n kişisel bilgileri, bilgisayar kullanma,

n düzeylerine ili kin ara t,rmac,lar taraf,ndan geli tirilmi bir anket ve A kar ve Umay (2001) taraf,ndan geli tirilen öBilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,ö ölçe i kullan,lm, t,r. Ara t,rma sonucunda, üniversite ö retim elemanlar,n,n ço unun BT kulland, ,, bilgisayarla ilgili ö renme etkinliklerini ço unlukla kendi ba lar,na ve bunu da en çok deneme yan,lma yoluyla gerçekle tirdikleri, bilgisayar, temelde sözcük i lem, e-posta ve nternet kaynaklar,nda arama-tarama yapma, özellikle öwebde tarama ve ileti imö amac,yla kulland,klar,, veri taban,, webde yay,mc,l,k ve masaüstü yay,nc,l,k konular,yla pek ilgili olmad,klar, tespit edilmi tir. Çal, mada, ö retim elemanlar,n,n öz-yeterlik alg,lar,n,n genel olarak yüksek oldu u; ancak BT'nin etkili bir ekilde kullan,m, için ö retim elemanlar,na uygun ortamlar,n yarat,lm,as, gerekti i sonucuna ula ,lm, t,r. Yap,lan analizde, öcinsiyet, bilgisayar kullanma süresi, bilgisayara eri im ko ullar, ve bilgisayar kullanma s,kl, ö ile öz-yeterlik alg,s,ö aras,nda anlaml, bir fark bulunamam, t,r.

Tuti (2005) taraf,ndan yap,lan ara t,rmada ilkö retim düzeyindeki okullarda bili im teknolojilerinin kullan,m durumu, e itimde bilgi ve ileti im teknolojileri kullan,m,yla ilgili performans göstergeleri, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ve BT görü leri incelenmi tir. Bu çal, mada veriler bili im teknolojileri performans göstergelerine dayal, ö renci anketi, bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ölçe i ve BT görü leri ölçe i ile toplanm, t,r. Ara t,rmada küme örnekleme modeli uygulanm, t,r. Ara t,rman,n verileri, Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan ilkö retim kurumlar,ndan toplanm, t,r. Ara t,rmaya kat,lan toplam okul say,s, 24 ve toplam ö renci say,s, 1014'tür. Anket ve ölçekler ö rencilerin s,n,flar,na gidilerek, birebir uygulanm, ve gereken yerlerde aç,klama yap,lm, t,r. Ara t,rmada e itimde BT kullan,m,yla ilgili performans göstergeleri; eri im, bilgisayar kullan,m,, internet kullan,m,, BT'n e itimde kullan,m, olmak üzere dört boyutta incelenmi tir. Ö rencilerin bili im teknolojileri anketine verdikleri cevaplar okul türüne ve cinsiyete göre farklı,k göstermi tir. Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n,n yüksek ve BT kullan,m,na ili kin görü lerinin olumlu oldu u gözlenmi tir.

Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ile ilgili ara t,rmalar,n ço u ö retmenler üzerinde yap,lm, ve ara t,rma bulgular, incelendi inde ö retmenlerin bili im teknolojilerinin kullan,m,

ç,c, olmad, , sonucu ç,km, t,r. Buna kar ,n son y,llarda genel olarak toplumun ve e itimcilerin teknoloji uygulamalar,na gösterdikleri ilgi ve merak dikkat çekicidir.

Y,lmaz vd. (2006) taraf,ndan yap,lan ara t,rmada 2004-2005 ö retim y,l,nda Hacettepe Üniversitesi Biyoloji E itimi Anabilim Dal,nda e itim gören 191 ö rencinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançlar, belirlenmi ve çe itli de i kenlere göre kar ,la t,r,lm, t,r. Ara t,rmada betimsel yöntem kullan,lm, t,r. Ara t,rman,n verileri, öKi isel Bilgiler Anketiö ve A kar ve Umay',n 2001 y,l,nda geli tirdikleri "Bilgisayara ili kin Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe i" kullan,larak toplanm, t,r. De i kenler için aritmetik ortalama ve standart sapmalar bulunmu tur. De i kenler aras,nda fark olup olmad, , .05 anlaml,lık düzeyinde ba ,ms,z "t" testi ve tek yönlü varyans analizi kullan,larak belirlenmi tir. Ölçekte yan,tlar, 5'li likert tipine uygun olarak puanlanm, , olumlu maddeler için "her zaman-5, hiçbir zaman-1" olacak ekilde puanlama yap,lrken olumsuz maddelerde "her zaman-1, hiçbir zaman-5" olacak ekilde puanlama tersine çevrilmi tir. Ara t,rmada Hacettepe Üniversitesi Biyoloji E itimi Ana Bilim Dal, öğrencilerinin bilgisayarla ili kin öz-yeterlik inançlar,n,n dü ük oldu u (2,36) ve bilgisayarla ili kin öz-yeterlik inanc,n,n de i kenlere göre anlaml, bir farklı,k göstermedi i görülmü tür.

Köseo lu vd. (2007) taraf,ndan yap,lan bir ara t,rmada 2004-2005 ö retim y,l,nda Hacettepe Üniversitesi Biyoloji E itimi Anabilim Dal, ö rencileri aras,ndan seçilen 22 ö renciye bilgisayar kursu verilerek bilgisayar ba ar,lar,, öz-yeterlik inançlar, ve tutumlar,nda olu an de i meyi incelenmi tir. Bu amaçla deneysel bir çal, ma düzenlenmi tir. Deneysel çal, mada tek grup ön-test son-test modeli uygulanm, t,r. Çal, ma öncesinde, .78 güvenilirlik katsay,s,na sahip bilgisayar ba ar, testi, .71 güvenilirlik katsay,s,na sahip bilgisayara yönelik öz-yeterlik ölçe i ve güvenilirlik katsay,s, .90 olan tutum ölçe i ön test olarak uygulanm, t,r. 10 haftal,k bilgisayar e itimi verilerek ayn, ölçme araçlar, tekrar son test olarak uygulanm, t,r. Kurs öncesi ve sonras, testler aras,nda fark olup olmad, , Wilcoxon testi ile belirlenmeye çal, lm, t,r. Ara t,rma sonucunda, bilgisayar kursunun verimli geçti i ve düzenlenen bilgisayar

öz-yeterliklerini geli tirmede önemli bir etkisinin oldu u fakat olumlu tutum geli tirmede önemli bir etkisinin olmad , görülmü tür.

Korkut ve Akkoyunlu (2008) taraf,ndan yap,lan bir ara t,rmada yabanc, dil ö retmen adaylar,n,n bilgi ve bilgisayar okuryazarl , öz-yeterlikleri incelenmi tir. Çal, ma kapsam,nda, bilgi ve bilgisayar okuryazarl , öz-yeterlikleri aras,ndaki ili ki ile ö retmen adaylar,n,n bilgi ve bilgisayar okuryazarl , öz-yeterliklerinin s,n,f ve cinsiyetlerine göre de i ip de i medi ine bak,lm, t,r. Çal, mada, bilgi ve bilgisayar okuryazarl , öz-yeterlik ölçe i olmak üzere iki ölçek kullan,lm, t,r. Sonuçlar, ö retmen adaylar,n,n bilgi ve bilgisayar okuryazarl,k öz-yeterliklerinin oldukça yüksek oldu unu göstermi tir. Ö retmen adaylar,n,n bilgi ve bilgisayar okuryazarl,k öz-yeterlikleri aras,nda pozitif bir ili ki bulunmu tur. Ö retmen adaylar,n,n bilgi okuryazarl,k öz-yeterliklerinin s,n,f ve cinsiyete göre farklı,k gösterip göstermedi i incelendi inde, adaylar,n bilgi okuryazarl,k öz-yeterlik puanlar, aras,nda s,n,flar,na ve cinsiyetlerine göre anlaml, bir farklı,k bulunmam, t,r. Ayr,ca, ö retmen adaylar,n,n bilgisayar okuryazarl,k öz-yeterlik puanlar, aras,nda s,n,flar,na göre anlaml, bir farklı,k bulunmazken, cinsiyetlerine göre ise erkekler lehine anlaml, bir farklı,k bulunmu tur.

3.10.2.Yurt D ,nda Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, ile İlgili Yap,lm, Çal, malar

Chan ve Leung (2003), geleneksel yöntem ve uzaktan e itimle alan iki ayr, grup üniversite ö rencilerinin bilgisayar kullan,m, konusundaki alg,lar,n, incelemek amac,yla bir ara t,рма yapm, lard,r. Ara t,rmay, gerçekle tirmek için ö rencilerin bilgisayara yönelik tutumlar,, bilgisayar öz yeterlik alg,lar, istatistiksel olarak kar ,la t,r,lm, t,r. Ara t,рма sonucunda uzaktan e itim alan ö rencilerin kendi çal, malar,nda bilgisayar kullanma konusunda daha istekli olduklar, ve tutumlar,n,n daha olumlu oldu u, geleneksel e itim alan ö rencilerin bilgisayar deneyimlerinin tutumlar, etkileyici bir faktör olarak gördükleri yer almaktad,r. Ara t,rmac,lar uzaktan e itim alan ö rencilerin daha fazla bilgisayar kullanmalar,n,n tutumlar,n, ve bilgisayar öz-yeterliklerini olumlu etkiledi ini belirtmi lerdir (nt.Kyn.5).

Cassidy ve Eachus (2002), ise yapt,klar, ara t,rmada, deneyim, paketlerle tan ,kl,k, bilgisayar e itimi alma bilgisayara sahip olma, ya ve cinsiyet aç,lar,ndan bak,ld, nda

1 % 63,51 gibi büyük bir bölümünün deneyimle aç,klanmad, ,n, ortaya koymu lard,r.

Eaton ve Dembo (1996), kültürel ve etnik de i kenlerinin, bireyin öz-yeterlik inançlar,n, negatif etkileyen faktörler oldu unu vurgular. Örne in, Asya-Amerikaø, ve Amerikaø, dokuzuncu s,n,f iki ayr, grup ö renci üzerinde yapt, , motivasyonel inançla ilgili çal, mas,na göre, akademik ba ar,s,zl,k korkusunun Asya-Amerikaø, ö renciler üzerinde daha yo un görüldü ünü ortaya ç,karm, t,r. Bu durumun gerekçesini, kültürel ve etnik faktörler olarak göstermi tir.

Wallace (1999), yapt, , çal, mada bilgisayar öz-yeterli inin geli imini etkileyen dört etken tan,mlam, t,r. Bunlar; bilgisayar kayg,s,, bilgisayara güven, bilgisayardan ho lanma ve bilgisayar bilgisidir. Wallace, bilgisayar öz-yeterlik modeli ve bilgisayar öz-yeterli inin üç bölümlü ölçümü aras,nda anlaml, bir ili ki bulmu tur. Kar ,la t,r,malar, e itim ve bilgisayar ö rencileri aras,nda yap,lm, t,r. Sonuçlar, bilgisayar ö rencilerinin bilgisayar kayg,lar,n,n dü ük, bilgisayar bilgilerinin, bilgisayardan ho lanma seviyelerinin ve bilgisayara kar , güvenlerinin e itim ö rencilerine k,yasla daha yüksek oldu unu göstermi tir (Arani 2001).

Maurer ve Simonson (1994), bilgisayar kayg,s,n, ö bireyin bilgisayar teknolojisini kullan,yor oldu unu dü ündü ünde veya gerçekten bilgisayar kulland, ,nda ya ad, , endi e ve korkuö olarak tan,mlamaktad,r. Bilgisayar kayg,s, bireylerin yo un olarak engellenme, a k,nl,k ve panik ya amalar,na sebep olmaktadır. nsanlar,n s,kça ya ad,klar, olumsuzluklar; hayal k,r,kl, ,, utanma ve ba ar,s,zl,k korkular,d,r.

Hill vd. de (1987), 133 lisans düzeyindeki k,z ö rencilere yönelik yapt,klar, bir ara t,rma sonucunda, ö rencilerin daha önceki bilgisayar deneyimleri ile bilgisayar öz-yeterlik inançlar, aras,nda anlaml, ve pozitif bir ili ki bulmu lard,r. Olumlu deneyimlerin bireylerin bilgisayar öz-yeterlik inançlar,n, olumlu etkiledi ini, olumsuz deneyimlerin ise bireyin öz-yeterlik inançlar,nda negatif bir etkiye neden oldu unu vurgulam, lard,r. Dolay,s,yla, bilgisayar öz-yeterlik inanc, aç,s,ndan, bireyin geçmi bilgisayar deneyiminden çok geçmi bilgisayar deneyiminin tipi önemlidir.

da bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n,n bilgisayar deneyimindeki sekiz farklı tipinin (kelime i lemci, tablolar, veritabanı, i letim sistemleri, grafik, bilgisayar oyunları, telekomünikasyon ve programlama dilleri) etkisini s,namak için yapılmış, t.r. Ara t,rma, kamu kurumlarında çalışan ve geleneksel ö renci tipi olmayan, part-time bilgisayar kursuna katılan 90 bayan, 41 erkek toplam 151 ö renci olmuştur. Katılımcılara demografik özellikleri, bilgisayar öz-yeterlik inançları, yazılım paketleri, i letim sistemleri ve programlama dilleri ile ilgili anket uygulanmış, t.r. Bilgisayar öz-yeterlik inançları, bu çalışmada bağımlı de i ken, bilgisayar deneyimi ile ilgili sekiz gruba ayrılan sorularda bağımlı de i ken olarak kullanılmış, t.r. Ara t,rma sonucunda kelime i lem deneyimi ve oyun deneyimi yüksek, programlama deneyimleri düşük çıkmış, t.r. Ayrıca tüm bağımlı de i kenlerin, bilgisayar öz-yeterlik inançlarıyla pozitif (% 42) ve önemli korelasyonu olduğu ortaya çıkmış, t.r. Bu çalışmanın önemli bir sonucu da programlama ve grafik uygulamalar, deneyimlerinin bilgisayar öz-yeterlik inançlarında en güçlü etkileri olduğunu ortaya çıkarmış, t.r (nt.Kyn.6).

Torkzadeh ve Koufteros (1994), 224 üniversite öğrencisiyle yaptığı, ara t,rmada bağımlı düzeyinde bilgisayar kursundan sonra 30 maddelik bilgisayar öz-yeterlik ölçe i kullanılmış, , bilgisayar öz-yeterlik inancı ile deneyim arasındaki ilişki öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik inançları, aldıkları eğitim boyunca anlamlı olarak artmış, bulunmuştur. Temel bilgisayar becerilerinde ve ileri düzey bilgisayar becerilerinde kız ile erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmazken yazılım geliştirme ve programlama dillerine yönelik becerilerde erkeklerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Ara t,rma sonuçları genel olarak bağımlı düzeyindeki bilgisayar becerilerine yönelik öz-yeterlik inançları arasında kız ve erkek bireylerde bir fark bulunmazken daha karmaşık kullanıma yönelik becerilerde erkeklerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Torkzadeh, Koufteros ve Pflughoeft (2003) tarafından Midwest ve United States güneybatısında bölgelerindeki iki büyük devlet üniversitelerinde i letme öğrencileri gören benzer demografik özelliklere sahip 202 erkek ve 212 kız toplam 414 öğrenci arasında yapılan ara t,rmada dört ana başlık altında toplanan (bağımlı becerileri, dosyalama ve yazılım becerileri, ileri beceriler, anasistem becerileri.) 26 sorudan oluşan anket

eros (1994) yapt,klar, ara t,rman,n de i tirilen bir uyarlamas,n,n geçerlili ini s,namak için yap,lm, t,r. Veriler smestri ba ,ndan itibaren üç ayl,k bir zaman dilimi içinde toplanm, t,r. LISREL program, arac,l, ,yla do rulay,c, faktör analizi uygulanm, t,r. Ara t,rma sonunda bilgisayar öz-yeterlik alg,s, yüksek olan  rencilerin bilgisayar kullan,m,ndan daha fazla zevk ald,klar, ve daha az bilgisayar endi esi duyduklar, ortaya ,km, , bilgisayar becerilerine yönelik öz-yeterlik inançlar, aras,nda k,z ve erkek bireylerde bir fark ,kmam, t,r (nt.Kyn.7).

Doyle, Stamouli ve Huggard (2005) taraf,ndan niversite  rencileri aras,nda yap,lan bir ara t,rmada, bilgisayar endi esi, öz-yeterlik alg,s, ve bilgisayar deneyimleri aras,ndaki ili ki incelenmi tir. (1-Bilgisayar mühendisli i  rencileri bilgisayar endi esi ya ar m,?, E er böyle bir s,k,nt, varsa e itimin farkl, y,llar,nda bu endi e devam eder mi? 2- Bilgisayar endi esi ve öz-yeterlik aras,nda bir ili ki var m,d,r? 3- Bilgisayar tecrübesi, bilgisayar endi esi ve öz yeterlik düzeyini nas,l etkiler?) Ara t,rma Trinity College’de bilgisayar mühendisli i bölümünde e itim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü s,n,fta toplam 163 niversite  rencisi (32 k,z ve 131 erkek) ile yap,lm, t,r. Veri toplama arac, olarak, bilgisayar endi esi, bilgisayar deneyimi ve öz yeterlik alg,s,n, ölçmek için üç farkl, ölçek kullan,lm, t,r. İlk ankette 19 sorudan olu an bilgisayar endi esini belirleyecek sorular sorulmu tur. Ö rencilerin ilk d nce ve inançlar,n, yakalaman,n gerekli oldu u d öncesiyle akademik y,l,n ilk haftas, içinde  rencilere anket uygulanm, t,r. kinci ankette C++ programlama diliyle ilgili 32 sorudan olu an öz-yeterlik alg,s,n, belirleyecek sorulardan olu mu likert tipi ölçek kullan,lm, t,r. Son ankette ise  rencilerin deneyimlerini ölçecek ekilde bir uygulama yap,lm, t,r. Her hafta bilgisayar dersinde yap,lan uygulamalarda toplanan veriler istatikselsel bir analizle de erlendirilmi tir. Ayr,ca ara t,rmada bilgisayar korkusu-zyeterlik, bilgisayar korkusu-deneyim ve zyeterlik-deneyim alg,lar, da birbiriyle ba lant,l, olarak de erlendirilmi tir. Ara t,rma sonunda tüm  rencilerinin biraz bilgisayar endi esi ya ad,klar, ortaya ,km, t,r. Dördüncü s,n,f  rencilerin bilgisayar endi esinin yüksek ,kmas, ise d ndrcdr. Bunun sebebinin de  rencilerin bilgisayar biliminin s,n,rs,z bilgi deryas, içinde kendi bilgilerinin s,n,r,l,l,klar,n,n fark,na varmas,ndan kaynakland, , d ünülmektedir. Birinci s,n,f  rencilerinin öz-yeterlik alg,s, ise  biraz endi e seviyesinde ,km, t,r. Bu beklenen bir sonuçtur. E itim seviyesi yükseldikçe bu

ayar endi esi ve öz-yeterlik aras,nda ili ki yi daha fazla ara t,rnak için Pearson'un korelasyon katsay,lar, hesaplat,lm, t,r. İlk y,l ö rencilerin öz-yeterlik alg,s, ve bilgisayar endi esinin orta bir düzeyi oldu u görülmü tür. Pearson korelasyon katsay,lar, ilk y,l ö rencileri için iki faktörün aras,nda istatistiksel yönden önemli bir ili ki göstermemi tir. Di er üç y,l boyunca korelasyon katsay,lar,, faktörlerin aras,nda önemli negatif bir ili ki oldu u görülmü tür. Bu ili ki, çal, man,n y,l,yla kuvvetle artm, t,r. Sonuç olarak bilgisayar deneyimi ve öz-yeterlik alg,s, aras,nda pozitif, bilgisayar korkusuyla da negatif bir ili ki saptanm, t,r (nt.Kyn.3).

Potosky (2002), yakla ,k 3000 civar,nda çal, an, bulunan bir yaz,l,m geli tirme firmas,nda yeni i e ba layan ve lisans düzeyinde bilgisayar e itimi alm, 56 stajer çal, an üzerinde bir ara t,rma yapm, t,r. Kat,l,mc,lar,n % 71'i erkek ve ya ortalamalar, 26'd,r. Ara t,rmada bilgisayar yeterli i, bilgisayar ne esi ve bilgisayar tecrübesi aras,ndaki ili ki ve e itim sonras, bilgisayar performans,n,n etkileri incelenmi tir. Bilgisayar öz-yeterli i ölçe i ba ,ml, de i ken, bilgisayar deneyimi ölçe i, bilgisayar ne esi ölçe i ve bilgisayar performans, ölçe i ba ,ms,z de i ken olarak kullan,lm, t,r. İlk ölçekte temel seviyede bilgisayar yeterlik seviyeleri s,nanm, ve yan,tlar 5'li likert tipine uygun olarak puanlanm, ve sonuç =0.94 al,nm, t,r. irket içinde masaüstü bilgisayar i letimi, irket içi uygulamalar, kullanarak e-posta eri imi, windows programlar,yla irketin bilgisayar a sistemi kullan,lmaktad,r. İkinci bölümde olu an ikinci ölçe in ilk bölümünde 12 sorudan olu an genel anlamda bilgisayar deneyimleri s,nanm, ve yan,tlar 5'di likert tipine uygun olarak puanlanm, ve sonuç =0.79 al,nm, t,r. İkinci bölümde 6 sorudan programlamayla ilgili deneyimleri s,nanm, ve yan,tlar 5'di likert tipine uygun olarak puanlanm, ve sonuç =0.77 al,nm, t,r. Bu da kat,l,mc,lar,n, bilgisayarlarla ilgili baz, bilgilere en az,ndan sahip olduklar,n, göstermi tir. Üçüncü ölçekte ise 7 ana ba l,kta (do al, esnek, yarat,c,, ne eli, becerikli olmayan, orijinal olmayan ve yarat,c, olmayan) toplanan toplam 22 sorudan olu an bilgisayar ne esi ölçülmü ve sonuç =0.71 al,nm, t,r. E itim süresince as,l performans, olu turan dördüncü ölçekte ise iki e itimen gözetiminde stajerler iki gruba ayr,lm, ve her e itici, her bölümde stajyerlerin performans,n, derecelendirmi tir. Her iki grubun e iticileri taraf,ndan ortalama bir performans derecesi 5'di likert tipine uygun olarak (1-

formans) hesaplanm, t,r. Bu ölçekte SQL-Oracle programlama dili becerileri ve kullan,m, hakk,ndaki inançlar, sorgulanm, ve sonuç =0.93 al,nm, t,r. Sonuç olarak bilgisayar yeterli inançlar, ve e itim sonras, performans aras,nda pozitif bir ili ki bulunmu tur. Ayr,ca e itim esnas,ndaki bilgisayar ne esi ve performans aras,nda da önemli bir etkile im oldu u görülmü tür. Bu da ne eli ö rencilerin öz-yeterlik alg,lar,n,n daha yüksek olmas,ndan dolayı, e itim esnas,nda da daha ba ar,lar, olduklar,n, göstermi tir (nt.Kyn.8).

Busch (1995), çal, mas,nda 147 (80 k,z, 67 erkek) üniversite ö rencisinin bilgisayara kar , olan tutum ve öz-yeterlik alg,lar,nda cinsiyete göre fark olup olmad, ,na bakm, t,r. Ara t,rmada Gressard ve Loyd taraf,ndan geli tirilen 30 soruluk ve 3 boyutlu (kayg,, güven ve ho lanma) öBilgisayar Tutum Ölçe iö ile 5ödi likert tipi 20 soruluk öBilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe iö kullan,lm, t,r. Ö rencilere uygulanan bir dönemlik bilgisayar dersi sonras,nda erkek ö rencilerin belirgin bir biçimde k,z ö rencilerden daha az endi e ve daha yüksek öz-yeterlik alg,s, duyduklar, görülmü tür. Bilgisayardan ho lanma konusunda belirgin bir fark gözlenememi tir. Temel bilgisayar becerileri ile ilgili olarak bilgisayara kar , olan tutum ve öz-yeterlik konusunda belirgin bir fark bulunamazken, daha kar ,k bilgisayar konular, ile kelime i lemciler ve donan,m konusunda erkek ö renciler lehine fark bulunmu tur. Erkek ö renciler programlama ve bilgisayar oyunu konusunda daha fazla deneyime sahip olduklar,na inanmakta, aile ve yak,n çevrelerinden destek gördüklerini söylemektedirler. Ara t,rmaya kat,lan erkeklerin % 41ö ile k,zlar,n % 24öi evde bilgisayar sahibidir. Bu fark istatistiksel olarak anlaml, bulunmam, t,r.

Literatürde bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n,n, bireylerin cinsiyetleri, bilgisayar kullanma deneyimleri, eri im ko ular,, kullanma s,kl, , vb. faktörlerle ili kili olup olmad, ,n, ara t,ran çal, malara s,kl,kla rastlanmaktad,r. Yap,lan ara t,rmalar,n sonuçlar,n, özetlemek gerekirse, bilgisayar deneyimi, kullanma s,kl, , ve eri im ko ular, ile bilgisayar öz-yeterlik alg,s, aras,nda anlaml, bir ili ki vard,r.

Bu bölümde ara t,rman,n yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçlar, ve nicel verilerin analizinde kullan,lacak istatistiksel yöntem ve teknikler üzerinde durulmu tur.

4.1. Ara t,rman,n Yöntemi

Bu ara t,rmada, Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne 2008-2009 ö retim y,l,nda yeni ba layan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar ders performanslar, aras,ndaki ili ki incelenmi tir. Bu nedenle ara t,rmada betimsel ve tarama modeli kullan,lm, t,r. Bu modellerle, evrendeki elemanlardan al,nan bir örneklem üzerinde çal, ,larak ö rencilerin görü ve dü üncelerini ortaya ç,karmak esast,r.

4.2. Evren ve Örneklem

Ara t,rman,n evrenini, 2008-2009 e itim-ö retim y,l,nda Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne yeni ba layan ö renciler olu turmaktadır. Ara t,rman,n örneklemini, Fen Edebiyat Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyat, ile Ça da Türk Lehçeleri bölümü ve Mühendislik Fakültesi'nin Malzeme Mühendisli i bölümünü yeni kazanan 269 ö renci olu turmaktadır. . Ara t,rmaya 2008-2009 e itim-ö retim y,l, güz dönemi ba lad,ktan 1,5 ay sonra ba lan,labilmis tir. Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, ölçe i dönem ba ,nda e itim-ö retim ba ,nda uygulamak gerekmektedir. Bu nedenle ara t,rmaya bahar yar,y,l, ba ,nda ba lan,lm, t,r. Bahar yar,y,l,nda ilk defa bilgisayar dersi alan bölümler sadece Fen Edebiyat Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyat, ile Ça da Türk Lehçeleri ve Mühendislik Fakültesi'nin Malzeme Mühendisli i bölümleri oldu u için ara t,rma bu bölümlerde yap,lm, t,r.

4.3. Veri Toplama Araçlar,

Ara t,rman,n verileri, üç ayr, ölçek ve demografik özellikler formuyla toplanm, t,r. İlk ölçek, ö rencilerin bilgisayara ili kin öz-yeterlik alg,s,n, belirleme amaçlı, öBilgisayara ili kin Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe i ö (Ek: 2), ikinci ölçek, ö rencilerin bilgisayar

Ölçe iö (Ek: 3) ve üçüncü ölçek ise Bilgisayar Ders Performans, Ölçe iö (Ek: 4)dür.

Demografik Özellikler Formu: Ara t,rmada ö rencilerin cinsiyetleri, ya lar,, kazand,klar, programlar, mezun oldu u okul türü, anne-baba e itim durumu, ya ad, , yer, bilgisayar kullanma süreleri, bilgisayar kullan,m,n, nas,l ö rendi i, evlerinde bilgisayar ve internet teknolojileri bulunup bulunmad, , gibi çe itli ki isel bilgileri belirlemek için olu turulan formdur.

Bilgisayara li kin Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe i: Ara t,rmada ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n, belirlemek amac,yla A kar ve Umay (2001) taraf,ndan geli tirilen Bilgisayara li kin Öz-yeterlik Alg,s, Ölçe iö kullan,lm, t,r. Ölçekte 7øsi ters yönde puanlanan 17 madde yer almaktad,r. Ölçek maddelerine ili kin yan,tlar (3) Her zamanö, (2) Bazenö ve (1) Hiçbir zamanö aras,nda de i en 3dü likert türü bir puanlama ekinde yap,lm, t,r. Öz yeterlik alg, ölçe inde yer alan olumlu maddeler Her zamanö kategorisinden Hiçbir zamanö kategorisine do ru 3ten 1æ do ru puanlanm, t,r. Olumsuz maddelerde ise puanlama tersine çevrilmi tir. Ölçekten al,nan yüksek puan öz-yeterlik alg,s,n,n yüksek, dü ük puan ise öz-yeterlik alg,s,n,n dü ük oldu u anlam,na gelmektedir.

Bilgisayar Okuryazarl,k Ölçe i: Ara t,rmada ö rencilerin bilgisayar okuryazarl,k seviyelerini belirlemek amac,yla Yrd. Doç. Dr. Levent Çelik taraf,ndan haz,rlanan Bilgisayar Okuryazarl,k Ölçe iö kullan,lm, t,r. Ölçek 3 gruptan olu mu tur. Birinci grupta 14 sorudan olu an bilgisayar temel beceriler sorusu, ikinci grupta 20 sorudan olu an ki isel bilgi yönetimi ve ofis becerileri sorusu ve üçüncü grupta 15 sorudan olu an internet ve yerel a becerileri sorular, olmak üzere toplam 49 soru sorulmu tur.

Bilgisayar okuryazarl,k ölçe inde yer alan maddeler Yapabilirimö kategorisinden Yapamamö kategorisine do ru 3ten 1æ do ru puanlanm, t,r. Ölçekte al,nabilecek en yüksek puan 147, en dü ük puan 49dür. Ara t,rma 269 ö renciden al,nan bilgiler do rultusunda ö rencilerin kendilerini bilgisayar okuryazarl, , becerileri aç,s,ndan nerede gördüklerini belirlemeye yöneliktir.

Ölçe i: Bilgisayar Ders Performans Ölçe i, Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i ndeki konu başlıkları, ve Yükseköğretim Kurumunun tanıtım, Bilgisayar I dersinin müfredatındaki konu başlıkları, dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Öğrenciler için hazırlanan eğitim programı, 2008-2009 öğretim yılı, bahar döneminde haftada üç saat olmak üzere toplam 14 hafta sürmüştür. Tüm gruplara tek öğretim elemanı tarafından önce ders anlatılmış, daha sonra anlatılan konularla ilgili hazırlanan etkinliklerle öğrencilere uygulama olanağı verilmiştir. Uygulama sonuçları, ve varsa kararlılıkların güçlükler izleyen derste tartışılarak öğrencilere dönüt verilmiştir. 2008-2009 eğitim öğretim yılı, bahar dönemi sonunda yapılan sınavda öğrencilere daha önce cevapları, Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i ndeki sorulara paralel 33 soru sorulmuştur. Çoktan seçmeli 33 sorudan oluşan başarı testi 3 bölümden oluşmuştur.

Bölüm 1: Temel beceriler (8 soru)

Bölüm 2: Kişisel Bilgi Yönetimi ve Ofis Bilgileri (19 soru)

Bölüm 3: İnternet ve yerel ağ becerileri (6 soru)

4.4. Verilerin Toplanması,

Verilerin toplanması amacıyla; Demografik Form Ölçe i, Bilgisayar Öz-yeterlik Ölçe i, Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i ve Bilgisayar Ders Performans Ölçe inden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerden; Demografik Form Ölçe i, Bilgisayar Öz-yeterlik Ölçe i ve Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i örneklem grubunun oluşturduğu bölümün öğrencilerine, 2008-2009 öğretim yılı, bahar dönemi başında dersin öğretim elemanı gözetiminde ve internet ortamında uygulanmıştır. Bilgisayar Ders Performans Ölçe i verileri 2008-2009 öğretim yılı, bahar dönemi sonunda 33 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir sınavla toplanmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde SPSS 11.0 paket program, kullanılm, t.r. Ara t,rmada ba ,ml, de i ken bilgisayar öz-yeterlik alg,s,d,r. Ba ,ms,z de i kenler ise bilgisayar okuryazarl, ,, bilgisayar ders performans,, cinsiyet, ya , kazand, , bölüm, mezun oldu u okul türü, anne e itim durumu, baba e itim durumu, ya ad, , yer, bilgisayar kullanma süresi, bilgisayar kullanmay, nas,l ö rendi i de i kenleridir. Anketlerden elde edilen veriler betimsel istatistik, =0.05 anlaml,l,k düzeyinde Ba ,ms,z Örneklem T-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yöntemleri ile incelenmi , farklı olan gruplar,n farklı,l,klar,n,n nereden kaynakland, ,n,n belirlenmesinde LSD testi uygulanm, ve istatistikî sonuçlar tablolar halinde bulgular k,sm,nda sunulmu tur.

Bu bölümde ara t,rman,n amaç ve alt amaçlar, do rultusunda veriler analiz edilerek yorumlanm, ve ilgili ara t,rma sonuçlar, ile desteklenmi tir.

5.1. Ö rencilerin Demografik Özelliklerine li kin Bulgular

Ara t,rmaya kat,lan ö rencilerin cinsiyetlerine göre da ,l,m, Çizelge 5.1øde görölmektedir.

Çizelge 5.1 Ö rencilerin Cinsiyetlerine Göre Da ,l,m,

Cinsiyet	Say,	%
K,z	115	42.8
Erkek	154	57.2
Toplam	269	100

Çizelge 5.1 incelendi inde ara t,rmaya kat,lan 269 ö rencinin % 42,8ønin k,z, % 57,2øsinin de erkek oldu u görölmektedir.

Ara t,rmaya kat,lan ö rencilerin ya lar,na göre da ,l,m, Çizelge 5.2øde görölmektedir.

Çizelge 5.2 Ö rencilerin Ya lar,na Göre Da ,l,m,

Ya	Say,	%
17	1	0,4
18	34	12,6
19	88	32,7
20	88	32,7
21+	58	21,6
Toplam	269	100

Ö rencilerin ya lar,na göre da ,l,m, incelendi inde % 0,4øninün 17 ya ,nda, % 12,6øsn,n, 18 ya ,nda, % 32,7øsinin 19 ya ,nda, % 32,7ønin 20 ya ,nda, % 21,6øsn,n, 21 ya ve üzerinde olduklar, belirlenmi tir.

and,klar, programlara göre da ,l,m, Çizelge 5.3'de
gösterilmi tir.

Çizelge 5.3 Ö rencilerin Kazand,klar, Programlara Göre Da ,l,m,

Kazand, , Program	Say,	%
Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)	53	19,7
Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)	58	21,6
Ça da Türk Lehçeleri (NÖ)	47	17,8
Ça da Türk Lehçeleri (Ö)	30	10,8
Malzeme Mühendisli i (NÖ)	40	14,9
Malzeme Mühendisli i (Ö)	41	15,2
Toplam	269	100

Ara t,rmaya kat,lan ö renciler, Fen Edebiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi'nden seçilmi tir. Ö rencilerin % 70'i Fen Edebiyat Fakültesi, % 30'u Mühendislik Fakültesi ö rencileri oldu u görülmektedir. Bölümler baz,nda incelendi inde ise; % 19,7'si Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ), % 21,6's, Türk Dili ve Edebiyat, (Ö), % 17,8'i Ça da Türk Lehçeleri (NÖ), % 10,8'i Ça da Türk Lehçeleri (Ö), % 14,9'u Malzeme Mühendisli i (NÖ), % 15,2'si Malzeme Mühendisli i (Ö) ö rencileri oldu u görülmektedir.

Ara t,rmaya kat,lan ö rencilerin mezun olduklar, okullara göre da ,l,m, Çizelge 5.4'te gösterilmi tir.

Çizelge 5.4 Ö rencilerin Mezun Olduklar, Okullara Göre Da ,l,m,

Mezun Oldu u Okul Türü	Say,	%
Genel Lise	217	80,7
Meslek Lisesi	-	-
Anadolu Lisesi	49	18,2
Anadolu Ö retmen Lisesi	3	1,1
Fen Lisesi	-	-
Toplam	269	100

Ö rencilerin mezun olduklar, okul türleri incelendi inde % 80,7'sinin Genel Lise, % 18,2'sinin Anadolu Lisesi, % 1,1'inin Anadolu Ö retmen Lisesi mezunu oldu u belirlenmi tir.

annelerinin eğitim durumlarına göre da 5.5, Çizelge

5.5'te gösterilmiştir.

Çizelge 5.5 Örencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Annelerin Eğitim Durumu	Sayı	%
İlkokul Mezunu	147	54,6
Ortaokul Mezunu	46	17,1
Lise Mezunu	35	13
Üniversite Mezunu	14	5,2
Yok	27	10
Toplam	269	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu incelendiğinde % 54,6'sının ilkokul mezunu, % 17,1'inin ortaokul mezunu, % 13'ünün lise mezunu, % 5,2'sinin üniversite mezunu, % 10'unun hiçbir eğitim almadığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre da 5.6, Çizelge 5.6'da gösterilmiştir.

Çizelge 5.6 Örencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Babaların Eğitim Durumu	Sayı	%
İlkokul Mezunu	95	35,3
Ortaokul Mezunu	55	20,4
Lise Mezunu	74	27,5
Üniversite Mezunu	42	15,6
Yok	3	1,1
Toplam	269	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumu incelendiğinde % 35,3'ünün ilkokul mezunu, % 20,4'ünün ortaokul mezunu, % 27,5'inin lise mezunu, % 15,6'sının üniversite mezunu, % 1,1'inin hiçbir eğitim almadığı belirlenmiştir.

ya ad,klar, yerlere göre da ,l,m, Çizelge 5.7'de gösterilmi tir.

Çizelge 5.7 Ö rencilerin Ya ad,klar, Yerlere Göre Da ,l,m,

Ya ad, , Yer	Say,	%
Köy	27	10
Kasaba	17	6,3
İçe	68	25,3
ehir	74	27,5
Büyük ehir	83	30,9
Toplam	269	100

Ö rencilerin ya ad,klar, yer incelendi inde % 10'unun köy, % 6,3'ünün kasaba, % 25,3'ünün ilçe, % 27,5'inin ehir, % 30,9'unun büyük ehirde ya ad, , belirlenmi tir.

Ara tırmaya katılan ö rencilerin bilgisayar kullanma sürelerine göre da ,l,m, Çizelge 5.8'de gösterilmi tir.

Çizelge 5.8 Ö rencilerin Bilgisayar Kullanma Sürelerine Göre Da ,l,m,

Bilgisayar Kullanma Süresi	Say,	%
Kullanm,yor	21	7,8
1 y,ldan az	33	12,3
1-3 y,l	66	24,5
4-6 y,l	86	32
7 y,l+	63	23,4
Toplam	269	100

Ö rencilerin bilgisayar kullanma süreleri incelendi inde % 7,8'inin kullanmad, ,, % 12,3'ünün bir y,ldan az, % 24,5'inin birle üç y,l aras,, % 32'sinin dörtle alt, y,l aras,, % 23,4'ünün yedi y,l ve üzeri bir süredir bilgisayar kulland, , belirlenmi tir.

bilgisayar kullanmay, ö renme ekillerine göre da ,l,m, Çizelge 5.9da gösterilmi tir.

Çizelge 5.9 Ö rencilerin Bilgisayar Kullanmay, Ö renme ekline Göre Da ,l,m,

Bilgisayar Kullanmay, Ö renme ekilleri	Say,	%
Bilmiyor	19	7,1
Kendi Kendine Ö renme	179	66,5
Okulda Ö renme	34	12,6
Arkada lar,ndan Ö renme	25	9,3
E itim (kurs) Alarak Ö renme	12	4,5
Toplam	269	100

Ö rencilerin bilgisayar kullanmay, ö renme ekilleri incelendi inde % 7,1nin bilgisayar kullanmay, bilmedi i, % 66,5nin kendi kendine ö rendi i, % 12,6n,n okulda ö rendi i, % 9,3ninün arkada lar,ndan ö rendi i, % 4,5nin okul d, ,nda kurs alarak ö rendi i belirlenmi tir.

Ara t,rmaya kat,lan ö rencilerin sahip oldu u bilgisayar ve internet teknolojilerine göre da ,l,m, Çizelge 5.10da gösterilmi tir.

Çizelge 5.10 Ö rencilerin Sahip Oldu u Bilgisayar ve Teknolojilerine Göre Da ,l,m,

Ö rencilerin Sahip Oldu u Bilgisayar ve nternet Teknolojileri	Say,	%
Bilgisayar	184	68,4
MP3 Çalar	161	59,9
nternet Ba lant,s,	156	58
E-posta Adresi	152	56,5
USB ta ,nabilir (Flash) Bellek	132	49,1
Video-konferans araç gereci (Bilgisayar kameras,, hoparlör, kulakl,k, mikrofon)	125	46,5
Yaz,c,	102	37,9
Taray,c,	43	16
Ki isel Web Sitesi	24	8,9
E itim Yaz,l,m,	20	7,4
Yok	45	16,7

Ö rencilerin sahip olduklar, bilgisayar ve internet teknolojileri incelendi inde % 68,4ninün bilgisayara, % 59,9unun MP3 çalara, % 58nin internet ba lant,s,na,

9,10'nin USB ta ,n,r belle e, % 46,50'nin video- konferans araçlar,na, % 37,90'nun yaz,c,ya, % 1608,n,n taray,c,ya, % 8,90'nun ki isel web sitesine, % 7,40'nün e itim yaz,l,mlar,na sahip oldu u belirlenmi tir.

5.2. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Cinsiyetleri Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.11 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Cinsiyetleri Aras,ndaki li kiye Yönelik T Testi Sonuçlar,

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
K,z	115	34.22	4.83	267	4.62	.00
Erkek	154	37.16	5.41			

Çizelge 5.11 incelendi inde, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,, cinsiyete göre anlaml, bir farklı,l,k göstermektedir($t_{(267)}=4.62, p<.05$). Erkek ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=37.16$), k,z ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,na ($\bar{X}=34.22$) göre daha yüksek bulunmu tur. Aradaki fark,n erkek ö rencilerin bilgisayara eri im ko ullar,n,n kolay olmas,ndan ve deneyimlerinin daha fazla olmas,ndan kaynaklanabilece i dü ünülmektedir.

I ,ksal ve A kar, (2003) taraf,ndan yap,lm, olan ara t,rmada erkek ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n,n k,z ö rencilere göre çok daha yüksek oldu unu bulmu tur. Busch (1995), çal, mas,nda 147 (80 k,z, 67 erkek) üniversite ö rencisinin bilgisayara kar , olan tutum ve öz-yeterlik alg,lar,nda cinsiyet fark, olup olmad, ,na bakm, t,r. Erkek ö rencilerin belirgin bir biçimde k,z ö rencilerden daha az endi e ve daha yüksek öz-yeterlik alg,s, duyduklar, görülmü tür. İlgili ara t,rmalar da, ara t,rma sonuçlar,n, desteklemektedir.

Öz-yeterlik Alg,lar, ile Ya lar, Aras,ndaki

Çizelge 5.12 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Ya lar,na li kin Betimsel statistikler

Ya Gruplar,	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
17 ya	1	34,00	.	269	1.37	.00
18 ya	34	37,06	5,08			
19 ya	88	36,56	5,35			
20 ya	88	35,45	5,25			
21 ya ve üzeri	58	34,95	5,67			
Toplam	269	35,90	5,37			

Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile ya lar, aras,nda anlaml, bir ili ki bulunmam, t,r($F_{(269)}=1.37$, $p>.05$). Ö rencilerin farklı ya larda olmas, onlar,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda bir farklı, a neden olmam, t,r. Bu bulgu ya de i keninin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, üzerinde bir etkisi olmad, ,n, göstermektedir.

Y,lmaz, Gerçek, Köseo lu ve Soran (2006) taraf,ndan yap,lan ara t,rmada Hacettepe Üniversitesi Biyoloji E itimi Ana Bilim Dal, ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile ya lar, aras,nda anlaml, bir ili ki bulunmam, t,r. Akkoyunlu ve Orhanön (2003) yapt,klar, ara t,rmada; ö rencilerinin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inançlar,n,n ya lar, büyüdükçe art, gösterdi i görülmü tür. Bu sonuç, ö rencilerin ya lar, ile bilgisayar kullanma deneyimlerinin paralel olarak artmas, ile aç,klanabilir. Ancak, öz-yeterlik inançlar, ya ,n bir artan fonksiyonu gibi görülmesine kar ,n, "ya " de i keni psikolojik yap,larda deneyim, bilgi miktar, gibi di er de i kenler ile birle ti i için burada kesin ifade kullan,lmaz,ndan kaç,n,lm, t,r.

Bölüm Arasındaki İki Kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.13 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Üniversitede Kazandı, , Bölüm Arasındaki İki Kiye Yönelik Betimsel Statistiker

Bölüm	N	\bar{X}	S
Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)	53	35,25	4,96
Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)	58	34,63	5,49
Ça da Türk Lehçeleri (NÖ)	48	34,04	4,46
Ça da Türk Lehçeleri (Ö)	29	35,51	5,84
Malzeme Mühendisli i (NÖ)	40	38,73	5,16
Malzeme Mühendisli i (Ö)	41	38,24	4,91
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5.14 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Üniversitede Kazandı, , Bölüm Arasındaki İki Kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	Sd	Kareler Ortalamas,	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	829.59	5	165.92	6.32	,00	Türk Dili Edebiyat, NÖ-Malzeme Mühendisli i
Gruplar içi	6897.90	263	26.23			Türk Dili Edebiyat, Ö-Malzeme Mühendisli i
Toplam	7727.48	268				Ça da Türk Lehçeleri NÖ--Malzeme Mühendisli i
						Ça da Türk Lehçeleri Ö--Malzeme Mühendisli i

Çizelge 5.14 ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile üniversitede kazandı,klar, bölüm aras,nda anlaml, bir farklılık oldu unu göstermektedir($F_{(1-263)}=6.32$, $p<0.05$). Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndaki farklılık, n hangi bölüm lehine oldu unu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlar,na göre;

Malzeme Mühendisli i ö rencilerinin ($\bar{X}=38.73$) bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, Türk Dili ve Edebiyat, ($\bar{X}=35.25$) ile Ça da Türk Lehçeleri ($\bar{X}=34.04$) bölüm ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan daha yüksektir.

Malzeme Mühendisli i ö rencilerin bilgisayara öz-yeterlik alg,lar, daha yüksek bulunmu tur. Güngör (2004), Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Ö retim

örencileriyle yapt, , ara t,rmada e-ö renmenin ve bili sel stilin ö renci ba ar,s, ve internet öz-yeterlik alg,s, üzerindeki etkisini incelemi ve bili sel stile göre matematik ve fen bilimlerine yatk,n ö rencilerin, sosyal bilimlere yatk,n olan ö rencilere göre daha ba ar,l, olduklar,n, vurgulam, t,r. Bu farklı,k; matematik ve fen bilimlerinde ba ar,l, ö rencilerin bili sel stile sahip özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bir bütün içindeki parçalara daha kolay alg,layabilen ve bu nedenle de daha analitik dü ünebilen, ba ,ms,z çal, ma özelliklerinin olmas,, içsel motivasyona sahip olmalar,, d, a ba ,ml, olmamalar,, analitik dü ünme sayesinde ke fetme özelliklerinin daha yüksek olmas,, kendi çal, ma planlar,n, kendilerinin olu turabilmesi, kendileri hakk,nda öz de erlendirme yapabilmeleri bu bili sel stile sahip ö rencilerin di er ö rencilere göre hem akademik aç,dan hem de uzaktan e itim aç,s,ndan daha ba ar,l, olmalar,n, sa lamaktadır. Bu sonuçlar da ara t,rmam,z,n sonuçlar,n, desteklemektedir. Ö rencilerin üniversitede kazand,klar, bölüm ile teknoloji kullanma seviyesi aras,nda da mant,kl, bir ili ki oldu unu göstermektedir.

5.5. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Mezun Olduklar, Okul Türü Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.15 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Mezun Olduklar, Okul Türüne li kin Betimsel statistikler

Mezun Oldu u Lise	N	\bar{X}	S
Lise	217	35,28	5,06
Anadolu Lisesi	49	38,63	5,91
Anadolu Ö retmen Lisesi	3	36,00	5,29
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5.16 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Mezun Olduklar, Okul Türü Aras,ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	Sd	Kareler Ortalamas,	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	447,81	2	223,91	8,19	,00	Lise ó Anadolu Lisesi
Gruplar içi	7279,67	266	27,37			
Toplam	7727,48	268				

aliz sonuçlar,, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile mezun olduklar, okul türü aras,nda anlaml, bir farklılık vardır. ($F_{(1-268)}=8.18$; $p<0,05$). Ö rencilerin mezun olduklar, okul türleri aras,ndaki farklılık, n hangi bölüm lehine olduğunu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlarına göre; Anadolu Lisesinden mezun olan ö rencilerin ($\bar{X}=38,63$) bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,, liseden mezun olan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,28$) daha yüksektir. Fark, n ö rencilerin buldukları, okula belli bir s,navla gelmelerinden kaynakland, , dü ünülmektedir.

5.6. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Anne E itim Durumu Aras,ndaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.17 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Anne E itim Durumuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Anne E itim Durumu	N	\bar{X}	S
İlkokul	147	35,28	5,33
Ortaokul	46	37,95	5,22
Lise	35	35,28	5,06
Üniversite	14	40,42	3,95
Yok	27	34,22	5,06
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5. 18 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Anne E itim Durumu Aras,ndaki İlişkiye Yönelik Anova Sonuçları,

	Kareler Toplam,	sd	Kareler Ortalaması,	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar aras,	626,34	4	156,58	5,82	,00	İlkokul Mezunu - Üniversite Mezunu İlkokul Mezunu - Ortaokul Mezunu Lise Mezunu - Ortaokul Mezunu E itimi olmayan- Ortaokul Mezunu Lise Mezunu - Üniversite Mezunu E itimi olmayan - Üniversite Mezunu
Gruplar içi	7101,15	264	26,89			
Toplam	7727,49	268				

rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile anne e itim düzeyi aras,nda anlaml, bir farklı,k oldu u görülmektedir ($F_{(1-268)}=5.82$; $p<0,05$). Ö rencilerin anne e itim düzeyleri aras,ndaki farklı,l, ,n hangi e itim seviyesinin lehine oldu unu bulmak için yap,lan LSD testi sonuçlar,na göre;

Üniversite mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40,42$), ilkokul mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,28$) daha yüksektir.

Ortaokul mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=37,95$), ilkokul mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,28$) daha yüksektir.

Ortaokul mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=37,95$), lise mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,28$) daha yüksektir.

Ortaokul mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=37,95$), e itimi olmayan annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34,22$) daha yüksektir.

Üniversite mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40,42$), lise mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,28$) daha yüksektir.

Üniversite mezunu annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40,42$), e itimi olmayan annelerin çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34,22$) daha yüksektir.

Annenin e itim seviyesinin artmas,yla çocuklar,n bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n,n artmas, beklenen bir sonuçtur.

Öz-yeterlik Alg,lar, ile Baba E itim Durumu Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.19 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Baba E itim Durumuna li kin Betimsel statistikler

Baba E itim Durumu	N	\bar{X}	S
İlkokul	95	34,54	5,02
Ortaokul	55	35,65	5,13
Lise	74	36,64	5,55
Üniversite	42	38,04	5,52
Yok	3	35,00	2,00
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5.20 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Baba E itim Durumu Aras,ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	sd	Kareler Ortalamas,	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	414,74	4	103,69	3,74	,006	İlkokul Mezunu - Lise Mezunu İlkokul Mezunu-Üniversite Mezunu Ortaokul Mezunu-Üniversite Mezunu
Gruplar içi	7312,74	264	27,70			
Toplam	7727,48	268				

Çizelge 5.20'de görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile baba e itim durumu aras,nda anlaml, bir farklılık oldu unu göstermektedir($F_{(1-268)}=3.74$; $p<0,05$). Ö rencilerin baba e itim düzeyleri aras,ndaki farklılık, n hangi e itim seviyesinin lehine oldu unu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlar,na göre;

Lise mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36,64$), ilkokul mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34,54$) daha yüksektir.

Üniversite mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=38,04$), ilkokul mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34,54$) daha yüksektir.

Üniversite mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=38,04$), ortaokul mezunu babalar,n çocuklar,n,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=35,65$)

yesinin artmas,yla çocuklar,n öz-yeterlik alg,s,nda artmas, beklenen bir sonuçtur.

5.8. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Ya ad,klar, Yer Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.21 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Ya ad,klar, Yere li kin Betimsel statistikler

Ya ad, , Yer	N	\bar{X}	S
Köy	27	33,81	4,95
Kasaba	17	31,29	3,96
İçe	68	36,48	5,32
ehir	74	36,25	5,27
Büyük ehir	83	36,73	5,34
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5.22 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Ya ad,klar, Yer Aras,ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	Sd	Kareler Ortalamas,	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	568,60	4	142,15	5,24	,000	Köy ó İçe
Gruplar içi	7158,87	264	27,12			Köy ó ehir
Toplam	7727,48	268				Köy-Büyük ehir
						Kasaba- İçe
						Kasaba- ehir
						Kasaba-Büyük ehir

Çizelge 5.22de görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile ya ad,klar, yer aras,nda anlaml, bir ili ki oldu u görülmektedir ($F_{(1-268)}=5.24; p<0,05$). Ö rencilerin ya ad, , yerlerin aras,ndaki farklı, n hangi grubun lehine oldu unu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlar,na göre;

İçede ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.48$), köyde ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=33.81$) daha yüksektir.

ehirde ya ayan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.25$), köyde ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=33.81$) daha yüksektir.

Büyük ehirde ya ayan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.73$), köyde ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=33.81$) daha yüksektir.

isayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X} = 36.48$), kasabada

ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X} = 31.29$) daha yüksektir.

ehirde ya ayan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X} = 36.25$), kasabada

ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X} = 31.29$) daha yüksektir.

Büyük ehirde ya ayan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X} = 36.73$),

kasabada ya ayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X} = 31.29$) daha yüksektir.

Öz-yeterlik alg,s,n,n bireyin kendi ya ant,lar,ndan, çevresindeki modellerden etkilendi i, bunun da bilgisayar kullan,m,n,n niteli ini ve süreklili ini etkiledi i görülmektedir. Bu durum, öz yeterlilik alg,s,n,n Bandura'n (1995) belirtti i gibi tam ve do ru ya ant,lar ve geçmi deneyimler ile ili kili olmas,na ba lanabilir. Nitekim elde edilen bu sonuç, Sefero lu (2005), A kar ve Umayø,n (2001) elde etti i sonuçlarla paralellik göstermektedir. Usluel ve Sefero lu (2005) ö retim elemanlar,n,n öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar kullan,m, aras,nda anlaml, bir ili ki oldu unu ortaya ç,karm, lard,r. A kar ve Umay (2001) ise ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar deneyimleri ve kullanma s,kl,klar, aras,nda yüksek ili ki oldu unu vurgulam, lard,r.

5.9. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Kullanma Süresi Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.23 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Bilgisayar Kullanma Sürelerine li kin Betimsel statistikler

Bilgisayar Kullanma Süresi	N	\bar{X}	S
Kullanm,yorum	21	29,57	4,012
1 y,ldan az	33	31,84	5,05
1-3 y,l aras,	66	34,68	3,98
4-6 y,l aras,	86	36,72	4,37
7 y,ldan fazla	63	40,30	4,34
Toplam	269	35,90	5,36

Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Kullanma
Süreleri Aras,ındaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	sd	Kareler Ortalamas,	F	p	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	2759,21	4	689,80	36,65	,000	Bilgisayar kullanmayan - 1-3 y,l
Gruplar içi	4968,27	264	18,81			Bilgisayar kullanmayan - 4-6 y,l
Toplam	7727,48	268				Bilgisayar kullanmayan - 7 y,l
						1 y,ldan az - 1-3y,l
						1 y,ldan az - 4-6 y,l
						1 y,ldan az - 7 y,l
						1-3 y,l - 4-6 y,l
						1-3 y,l - 7 y,l
						4-6 y,l - 7 y,l

Çizelge 5.24'te görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar kullanma süreleri aras,nda anlaml, bir farklılık oldu unu göstermektedir($F_{(1-268)}=36.65$; $p<0,05$). Ö rencilerin bilgisayar kullanma sürelerinin aras,ndaki farklılık, n hangi grubun lehine oldu unu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlar,na göre;

1-3 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=34.68$), hiç bilgisayar kullanmayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=29.57$) daha yüksektir.

4-6 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.72$), hiç bilgisayar kullanmayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=29.57$) daha yüksektir.

7 y,ldan daha fazla bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40.30$), hiç bilgisayar kullanmayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=29.57$) daha yüksektir.

1-3 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=34.68$), 1 y,ldan az bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=31.84$) daha yüksektir.

4-6 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.72$), 1 y,ldan az bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=31.84$) daha yüksektir.

1 y,ldan az bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40.30$), 1 y,ldan az bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=31.84$) daha yüksektir.

4-6 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.72$), 1-3 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34.68$) daha yüksektir.

7 y,l ve fazlas, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40.30$), 1-3 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=34.68$) daha yüksektir.

7 y,l ve fazlas, bilgisayar kullanan ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=40.30$), 4-6 y,l aras, bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=36.72$) daha yüksektir.

7 y,l ve üzerinde ($\bar{X}=40.30$) bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, daha yüksektir. Çizelge 5,14de görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, kullan,m süresi ile anlaml, ili ki vermektedir. Bilgisayar deneyimi art,kça bilgisayar öz-yeterlik alg,s, da artmaktadır. Bilgisayar öz-yeterlik inanc, ile deneyim aras,ndaki ili kiyi inceleyen ara t,rmalar ilginç sonuçlar vermektedir. Örne in, Torkzadeh ve Koufteros (1994), ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik inançlar,n,n ald,klar, e itim boyunca anlaml, olarak artt, ,n, bildirmi lerdir (nt.Kyn.7). A kar ve Umay (2001), deneyimsizlik ve az bilgisayar kullan,m,n,n ö rencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,lar,n,n dü ük olmas,na neden oldu unu belirtmi lerdir. Onlara göre, deneyimsizlik ve az kullan,m ö rencilerin bilgisayara kar , öz-yeterlik alg,s,n,n dü ük olmas,n, sa lamakta, öz-yeterlik alg,s,n,n dü ük olmas, ise deneyim ve kullan,m, daha da olumsuz etkilemektedir. Ara t,rmac,lar, bu döngünün k,r,labilmesi için, ö rencilerin bilgisayar kullanmaya özendirilmesi gerekti ini belirtmi lerdir. Akkoyunlu ve Orhan (2003) ise, olumlu deneyimlerin bireylerin bilgisayar öz-yeterlik inançlar,n, olumlu etkiledi ini, olumsuz deneyimlerin ise bireyin öz-yeterlik inançlar,nda negatif bir etkiye neden oldu unu vurgulam, lard,r.

Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Kullan,m,n, Ö renme ekli Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.25 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Bilgisayar Kullan,m,n,
Ö renme ekline li kin Betimsel statistikler

Bilgisayar Kullanmay, Ö renme ekli	N	\bar{X}	S
Bilmiyorum	19	28,84	3,93
Kendi kendime	179	36,98	4,99
Okulda	34	34,50	4,27
Arkada lar,mdan	25	35,68	5,18
Kurs	12	35,41	6,94
Toplam	269	35,90	5,36

Çizelge 5.26 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Bilgisayar Kullan,m,n,
Ö renme ekli Aras,ndaki li kiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	Kareler Toplam,	sd	Kareler Ortalamas,	F	P.	Anlaml, Fark
Gruplar aras,	1227,15	4	306,78	12,46	,000	Bilmeyen - Kendi kendine Bilmeyen - Okulda Bilmeyen - Arkada ,ndan Bilmeyen - Kursta
Gruplar içi	6500,33	264	24,62			
Toplam	7727,48	268				

Çizelge 5.26da görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar kullan,m, ö renim ekilleri bak,m,ndan anlaml, bir farklılık oldu unu göstermektedir($F_{(1-268)}=12.46$; $p<0,05$). Ö rencilerin bilgisayar kullan,m, ö renim ekillerinin aras,ndaki farklılık, n hangi grubun lehine oldu unu bulmak için yapılan LSD testi sonuçlar,na göre;

Kendi kendine bilgisayar kullanmay, ö renen ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=36.98$), bilgisayar kullanmay, bilmeyen ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=28.84$) daha yüksektir.

Okulda bilgisayar kullanmay, ö renen ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=34.50$), bilgisayar kullanmay, bilmeyen ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=28.84$) daha yüksektir.

Arkada ,ndan bilgisayar kullanmay, ö renen ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=35.68$), bilgisayar kullanmay, bilmeyen ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=28.84$) daha yüksektir.

nen ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=35.41$), bilgisayar kullanmay, bilmeyen ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan ($\bar{X}=28.84$) daha yüksektir.

Sonuçlar, ö rencilerin bilgisayar kullanmay, ö renmesinde; ö rencinin istekli olmas,n,n çok önemli bir yeri oldu unu, evlerde veya okullarda bilgisayar kullanan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n,n büyük ölçüde arttı, n, göstermektedir. A kar ve Umay (2001) İköretim Matematik Ö retmenleri i lisans program, ö rencileri üzerinde yapt,klar, ara t,rmalar,nda benzer bir sonuç elde etmişlerdir. İlgili çal,mada, ö rencilerin bilgisayarla tan,ıklık düzeyine ve ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,na bak,lm, t,r. Elde edilen sonuçlar, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n,n dü ük oldu unu göstermiş ve ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,, bilgisayar deneyimleri ve kullan,mlar, ile yüksek ili ki vermiştir.

5.11. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Okuryazarlık Durumlar, Aras,ndaki İlikiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.27 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Okuryazarlık Durumlar, Aras,ndaki İlikiye Yönelik Anova Sonuçlar,

	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Gruplar aras,	86	1,34	,47	1	59,62 58,98	,000
Gruplar içi	183	1,86	,35	267		
Toplam	269	1,69	,46	268		

Çizelge 5.27'de görüldü ü gibi ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar okuryazarlık durumlar, aras,nda anlamlı bir ili ki vardır. Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, arttı,kça bilgisayar okuryazarlık düzeyleri de artmaktadır.

Akkoyunlu ve Kurbanolu (2003) yapt, , ara t,rmada ö retmen adaylar,n,n bilgi okuryazarlık, ve bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, üzerine bir ara t,рма yapmışlardır. Ara t,рма kapsam,na al,nan ö rencilerin bilgi okuryazarlık, öz-yeterlik alg,s, ile bilgisayar öz-yeterlik alg,s, aras,nda pozitif bir ili ki saptanmış, t,r. Bilgisayar okuryazarlık, n,n bilgi okuryazarlık, için ön ko ul oldu u bilinmektedir. Bilgi okuryazarlık, öz-yeterlik alg,s,n,n da diderinden başlam,s,z gelişmedi i görülmektedir.

öz-yeterlik alg,s, ile bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik alg,s,n,n birlikte artt, , görülmektedir. Bilgi becerileri ço u alanda teknoloji kullan,m,n, gerektirdi i için teknoloji öz-yeterlik alg,s, geli mi ö rencinin bilgi okuryazarl, , öz-yeterlik alg,s,n,n bundan olumlu yönde etkilenmesi beklenen bir sonuçtur.

5.12. Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, ile Bilgisayar Ders Performanslar, Aras,ndaki li kiye Yönelik Bulgular

Çizelge 5.28 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar, le Bilgisayar Ders Performanslar, Aras,ndaki li kiye Yönelik T Testi Sonuçlar,

Bilgisayar Ders Performans,	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Ba ar,s,z	110	33,71	4,75	267	5.92	,00
Ba ar,l,	159	37,42	5,26			

Çizelge 5.28de görüldü ü gibi, ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar ders performanslar, aras,nda anlaml, bir ili ki bulunmaktad,r ($t_{(267)}=5.92$, $p<.05$). Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, yüksek olan ö rencilerin bilgisayar ders performans, ($\bar{X}=37.42$), bilgisayar öz-yeterlik alg,s, dü ük olan ö rencilerin bilgisayar ders performans,ndan ($\bar{X}=33.71$) daha yüksek bulunmu tur. Bilgisayar öz-yeterlik alg,s,n,n yüksek olmas, ö rencilerin bilgisayar ders performans,n,n yüksek olmas,n, sa lam, t,r.

Multon, Brown ve Lent, (1991) öz-yeterli in ö rencilerin akademik ba ar,s,n,n güçlü belirleyicilerinden biri oldu unu istatistiksel olarak kan,tlam, lard,r. Zimmerman (2000), öz-yeterlik inanc,n,n, ö rencilerin performans ba lam,ndaki detayl, de i iklere ki isel olarak disipline edilmi ö renme yöntemleri ile ileti imine ve ö rencilerin akademik ba ar,lar,na arac,l,k etmeye duyarl, oldu unu vurgulamaktad,r. Ba ka bir deyi le performans de i iklilikleri, ö renme yöntemleri ve akademik ba ar,, öz yeterlik inanc,n, etkilemektedir. Benzer ekilde Gist, Schwoerer, Rosen (1989) ve Gist, Steven, Bavette (1991) yapt,klar, ara t,rmalarda öz-yeterlik ile ba ar, aras,nda ili ki oldu unu belirlemi lerdir. Coffin ve Macintyre (1999), öz-yeterli in, programlama dersindeki ba ar, üzerinde önemli bir etkiye sahip oldu unu bulmu tur. Compeau ve Higgins (1995)ın ara t,rmalar, sonunda bilgisayar öz-yeterli in, Lotus 1-2-3 ve WordPerfect programlar,na yönelik ba ar,y, aç,klad, ,n, bulmu lard,r (Chou, 2001).

Çizelge 5.29 Ö rencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,na li kin Bulgular ve Yorum

Maddeler	Yönü	Ortalama
1. Bilgisayar kullanmaya kar , özel bir yetene im oldu una inan,r,m.	+	1.91
2. Bilgisayar,n ba ,ndayken kendimi yeterli hissediyorum.	+	1.94
3. Yeterince u ra ,rsam bilgisayarla ilgili sorunlar, çözebilirim.	+	2.48
4. Bilgisayarda yeni bir durumla kar ,la t, ,mda ne yapaca ,m, bilirim.	+	1.99
5. Bilgisayarda her türlü yaz,y, yazmak benim için basittir.	+	1.96
6. Bilgisayar kullan,rken yanl, bir ey yapaca ,m/tu a basaca ,m korkusu ta ,yorum.	-	2.43
7. Bilgisayara tam olarak hakim olman,n benim için imkans,z oldu una inanm, ,md,r.	-	2.52
8. Bilgisayarda çal, ,rken sinirli oluyorum.	-	2.58
9. Bilgisayarlar beni olmad,k bir yerde ortada b,rak,veriyor.	-	2.35
10. Bilgisayarda çal, ,rken sorun ç,kt, ,nda anl,k çözümler bana yetiyor.	-	1.96
11. Bilgisayar terimlerine ve kavramlar,na hakim oldu uma inan,r,m.	+	1.90
12. Bilgisayar, neredeyse bir parçamm, gibi dü ünürüm.	+	1.67
13. Günümü/zaman,m, planlarken bilgisayar kullan,r,m.	+	1.41
14. Bilgisayar içinde dola ,p yeni ke ifler yapar,m.	+	2.09
15. Bilgisayar, etkin olarak kullanabildi imi dü ünüyorum.	+	2.06
16. Bilgisayarda ani bir sorunla kar ,la t, ,mda tela a kap,l,r,m.	-	2.30
17. Bilgisayarda geçirdi im zamanlar,n büyük bölümü kay,p say,l,r.	-	2.35
Bilgisayar Öz-yeterlik puan ortalamas,		2.11

gisayar öz-yeterlik puanlar,n ortalamas, 2.11 (her zaman ve bazen aras,nda) bulunmu tur. Buna göre ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,n,n orta düzeyin biraz üstünde oldu u söylenebilir. Ö rencilerin 3. maddedeki öYeterince u ra ,rsam bilgisayarla ilgili sorunlar, çözebilirimö ifadesine kat,lma derecelerinin ortalamas,n,n 2.48 (her zaman ve bazen aras,nda) ç,kmas,, ço unun bir araç olarak bilgisayara kar , olumlu bir yakla ,mlar,n,n oldu u ekinde yorumlanabilir. Di er sorulara verdikleri cevaplarda tutarlı,k göstermektedir. 8. maddedeki öBilgisayarda çal ,rken sinirli oluyorumö ifadesine kat,lma derecelerinin ortalamas,n,n 2.58 (bazen ve hiçbir zaman aras,nda) gibi yüksek rakam ç,kmas,, ço unun bilgisayar kullan,rken sinirli olmad ,n,, olumlu yakla ,mlar içinde oldu unu göstermektedir. Bu yarg,y, güçlendiren maddelerden biri olan 9. maddedeki öbilgisayar beni olmad,k yerde b,rak,veriyorö ifadesine kat,lma derecelerinin ortalamas,n,n 2,35 (bazen ve hiçbir zaman aras,nda) ç,kmas, ö rencilerin bilgisayar kullan,m,na hâkim olduklar,n, göstermektedir.

5.14. Ö rencilerin Bilgisayar Okuryazarlık Durumlar,na li kin Bulgular

Ara t,rmaya kat,lan ö rencilerin bilgisayar okuryazarlık durumlar,na da ,l,m, Çizelge 5.30da gösterilmi tir.

Çizelge 5.30 Ö rencilerin Bilgisayar Okuryazarlık Durumlar,na Göre Da ,l,m,

Bölümler	Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i (99 puan ve üzeri bilgisayar okuryazar,)							
	Temel Beceriler (14 soru)		Ki isel Bilgi YönetimiVe Ofis Becerileri (20 soru)		nternet ve Yerel A Becerileri (15 Soru)		Toplam (49 soru)	
	Puan	100 lük sistem	Puan	100 lük sistem	Puan	100 lük sistem	Puan	100 lük sistem
Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)	33	78	37	62	35	77	105	72
Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)	31	74	36	60	34	76	101	70
Ça da Türk Lehçeleri (NÖ)	32	76	39	65	35	77	106	73
Ça da Türk Lehçeleri (Ö)	31	74	37	62	34	76	102	70
Malzeme Mühendisli i (NÖ)	39	93	49	82	42	93	130	89
Malzeme Mühendisli i (Ö)	40	95	48	80	42	93	130	89
Toplam	34	82	41	69	37	82	112	77

site de bilgisayarla ilgili herhangi bir ders almadan önceki bilgisayar kullan,m, ve okuryazarl, , ile ilgili olarak görü lerini belirtmeleri de istenmi tir. Bilgisayar okuryazarl,k ölçe inde üç bölümden olu an toplam 49 soru sorulmu tur. Ölçek maddelerine ili kin yan,tlar (3) öYapabilirimö, (2) öKarars,z,mö ve (1) öYapamamö aras,nda de i en 3öü likert türü bir puanlama ekinde yap,lm, t,r. Ölçekte al,nabilecek en yüksek puan 147, en dü ük puan 49ødur. Ölçekten 99 ve üzeri puan alan ö renciler bilgisayar okuryazar kabul edilmi tir. Ayr,ca ölçekten al,nan puanlar 100 lük sistemdeki nota çevrilmi tir.

Birinci bölümde temel becerileri kapsayan 14 soru sorulmu tur. Kazan,lan bölümler baz,nda anket sonuçlar, incelendi inde yüzlük sistemde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü ö rencileri 76, Ça da Türk Lehçeleri Bölümü ö rencileri 75 ve Malzeme Mühendisli i Bölümü ö rencileri 94 puan alm, lard,r. İkinci bölümde ki isel bilgi yönetimi ve ofis becerilerini kapsayan 20 soru sorulmu tur. Kazan,lan bölümler baz,nda anket sonuçlar, incelendi inde yüzlük sistemde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü ö rencileri 61, Ça da Türk Lehçeleri Bölümü ö rencileri 63,5 ve Malzeme Mühendisli i Bölümü ö rencileri 81 puan alm, lard,r. Üçüncü bölümde internet ve yerel a becerilerini kapsayan 15 soru sorulmu tur. Kazan,lan bölümler baz,nda anket sonuçlar, incelendi inde yüzlük sistemde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü ö rencileri 76,5, Ça da Türk Lehçeleri Bölümü ö rencileri 76,5 ve Malzeme Mühendisli i Bölümü ö rencileri 93 puan alm, lard,r.

Ö rencilerin temel beceri ve internet-yerel a becerilerinin, ki isel bilgi yönetimi ve ofis becerilerine göre daha ba ar,l, olduklar, belirlenmi tir.

Ayr,ca say,sal puanla üniversiteyi kazanan Malzeme Mühendisli i bölümü ö rencilerinin, Türk Dili ve Edebiyat, ve Ça da Türk Lehçeleri bölümü ö rencilerine göre daha yüksek puan ald,klar, görülmü tür. Ö rencilerin üniversitede kazand,klar, bölüm ile teknoloji kullanma seviyesi aras,nda mant,kl, bir ili ki oldu u görülmektedir. Çal, mam,zda bilgisayar okuryazarl,k konusunda 70 ile 89 puanlar aras,nda de i en bir ba ar, ortalamas, ile ö rencilerin bilgisayar okuryazar olduklar, söylenebilir.

Öğrencilerin Bilgisayar Ders Performans Durumları,na Göre Dağılımı

Araştırılmaya katılan öğrencilerin bilgisayar ders performans durumları,na göre dağılımı, Çizelge 5.31'de gösterilmiştir.

Çizelge 5.31 Öğrencilerin Bilgisayar Ders Performans Durumları,na Göre Dağılımı

Bölümler	Ders Performans Ölçeği (60 puan ve üzeri başarıyla)						
	Temel Beceriler (8 soru)		Kısmi Bilgi Yönetimi Ve Ofis Becerileri (19 soru)		İnternet ve Yerel Ağ Becerileri (6 Soru)		Toplam (33 Soru)
	Puan	100 lük sistem	Puan	100 lük sistem	Puan	100 lük sistem	100 lük sistem
Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)	13	54	27	47	7	39	47
Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)	13	54	31	54	7	39	51
Çağdaş Türk Lehçeleri (NÖ)	12	50	27	47	8	44	47
Çağdaş Türk Lehçeleri (Ö)	14	58	30	53	8	44	52
Malzeme Mühendisliği (NÖ)	14	58	32	56	13	72	59
Malzeme Mühendisliği (Ö)	17	71	37	65	9	50	63
Toplam	14	58	31	54	9	48	53

Öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik algılarıyla bilgisayar ders performansları, arasındaki ilişkiyi incelemek üzere 2008-2009 eğitim öğretim yılı, bahar dönemi sonunda bir sınav yapılmıştır. Bilgisayar Ders Performans Ölçeği üç bölümden oluşmaktadır, çoktan seçmeli toplam 33 soru sorulmuştur. Bilgisayar Ders Performans Ölçeği, Bilgisayar Okuryazarlık Ölçeği içindeki konularla, ve Yükseköğretim Kurumunun tanıtılması, Bilgisayar I dersinin müfredatındaki konularla, dikkate alınarak hazırlanmıştır. Sınav soruları, 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir ve her bölüm için 100 üzerinden 60 notu başarıyla sayılmıştır. Birinci bölümde temel becerileri kapsayan 8 soru sorulmuştur. Kazanılan bölümler bazında sınav sonuçları incelendiğinde yüzölçümde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü öğrencileri 54 puan, Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü öğrencileri 54 puan ve Malzeme Mühendisliği Bölümü öğrencileri 64,5 puan almışlardır. İkinci bölümde kısmi bilgi yönetimi ve ofis becerileri kapsayan 19 soru sorulmuştur. Kazanılan bölümler bazında sınav sonuçları incelendiğinde yüzölçümde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü öğrencileri 50,5 puan, Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü öğrencileri 50 puan ve Malzeme Mühendisliği Bölümü öğrencileri 60,5 puan almışlardır. Üçüncü

cevapları kapsayan 6 soru sorulmu tur. Kazan,lan bölümler baz,nda sınav sonuçlar, incelendi inde yüzlük sistemde; Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü öğrencileri 39 puan, Çı da Türk Lehçeleri Bölümü öğrencileri 44 puan ve Malzeme Mühendisli i Bölümü öğrencileri 61 puan alm, lard,r. Bilgisayar Ders Performans Ölçe i sonuçlar, incelendi inde; Malzeme Mühendisli i bölümü öğrencilerinin, Türk Dili ve Edebiyat, ve Çı da Türk Lehçeleri bölümü öğrencilerine göre daha yüksek puan ald,klar, görülmü tür. Genel olarak bak,ld, ,nda ise öğrencilerin ba ar, ortalamas,n,n dü ük oldu u görülmektedir.

5.16. Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,lar,-Bilgisayar Okuryazarlık Seviyeleri-Bilgisayar Ders Performans Durumlar,na İlişkin Bulgular

Çizelge 5.32 Öğrencilerin Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s,, Bilgisayar Okuryazarlık Durumu, Bilgisayar Ders Performans Ölçe i Sonuçlar,

Bölümler	Öz-yeterlik Ölçe i *	Bilgisayar Okuryazarlık Ölçe i **	Bilgisayar Ders Performans Ölçe i ***
Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)	2,07	72	47
Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)	2,04	76	51
Çı da Türk Lehçeleri (NÖ)	2,02	77	47
Çı da Türk Lehçeleri (Ö)	2,06	76	52
Malzeme Mühendisli i (NÖ)	2,28	93	59
Malzeme Mühendisli i (Ö)	2,25	93	63

*Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, puan, en yüksek 3, en dü ük 1 üzerinden de erlendirilmektedir.

**Bilgisayar okuryazarlık ölçe i puan, 100 lük sisteme göre de erlendirilmektedir.

*** Bilgisayar ders performans ölçe i puan, 100 lük sisteme göre de erlendirilmektedir.

Çizelge 5.32 incelendi inde kazan,lan bölümler baz,nda öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,, bilgisayar okuryazarlık durumlar, ve bilgisayar ders performans ortalamalar, görülmektedir. Öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık ölçe ine verdikleri cevaplar, bilgisayar ders performans sonuçlar,ndan daha yüksek ç,km, t,r. Oysaki bilgisayar okuryazarlık ölçe i akademik yıl,nda uygulanm, , sonra bir dönem bilgisayar dersi alm, lar ve dönem sonunda ölçekteki sorulara uygun bilgisayar ders performans sınav,na kat,lm, lard,r. Buna ra men sonuçlar, bu ekilde ç,kmas, a ,rt,c,d,r. Öğrencilerin kendilerini bilgisayar okuryazar, olduklar,n, dü ündükleri ama bunun bilgisayar ders performans sınav sonuçlar,na göre bilgisayar okuryazarlık ölçe indeki seviyelerde olmad, , görülmektedir.

Erkek ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, puanlar,n,n ortalamas, ($\bar{X}=37,16$) k,z ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, puan ortalamas, ($\bar{X}=34,22$)dan yüksek bulunmu tur. Erkek ö rencilerin bilgisayar, internet ve ileti im araçlar,na eri iminin k,z ö rencilere göre daha s,k ve kolay oldu u bilinmektedir.

Ö rencilerin farklı ya larda olmas, onlar,n bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,nda bir farklı,l, a neden olmam, t,r. Bu bulgu ya de i keninin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, üzerinde bir etkisi olmad, ,n, göstermektedir.

Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, üniversitede kazan,lan bölüme göre farklı,l,k göstermektedir. Malzeme Mühendisli i bölümü ö rencilerinin bilgisayar öz-yeterlik alg,s, Türk Dili ve Edebiyat, ile Ça da Türk Lehçeleri bölüm ö rencilerinden daha yüksektir. Ö rencilerin üniversitede kazand,klar, bölüm ile teknoloji kullanma seviyesi aras,nda mant,kl, bir ili ki oldu u görülmektedir.

Bilgisayar öz-yeterlik alg,s, mezun olunan okul türüne göre anlaml, bir farklı,l,k göstermektedir. Anadolu Lisesinden mezun olan ö rencilerin öz-yeterlik alg,lar, ($\bar{X}=38,63$), Lise ($\bar{X}=35,28$) ve Anadolu Ö retmen Lisesinden ($\bar{X}=36,00$) mezun olan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan daha yüksektir. Okul türleri aras,ndaki farklı,l,k ö rencilerin, bilgisayar e itimi alma, deneyim, kullan,m süresi, eri im durumu ile paralellik göstermektedir.

ehir ve büyük ehirde yaayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, k,rsal kesimde yaayan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar,ndan daha yüksek bulunmu tur. Ayr,ca anne ve babas, üniversite mezunu olan ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, e itim seviyesi daha dü ük velilere sahip ö rencilerden yüksek oldu u görülmü tür.

Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterlik alg,lar, ile bilgisayar kullan,m süreleri aras,nda anlaml, bir ili ki vard,r. Ö rencilerin bilgisayar kullan,m sürelerine bak,ld, ,nda 01-3 y,lö, 04-6 y,lö, 07 y,l ve üzeriö aral, ,nda y, ,lma oldu u görülmü tür. Ö rencilerin %

İlirtimlerdir. Bilgisayar, n en fazla kullan, ld, , y, l
ö406 y, lö aral, , d, r. Bu aral, ktaki bilgisayar kullan, m oran, % 32, 0 dir. Bu sonuç
ö rencilerin lise y, llar, nda bilgisayarla tan, t, klar, ve kullanmaya ba lad, klar, n,
göstermektedir. Öz-yeterlik kuram, na göre de öz-yeterlik alg, s, n, besleyen
kaynaklardan biri bireyin kendi ki sel deneyimleridir

Çal, man, n as, l boyutunu ö bilgisayar öz-yeterlik alg, s, ö konusu olu turmu ve
ö rencilerin ilk dü ünçe ve inançlar, n, yakalaman, n gerekli oldu u dü ünçesiyle
akademik y, l, n ilk haftas, içinde ö rencilere bilgisayar öz-yeterlik ve bilgisayar
okuryazarl, k anketi uygulanm, t, r.

Ara t, rma sonuçlar, na göre, ö rencilerin orta düzeyin üzerinde bilgisayar öz-yeterlik
alg, s, na sahip olduklar, görölmektedir. Ara t, rmaya kat, lan ö rencilerin üçlü likert tipi
ölçe e göre madde puanlar, ortalamas, (bazen-her zaman) 2, 11 bulunmu tur. Üniversite
ö rencilerinin bilgisayar konusunda yeterliklerine olan inançlar, n, n orta seviyenin biraz
üstünde oldu u anla , lmaktad, r. Bilindi i gibi bu ortalama nötr/ yans, z olma durumuna
kar , l, k gelen "Bazen-2" seçene i ile "Her zaman-3" seçene i aras, na dü mektedir.

Maddelere verilen yan, tlar, n da , l, m, na bak, ld, , nda ö rencilerin araç olarak
bilgisayara kar , olumlu bir yakla , mlar, n, n oldu u fakat bilgisayarlar, fazla
kullanmad, klar, anla , lmaktad, r. Örne in "Zaman, m, planlarken bilgisayar kullan, r, m"
maddesinin en dü ük (1.41) ortalamaya sahip olmas, ya da "Bilgisayar, neredeyse bir
parçamm, gibi dü ünüyorum" maddesinin (1.67) ortalaman, n "bazen" seçene ine bile
ula amamas, bu yorumu desteklemektedir. Bu sonuç ö rencilerin bilgisayar,
okuryazarl, k ölçe ine vermi olduklar, yan, tlar ile de bir uyum göstermektedir. Yine de
ö renciler bilgisayarda geçirilen zaman, kay, p saymamakta (2.35), bilgisayar
kullanman, n kendilerini sınırlendirdi ini (2.58) dü ünmemektedir. Bu durumun olumlu
bir sonuç oldu u baz, sorulardaki puanlaman, n dü ük olmas, n, n da onlar, n bilgisayarla
tan, , kl, klar, n, n az olmas, ndan, deneyimsizliklerinden kaynaklanm, olabilece ini
dü ündürmektedir.

alg,lar,n,n bilinmesi, bilgisayarlar,n ö renme-
ö retme sürecinde etkili olarak kullan,labilmesi için;

Ö rencilerin bilgisayarla ya ad,klar, deneyimlerin niteli i, eri im ko ullar,, bilgisayara yak,nl,k dereceleri ve bilgisayar uygulamalar,nda gösterdikleri ba ar,n,n da bilgisayar öz-yeterlikleri üzerindeki etkisi ara t,r,labilir. Daha sonraki çal, malarda bilgisayar öz-yeterli inin bilgisayara kar , tutumla ili kisi betimsel ve deneysel olarak ara t,r,larak, tutumun öz-yeterlik inanc, üzerinde bir etkisinin olup olmad, , ya da etki derecesi incelenebilir.

Ara t,rmaya sadece üniversiteyi yeni kazanan Malzeme Mühendisli i, Türk Dili ve Edebiyat, ve Ça da Türk Lehçeleri bölümü ö rencileri kat,lm, t,r. Benzer bir çal, ma farklı bölüm ö rencilerine uyguland, ,nda ç,kacak sonuçlar ara t,r,lmal,d,r.

Ö rencilerin bilgisayar öz-yeterliliklerini belirlemeye, geli tirmeye yönelik e itim programlar,n,n düzenlenmesi ve bu programlar,n etkililiklerinin s,nanmas,na yönelik ara t,r,malar yap,lmal,d,r. Ö rencilere bilgisayar becerilerine yönelik dersler verilerek, bunlar özellikle çe itli bilgisayar ba , uygulamalar içerecek ekilde düzenlenmelidir. Üniversite ö rencilerine hem bilgi düzeylerini hem de öz-yeterlik alg, düzeylerini ölçen testler/ölçekler uyguland,ktan sonra eldeki bulgulara göre hangi bölümlerde bilgisayar e itime yönelik ek dersler verilmesi gerekti i saptanabilir. Bu alanda planlanacak derslerde de uygulama ön planda tutulmal,d,r.

Ö retim sürecinde, ö renciler taraf,ndan kullan,lacak teknoloji laboratuvarlar,, derslerin içeri i ve internet kullan,m,n,n teknik ve e itsel boyutlar,n, da içine alacak biçimde düzenlenmelidir. Bilgisayar laboratuvarlar, ders saatleri d, ,nda ö rencilerin yararlanabilece i bir konuma getirilmeli, bilgisayar,n bireylerin bilgi ve becerilerini geli tirici, ya amlar,n, kolayla t,r,c, yönde kullan,m alanlar, art,r,lmal,d,r. E itimde bilgi teknolojileri kullan,m, konusunda ki yetersizlikleri uzaktan e itim yöntemleriyle giderilmelidir.

Algan C., 2006, "Özel Okullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanım, Öz Yeterlilikleri ve Derslerinde Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Durumları", Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Alkan C., 2005, "Eğitim Teknolojisi", Ankara, Yayıncılık, Ankara

Akcar P. ve Umay A., 2001, "İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz Yeterlilik Algıları", Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi 21: 1-8, 2001

Akkoyunlu B. ve Kurbanoglu S., 2003, "Öğretmen Adayların Bilgi Okuryazarlığı, ve Bilgisayar Öz-Yeterlilik Algıları Üzerine Bir Çalışma", Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 1-10.

Akkoyunlu B., 1995, "Bilgisayarların Eğitimde Kullanılması ve Bilgisayar Okuryazarlığı", Eğitim ve Bilim

Akkoyunlu B. ve Orhan F., 2003, "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlilikleri ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki", TOJET July 2003, 2- 3-11

Arani O., 2001, "Researching computer self-efficacy", International Education Journal, 2,4,8-13.

Akcar P., 1991, "Bilgisayar Destekli Öğretim Ortamı", Eğitimde Nitelik Geliştirme Bildiri Metinleri, İstanbul

- Okullar,n Bilgisayar Bölümü Ö rencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik Alg,lar,n,n ncelenmesiö, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Bandura A., 1977, öSocial Learning Theoryö, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Bandura A., 1982, öSelf-efficacy Mechanism in Human Agencyö, American Psychologist, 37(2), 122-147
- Bandura A., 1986, Social Foundations of Thought and Action: a Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs Prentice Hall
- Bandura A., 1993, Perceived Self-efficacy in Cognitive Development and Functioning. Educational Psychologist, 28, 117-148.
- Bandura A., 1997, Self Efficacy : The exercise of Control. New York : Freeman
- Bandura A., 1995, Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies. In A. Bandura (Ed.), Self-efficacy in Changing Societies, (pp. 1-45). New York: Cambridge University Press.
- Bili im uras,, 2002, Türkiye kinci Bili im uras,, E itim Çal, ma Grubu Ana Raporu
- Bindak R. ve Çelik C., 2006, Ö retmenler için Bilgisayar Tutum Ölçe inin Güvenirlik ve Geçerlik Çal, mas., E itim Ara tırmalar,, 6 (22), 38647.
- Busch T., 1995, Gender differences in self-efficacy and attitudes toward computers. Journal of Educational Computing Research, 12, 147-158.
- Cassidy S. and Eachus P., 2002, Developing The Computer Self-efficacy (CUSE) Scale: Investigating The Relationship Between Computer Self-efficacy, Gender and Experience with Computers. Journal of Educational Computer Research, 26(2),169-189.

Cognitive Style and Training Method on Training Effectiveness. Computers & Educations, 37, 11-25

Compeau D. R. ve Higgins C. A., 1995, Computer Self-efficacy: Development of a Measure and Initial Test. *M,s Quarterly*,19(2), 189-211.

Ç,rako lu O. C., 2004, Bilgisayar Kayg,s,. *Pivolka*, 3(13), 15-18.

Demirel Ö., Sefero lu S.S., Ya c, E., 2001, Ö retim Teknolojileri ve Materyal Geli tirme, Pagema Yay,nc,l,k, Ankara.

Güngör C., 2004, ÷E-ö renmenin ve Bili sel Stilin Ba ar, ve nternet Öz-yeterlilik Alg,s, Üzerindeki Etkisiö, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Erdo du E., 2007 ÷Ö retmenlerin Demografik Özellikleri, Öz-yeterlik Alg,lar, ve Deneyimleri le Çevrim- çi Yeti tirme Etkinliklerini Tamamlama Oranlar, Aras,ndaki li kiö, Samsun li Örne i, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Eaton M. J. and Dembo M. H., 1996, Differences in the Motivational Beliefs of Asian American and Non-asian Students, *Journal of Educational Psychology*, 3, 433-440.

Fidan N. ve Erden M., 1994, E itime Giri , Alk,m Yay,n, Ankara

Gleason G.,1981, .Microcomputers in Education: The State of Art., *Educational Technology*

Gürcan A., 2005, ÷Bilgisayar Öz yeterlik Alg,s, ile Bili sel Ö renme Stratejileri Aras,ndaki li kiö, E itim Ara t,rmalar, *Dergisi*, 19,179-193

Öğretmen Adaylar, Fen Öğretimine Yönelik Öz-yeterlik
Ölçme Araştırmaları, 24, 112-122.

Hulland John, S. Higgins A., Christopher and D. Sandy, 1999, "A Self-Efficacy Theory Explanation for the Management of Remote Workers in Virtual Organizations", Organization Science, Volume:10, Issue: 6, 1999.

Hill and Mann, 1987, Role of Efficacy Expectations in Predicting the Decision to Use Advanced Technologies: The Case of Computers, Journal of Applied Psychology, 72, 307-313.

İlgin M. ve Akar P., 2003 İlköğretim Öğrencileri için Matematik ve Bilgisayar Öz-yeterlik Ölçme Ölçekleri, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 25:109

Karsten R. and Roth R. 1998, Computer self-efficacy: a Practical Indicator of Student Computer Competency in Introductory Courses. Informing Science, 1(3), 61-68.

Keser H., 1998, Bilgisayar Destekli Öğretim için Bir Model Önerisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi

Kinzie M.B. and Delcourt M. 1991, Computer Technologies in Teacher Education: The Measurement of Attitudes and Self-efficacy. Paper Presented at the American Educational Research Association, Chicago.

Korkut E. ve Akkoyunlu B., 2008, Yabancı Dil Öğretmen Adaylar, Bilgi ve Bilgisayar Okuryazarlık Öz-yeterlikleri Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Köseoğlu P., Yılmaz M., Gerçek C. ve Soran H., 2007, Bilgisayar Kursunun Bilgisayara Yönelik Tutum ve Öz-yeterlik Ölçme Ölçekleri Üzerine Etkisi Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi

2002, ÖÖ retmen Adaylar,na Uygulanan Bilgi Okuryazarl, , Program,n,n Etkilili i Ve Bilgi Okuryazarl, , Becerileri le Bilgisayar Öz-yeterlik Alg,s, Aras,ndaki li kiö, Hacettepe Üniversitesi, E itim Fakültesi Dergisi

Kurbano lu S. 2004, Öz-yeterlik nanc, ve Bilgi Profesyonelleri için Önemi, Bilgi Dünyas,, 5, 2,137-152.

Lee Ya-Ching, 2006, "An Empirical Investigation Into Factors Influencing The Adoption Of An E-Learning System", Online Information Review, Volume: 30, Issue: 5,2006.

Lim K. F. and Lee J., 2000, It Skills of University Undergraduate Students Enrolled In A First Year Unit. Australian Journal of Education, 16(3), 215-238.

Maurer M. M. ve Simonson M. R. 1993-1994, öThe Reduction of Computer Anxiety: ,ts Relation to Relaxation Training, Previous Computer Coursework, Achievement, and Need for Cognitionö, Journal of Research on Computing in Education.

MEB, 1991, Türkiyeöde Bilgisayar Destekli E itim, Metargem, Ankara

MEB Raporu, 2004, Taslak Fen ve Teknoloji Program,n,n De erlendirilmesi, Program Geli tirmede Yeni Yakla ,mlar Sempozyumu, Ankara.

Miura I.T., 1987, The Relationship of Computer Self-efficacy Expectations to Computer Interest and Course Enrollment in College. Sex Roles, 16 (5/6).

Multon K. D., Brown, S. D. and Lent, R. W., 1991, Relation of Self-efficacy Beliefs to Academic Outcomes: a Meta-analytic Investigation, Journal of Counseling Psychology, 38,30-38

Pajares F., 2002, Overview of Social Cognitive Theory and of Self-efficacy. S:31-36

McGrawhill Comp.

Salam F., 2007, İlkö retim Okullar,nda Görev Yapan Ö retmenlerin Derslerinde Bilgi Teknolojisi Kaynaklar,ndan Yararlanma Öz Yeterlikleri ve Etki Alg,lar,n, De erlendirilmesiö, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Say M., 2005, Fen Bilgisi Ö retmenlerinin Öz-yeterlik nan, lar,, Yay,mılanmam, Yüksek Lisans Tezi, stanbul

Sefero lu S., 2005, İlkö retim Ö retmenlerinin Bilgisayar Yönelik Öz-yeterlik Alg,lar, Üzerine Bir Çal, ma, E itim Ara t,rmalar,, 19, 89-101.

Senemo lu N., 1997, öGeli im, Ö renme ve Ö retim; Kuramdan Uygulamayaö Ankara, Spot Matbaac,ı,k.

Sönmez S., 2005, ö birli ine Dayal, Ö renme Yöntemi, Birle tirme Tekni i ile Bilgisayar Okuryazarı, , Ö retiminin Akademik Ba ar,ya ve Kal,c,ı, a Etkisiö, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Schunk D. H., 1990,. Goal Setting and Self-efficacy During Self-regulated Learning. Educational Psychologist, 25:1, 71-86.

Sharp C., 2002, Study Support and The Development of Self-regulated Learner. Educational Research, 44(1), 29-42.

Torkzadeh G. and Koufteros X., 1994, Factorial Validity of a Computer Self-efficacy Scale and The Impact of Computer Training. Educational and Psychological Measurement, 54:3, 813ö821.

Teknolojileri Kullanım, Performans Göstergeleri,
Öğrenci Görüşleri ve Öz-yeterlik Algıları, Hacettepe Üniversitesi,
Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Usluel Y. ve Seferolu S. S., 2003, Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanlarının
Bilgisayar Kullanım ve Öz-yeterlik Algıları, Bilim Teknolojileri I , ,nda Eğitim
Konferansı, ve Sergisi (BTIE), ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara.

Usluel Y. ve Seferolu S. S., 2004, Öğretim Elemanlarının Bilgi Teknolojilerini
Kullanmada Karşılaştıkları Engeller, Çözüm Önerileri ve Öz-yeterlik Algıları,
Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 6(3), 143-157.

Uzun S., 2000, Dünyada ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim. Ankara, Pegem
Yayınevi

Üredi I. ve Üredi L., 2006, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları,
Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz-Yeterlik
Nançları, Karşılaşılanlar, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.

Vasil L., Hesketh B. and Podd J., 1987, Sex Differences in Computing Behaviour
Among School Pupils. Educational Studies, 22(2), 201-214.

Yaşar E., 2007, "Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamlarında İlköğretim Öğrencilerinin
Bilgisayar Dersindeki Başarıları ve Öz Yeterlik Algıları Üzerine Etkileri",
Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Yılmaz M., Gerçek C., Köseoğlu P. ve Soran H., 2006, "Hacettepe Üniversitesi Biyoloji
Öğretmen Adaylarının Bilgisayarla İlgili Öz Yeterlik Nançları, İncelenmesi",
Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(2006) 278-287

Zimmerman B. J., 2000, Self-efficacy: An essential Motive to Learn. Contemporary
Educational Psychology, 25, s: 82-91.

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

İNTERNET KAYNAKLARI

Eri im Tarihi

1. <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/135.doc> 13.04.2009
2. <http://www.des.emory.edu/mfp/BanEncy.html> 03.08.2009
3. <http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?arnumber=01612246> 28.04.2009
4. <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JVTE/v14n2/JVTE-3.html> 17.07.2009
5. <http://www.stou.ac.th/aaou2003/full%20paper/may.pdf> 26.07.2005
6. http://thor.lib.chalmers.se/inst_fack/kurser/PhD/materials/Computer_self_efficacy.pdf 08.05.2009
7. http://pdfserve.informaworld.com/106001_758064766_785833124.pdf 06.05.2009
8. http://pdfserve.informaworld.com/261324_758064766_784770792.pdf 08.05.2009
9. <http://portal.acm.org/results.cfm?coll=ACM&dl=ACM&CFID=44312268&CFTOKEN=77683094> 06.07.2009

..

Ad, Soyad, : í í í í í í í í í

Ö renci No: í í í í í í í í í

1-Cinsiyetiniz?

- a) Bay
- b) Bayan

2- Ya ,n,z?

- a)17
- b)18
- c)19
- d)20
- e)21 +

3- Üniversitemizi kazand, ,n,z program?

- a)Türk Dili ve Edebiyat, (NÖ)
- b)Türk Dili ve Edebiyat, (Ö)
- c)Ça da Türk Lehçeleri (NÖ)
- d)Ça da Türk Lehçeleri (Ö)
- e)Malzeme Mühendisli i (NÖ)
- f)Malzeme Mühendisli i (Ö)

4- Mezun oldu unuz okul türü ?

- a)Genel Lise
- b)Meslek Lisesi
- c)Anadolu Lisesi
- d)Anadolu Ö retmen Lisesi
- e)Fen Lisesi

5- Annenizin e itim durumu?

- a) İkokul
- b)Orta
- c)Lise
- d)Üniversite
- e)Yok

6- Baban,z,n e itim durumu?

- a) İkokul
- b)Orta
- c)Lise
- d)Üniversite
- e)Yok

7- Ya ad, ,n,z yer ?

- a)Köy
- b)Kasaba
- c) lçe
- d) ehir
- e)Büyük ehir

8- Kaç y,ld,r bilgisayar kullan,yorsunuz?

- a)Kullanm,yorum
- b)1 y,ldan az
- c)1-3 y,l
- d)4-6 y,l
- e)7 y,ldan fazla

9- Bilgisayar kullanmay, nas,l ö rendiniz?

- a)Bilgisayar kullanmay, bilmiyorum
- b)Kendi kendime ö rendim
- c)Okulda ö rendim
- d)Arkada lar,mdan ö rendim
- e)Okul d, ,nda e itim ald,m (kurs)

10- Evinizde sahip oldu unuz bilgisayar ve internet teknolojilerini i aretleyiniz. (Birden fazla seçenek i aretleyebilirsiniz)

- a) nternet ba lant,s,
- b)E-posta adresi
- c)Ki isel web sitesi
- d)Bilgisayar
- e)Yaz,c,
- f)Taray,c,
- g)USB ta ,nabilir (Flash) bellek
- h)MP3 çalar
- ,)E itim yaz,l,m,
- i)Video-konferans araç gereci (Bilgisayar kameras,, hoparlör, kulakl,k, mikrofon)
- j)Yok

İN ÖZ-YETERLİK ALGISI ÖLÇE

	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Bilgisayar kullanmaya karar , özel bir yeteneğim oldu una inanır,m.			
2. Bilgisayar,ın ba ,ndayken kendimi yeterli hissediyorum.			
3. Yeterince u ra ,rsam bilgisayarla ilgili sorunlar, çözebilirim.			
4. Bilgisayarda yeni bir durumla kar ,la t, ,mda ne yapacağım, bilirim.			
5. Bilgisayarda her türlü yazı,y, yazmak benim için basittir.			
6. Bilgisayar kullanırken yanlış bir şey yapacağım/tu a basacağım korkusu taşıyorum.			
7. Bilgisayara tam olarak hakim olmanın benim için imkansız oldu una inanm ,md,r.			
8. Bilgisayarda çalışırken sınırlı oluyorum.			
9. Bilgisayarlar beni olmadık bir yerde ortada bırakıyor.			
10. Bilgisayarda çalışırken sorun çıktığında anl,k çözümler bana yetiyor.			
11. Bilgisayar terimlerine ve kavramlarına hakim oldu uma inanır,m.			
12. Bilgisayar, neredeyse bir parçamım, gibi düşünürüm.			
13. Günümü/zamanım, planlarken bilgisayar kullanır,m.			
14. Bilgisayar içinde dolaşp yeni keşifler yapar,m.			
15. Bilgisayar, etkin olarak kullanabildiğimi düşünüyorum.			
16. Bilgisayarda ani bir sorunla karşılaştığında telaşa kapılır,m.			
17. Bilgisayarda geçirdiğim zamanların büyük bölümü kayıp sayılır.			

		Yapabilirim	Kararsızım	Yapamam
1	Bir bilgisayar, çal, t,r,p düzgün bir şekilde kapatabilirim.			
2	Masaüstüne herhangi bir dosya yada klasörü kopyalayabiliyim.			
3	Bir dosya yada klasörü tespit etmek için Bul komutunu kullanabilirim.			
4	Dosya/klasör ismi, büyüklüğü, son güncelleme tarihi gibi özellikleri gözlemleyebilirim.			
5	Fare ve klavye tuşları, görevlerini bilirim.			
6	Kendim için gerekli donanımı seçebilir ve yükleyebilirim.			
7	Disket, CD, DVD, usb bellek(usb memory) gibi diğer veri saklama ortamlarını kullanabilirim.			
8	Bilgisayar, virüslere karşı koruyabilirim.			
9	Bilgisayara yazılım kurabilir, güncelleyebilir ve kaldırabilirim.			
10	Masaüstü ortamını nasıl özelleştirebileceğimi bilirim (duvar kağıdı, saat ayar., ses ayar., renkler, çözünürlük, tema, simgeler, vb.)			
11	Yeni dosya/dizin yaratabilirim ve dosya ve dizin silebilirim			
12	Masaüstünün kopyala/yapıştır/kes özelliklerini kullanabilirim			
13	Dosyaları arıyabilmeyi (zip, rar), arıyabilmeyi dosyaları açmayı bilirim.			
14	Yardımcı dosyaları kullanabilirim, sorunları çözebilirim ve yardımcı dosyaları okuyabilirim			
	KİŞİSEL BELGE YÖNETİM VE OFİS BECERİLERİ			
15	Kelime işlemci (Word) programını kullanarak var olan bir belgeyi düzenleyebilirim			
16	Belgeye metin ekleyip sabit diske yada diskete kaydedebilirim			
17	Belgeye sayfa numarası, alt bilgi, üst bilgi ekleyebilirim.			
18	Bir belgeye madde imi ve numaralandırma elemanları ekleyebilirim.			
19	Belgeye metin, resim, tablo vb. nesneleri ekleyebilir ve silebilirim.			
20	Belgedeki yazı, türünü, rengini, boyutunu değiştirebilirim.			
21	Belgeye resim ve clipart ekleyebilirim			
22	Belgedeki bir tabloya hücre, satır ve sütun ekleyebilirim.			
23	Hesap çizelgesi (Excel) programını kullanarak var olan bir belgeyi düzenleyebilirim			
24	Hesap tablosu programında (Excel) seçilen hücreleri birleştirebilirim.			

	icreler rma			
	çilen verileri			
26	yukar,dan a a ,yada a a ,dan yukar, do ru s,ralayabilirim			
27	Hesap Tablosu (Excel) program,nda hesaplama i lemleri için formülleri kullanabilirim			
28	Hesap Tablosu (Excel) grafik sihirbaz, kullanarak grafik çizebilirim			
29	Var olan bir sunu program, belgesini (Power point) düzenleyebilirim			
30	Sunu program,nda (Power point) sunuya yeni slayt sayfalar ekleyebilir ve silebilirim			
31	Sunu program,nda (Power point) sunuya metin, resim, tablo, ekil gibi nesnelere ekleyebilir, silebilirim			
32	Sunu program,nda (Power point) sunudaki nesnelere hareketler (animasyon) ekleyebilir ve kald,rabilirim			
33	Sunu program,na (Power point) ses dosyalar, ekleyebilirim			
34	Sunu program,nda (Power point) birden çok slayt gösterisi yazd,rabilirim.			
	İNTERNET VE YEREL A BECER LER			
35	Web taray,c,s,n, (nternet Explorer, Firefox, Opera) kullanabilir ve web sayfalar,nda gezinebilirim			
36	Arama motorlar,n, kullanarak bir konuyu arayabilirim			
37	Arama motorunda arama kurallar,n, uygulayabilirim.			
38	Bilgiye ula mak için üyelik sistemi kullanan sitelere ve forumlara üye olabilirim			
39	E-posta kullanabilirim			
40	Bir internet sayfas,ndan resim yada metin kopyalayabilirim.			
41	nternet ve yerel a üzerinden sesli ve görüntülü ileti im kurabilirim			
42	nterneti hayat, kolayla t,rnak için kullanabilirim (bankalar, yemek sepeti vb.)			
43	Bilgisayar yaz,l,mlar, için gerekti inde eklenti (plug-in) kurabilirim			
44	nternette dosya indirebilirim			
45	nternet kullan,m ahlak,n, bilirim			
46	nternette kendi web sitemi yay,nlayabilir ve güncellemeler yapabilirim			
47	nternet ya da yerel a üzerinden ba ka bir bilgisayara ba lan,p onu kullanabilirim			
48	Form sayfalar,na konu hakk,ndaki görü lerimi yazabilirim.			
49	Form sayfalar,nda dosya payla abilirim			

alan bir dosyanın kopyasını yapmak için aşağıdaki yollardan hangisi yapılır?

- Dosya seçilerek fare sol tuşu ile masaüstüne sürüklenir, bırakılır.
- Dosya üzerinde fare sol tuşu kullanılarak açılan pencereden Gönder-Kopyala Masaüstü
- Dosya seçilerek Düzen menüsünden Gönder-Kopyala Masaüstü.
- Dosya seçilerek fare sol tuşu ile masaüstüne sürüklenir, bırakılır.

2. Bilgisayar, düzgün bir şekilde kapatmak için aşağıdaki yollardan hangisi takip edilmelidir?

- Bağlat - Oturumu Kapat - Kapat
- Fare sol tuşu - Bilgisayar, Kapat
- Bağlat - Bilgisayar, Kapat - Kapat
- Bağlat - Kapat - Bilgisayar, Kapat

3. Bir dosya ya da klasörü tespit etmek için hangi yöntem kullanılır?

- Bağlat - Bul - Dosya
- Bağlat - Düzen - Bul
- Düzen - Bul - Değeri
- Bağlat - Ara - Dosya ya da Klasör

4. Bir dosya ya da klasör büyüklüğünü görmek için ne yapmak gerekir?

- Dosya ya da Klasör üzerinde fare sol tuşu özellikler
- Dosya ya da Klasör üzerinde fare sol tuşu ile art arda üç kez tıklanır
- Dosya ya da Klasör üzerinde fare sol tuşu ayrıntı özellikler
- Dosya ya da Klasör üzerinde fare sol tuşu ayrıntı özellikler

5. Klavyenin sağındaki rakamların çalışmasını sağlayan tuş hangisidir?

- CapsLock
- ScrollLock
- NumLock
- PageUp

6. Bir klasör içerisinde alt klasör oluşturmak için aşağıdakilerden hangisi yapılır?

- Klasör içerisinde araçlar menüsünden yeni klasör
- Klasör içerisinde görev çubuğundan yeni klasör
- Klasör içerisinde araç çubuğundan yeni

klasör

d) Klasör içerisinde fare sol tuşu yeni klasör

7. Bir dosya ya da klasörü bir başka yere taşımak için ne yapmak gerekir?

- Dosya ya da klasör üzerinde fare sol tuşu "kopyala -taşıma"
- Dosya ya da klasör üzerinde fare sol tuşu - "açılan pencereden taşıma"
- Dosya ya da klasör üzerinde fare sol tuşu - "kes-yap, taşıma"
- Dosya ya da klasör üzerinde fare sol tuşu - "dosya -kes - yap, taşıma"

8. Bir dosyayı, ya da klasörü daha az yer kaplaması için hangi dosya uzantısıyla adlandırılmalıdır?

- doc
- xls
- rar
- txt

9. 2^{a+b} (a+b alt simge) olarak yazmak için hangi yolu kullanılır?

- (a+b) seçilir, Ekle - Yaz, Tipi Alt simge
- (a+b) seçilir, Biçim Alt simge
- (a+b) seçilir, Biçim Yaz, Tipi Alt simge
- (a+b) seçilir, Ekle Alt simge

10. Bir belgeyi kaydetmek için aşağıdakilerden hangisi yapılır?

- Dosya Ar iv
- Düzen Kaydet
- Düzen Farklı Kaydet
- Dosya Kaydet

11. Bir word belgesinde, belgeye alt bilgi ya da üst bilgi eklemek için aşağıdakilerden hangisi yapılır?

- Düzen - altbilgi üstbilgi
- Dosya - sayfa yapısı - alt bilgi üstbilgi
- Düzen - sayfa yapısı - alt bilgi üstbilgi
- Görünüm - alt bilgi üstbilgi

12. Yandaki simgenin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- Metin aralanan metni panoya kopyalar
- Sayılamayı yapar
- Madde numarası verir
- Sayılamayı yapar

- a) Düzen - Resim- Küçük Resim
- b) Dosya -Ekle-Resim
- c) Ekle - Resim - Dosyadan
- d) Ekle - Dosyadan - Resim

14. Word program,nda bir belgedeki yaz, türünü, rengini, boyutunu de i tirebilmek için hangi araç çubu u kullan,lmal,d,r?

- a) Standart araç çubu u
- b) Metin düzenleme araç çubu u
- c) Biçimlendirme araç çubu u
- d) Denetim araç çubu u

15. Word program,nda bir belgedeki tabloya sat,r ya da sütun eklemek için hangi menü kullan,lmal,d,r?

- a) Ekle
- b) Tablo
- c) Sütun-Sat,r
- d) Dosya

16. Ekle menüsü ile hangi i lemler yap,labilir?

- a) Hücreler, Sat,rlar, Sütunlar silinir
- b) Hücreler, Sat,rlar, Sütunlar eklenir
- c) Hücreler, Sat,rlar, Sütunlar kopyalan,r
- d) Hücreler, Sat,rlar, Sütunlar yaz,c,ya gönderilir

17. Yandaki simgenin fonksiyonu nedir?

- a) Diskete kaydet
- b) Disketteki dosyay, aç
- c) Seçilen hücreleri birle tir
- d) Dosyay, kaydet

18. Yandaki simgenin i levi a a ,dakilerden hangisidir?

- a) Seçili alan, panoya kopyalar
- b) Seçili alan, kesip panoya kopyalar
- c) Panodaki ifadeyi imlecin bulundu u yere aktar,r
- d) Seçili alan, ta ,r

19. Yandaki simgenin fonksiyonu nedir?

- a) Verileri s,ralar
- b) Sat,r ba lar,na A'dan Z'ye kadar harf

- yerle tirir
- c) Sütunlar, seçer
- d) Sat,rlar, seçer

20. Dosyan,n B1 hücresinde bulunan =E ER(A1=50;"TAMAM";"HATALI") i levi A1 hücresine 40 ve 60 girildi inde sonucu ne olur?

	40 için	60 için
a)	TAMAM	HATALI
b)	TAMAM	TAMAM
c)	HATALI	HATALI
d)	HATALI	TAMAM

21. Yandaki simgenin fonksiyonu nedir?

- a) Tablo ekler
- b) Grafik ekler
- c) Resim ekler
- d) Küçük resim ekler

22. A a ,dakilerden hangisi bir slaytta metin, içerik ve ba l, ,n yerle imini belirler?

- a) Slayt tasar,m,
- b) Görünüm
- c) Slayt düzeni
- d) Slayt yerle imi

23. Bir powerpoint sunusunda yeni bir slayt eklemek için a a ,dakilerden hangisi yap,lmaz?

- a) Araç çubu undan Yeni Slayt
- b) Ekle menüsünden Yeni Slayt
- c) Klavyeden Ctrl + N
- d) Klavyeden Ctrl + M

24. Yandaki simgenin fonksiyonu nedir?

- a) Tablo ekler
- b) Grafik ekler
- c) Resim Ekler
- d) Küçük resim ekler

25. Bir slayt gösterisi içerisindeki nesnelere hareketlendirmek ve nesnelere ekran gelme ekillerini belirlemek için a a ,dakilerden hangisi yap,lmal,d,r.

- a) Slayt geçi i
- b) Özel animasyon
- c) Nesne hareketlenmesi
- d) Animasyon düzeni

26. Bir sunu belgesine ses dosyas, eklemek için a a ,dakilerden hangisi yap,lmal,d,r?

a) Hiçbiri

27. Aşağıdakilerden hangisi bir sunucu çalmasıyla birden fazla slaytı yazdırırken yapılabilmemesi için gerekenlerdendir?

- a) Yazdırma - Dinleyici notlar,
- b) Yazdırma - Not saydışı,
- c) Yazdırma - Birden fazla slayt
- d) Yazdırma - Slayt

28. İnterneti kullanarak aşağıdaki işlemlerden hangileri yapılabilmektedir?

- a) Akademik dergiler okunabilir
- b) Oyun oynanabilir
- c) Parasız yazılım elde edilebilir
- d) Yukarıdakilerin hepsi

29. İnternet tarayıcı (browser) programının işlevi nedir?

- a) Bilgisayarın internet servisine bağlanmasını sağlar
- b) Web sitelerinin görüntülenmesini sağlar
- c) Sadece elektronik posta mesajlarını okumamızı sağlar
- d) Bilgisayarın internet ayarlarını yapar

30. Aşağıdakilerden hangisi bir web adresi olamaz?

- a) www.aku.tr
- b) www.gulsen.gen.tr
- c) www.google.com.tw
- d) www.enformatik.aku.edu.tr

31. Google arama motorunu kullanırken bir resim aranıyorsa aşağıdakilerden hangisi yapılmaz?

- a) Görseller menüsünden yararlanılarak
- b) Geliştirilmiş arama seçeneğinden dosya türünü belirterek
- c) Arama kutucuğuna resim uzantısını yazarak
- d) Hiçbiri

32. Bir e-posta adresinde @ işareti neyi temsil eder?

- a) Servis sağlayıcı,
- b) Kullanıcı adı,
- c) Kullanıcı adı ve Servis sağlayıcı,
- d) Hiçbiri

33. İnternette dosya transferi için kullanılan yöntem (protokol) nedir?

- a) FTP
- b) Gopher
- c) URL
- d) Telnet

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Ad, Soyad,	Yasemin BALTA
Do um Yeri	Yakasinek
Do um Tarihi	22.03.1971
Medeni Hali	Evli
Yabanc, Dili	ngilizce

E itim Durumu (Kurum ve Y,l)

Lise	Söke Lisesi 1988
Lisans	Anadolu Üniversitesi, Kamu Yönetimi 2005

Çal, t, , Kurum/Kurumlar ve Y,l Aral, ,

Konkav Kavala A. .	1991 - 1993
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1993 ó 2008
Karamano lu Mehmetbey Üniversitesi	2008 ó